76 BLZ.
Kuifje
HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT
DERTIG JAAR? DE TIJD VLIEGT!
Nr 17
40e jaargang
Ton en Tinneke:
30 JAAR!
Met 5 volledige verhalen
50FB—NEDERLAND—F2,95
23-4-85

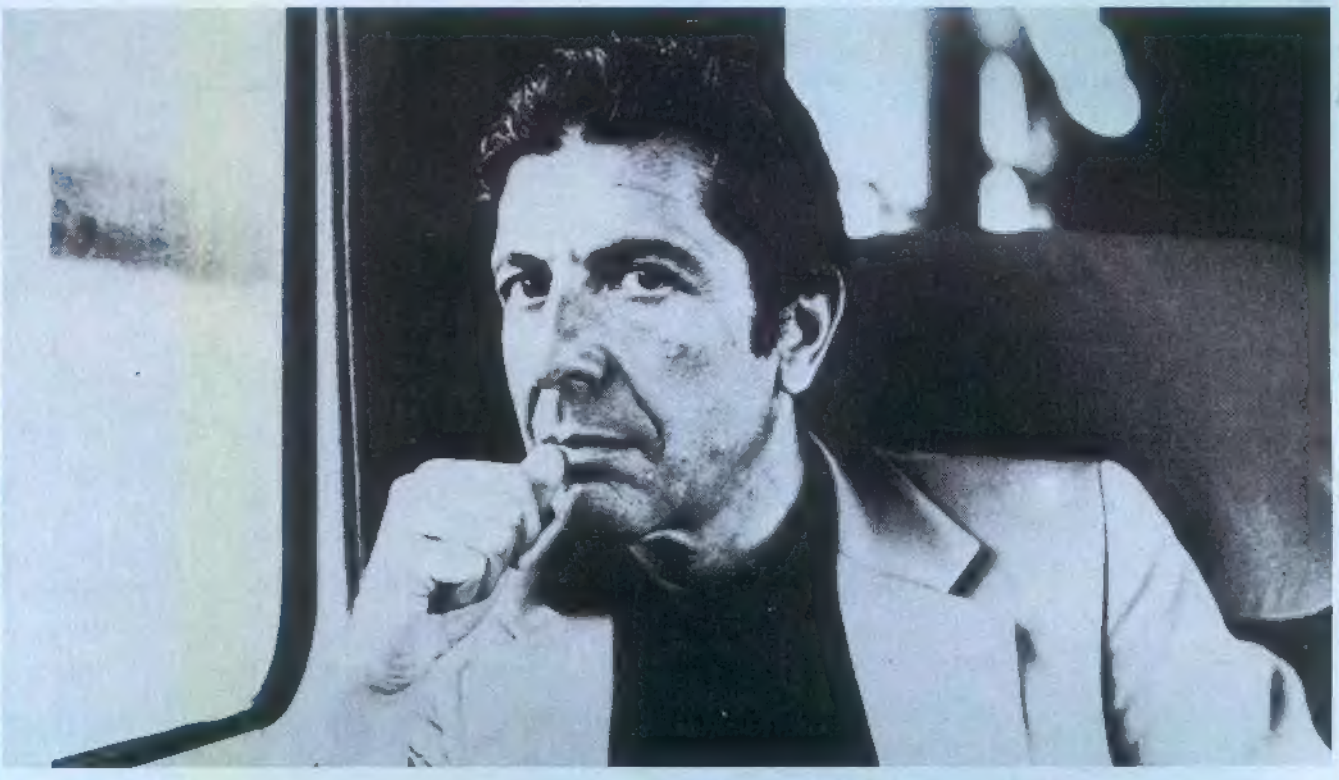

LEONARD COHEN IN BRUSSEL

Maandag 4 maart 1985:

*'I dreamt a dream! What can it mean?'**

Vanavond is het stil in Brussel.
Vanavond spuwt er niemand gal en heroine. Vanavond ramt de politie niemand in elkaar. Vanavond ligt er niemand verscheurd in de goot. Het nachtlicht knippert aan. De vergeten kroeg wordt een karmijnrood paleis.
De onbegrijpbare en ongrijpbare ellende in Ethiopië vervaagt. Het moedige, dagelijkse, vruchteloze verzet tegen onbegrip en materiële nood van enkele duizenden mijnwerkers in Groot-Brittannië vervaagt. Ook bij hen werd Kerstmis gevierd, vertelde een triomfantelijke BBC-journalist op 26 december. Een beeld van een moeder in de keuken die met alle mogelijke hulpmiddelen kleur in de ogen van haar kinderen trachtte te brengen. Een beeld van de starre blik van Margaret Thatcher, wiens koppige ogen haat werden. Deze kerstbeelden vervagen. Op het podium staat een dichter.
Waarom hoort niemand meer een dichter spreken? Waarom herkennen mensen slechts deuntjes? Songs om stilletjes bij te mijmeren. Meezingertjes. De beschaafde wereld heeft de herinnering als de verantwoorde en aan te raden vorm van eskapisme aanvaard. Veilig, ogensluitend. Geen schrille klank mag die roes storen. De dichter mag slechts het verleden herhalen, want 'daar alleen is 't leven zoet'. Een beleefd herkenningsapplaus is zijn beloning.
Leonard Cohen zong zijn œuvre van liefde en verlies en Brussel luisterde zacht mee. Het memoriseerde de woorden, het deinde op de melodie. Het begreep de dichter niet.
Eenmaal stond hij alleen: *I stepped into an **Avalanche,** it covered up my soul / your pain is no credential, here is just the shadow of my wounds.* Het klonk oprecht uit zijn akoestische gitaar, ongekunsteld vragend. Slechts wat snaren en een stem. Gevoelens kunnen hier niet worden verdoezeld.
Zoals een country-begeleiding dat wel kan doen. Country... een vervlakkender soort muziek is er eigenlijk nog nooit uitgebracht. Steel en peddle als een lachwekkende weergave van de menselijke klacht. Dat kan zelfs Cohens poëzie niet overstemmen. **Famous Blue Rain Coat** wordt zo meer dan ooit **When I Need You** van Leo Sayer, een huilebalkpromotor voor tieners op hun eerste fuif. **The Partisan** wordt *music to watch pearls by,* entertainment voor bontjassen. Het makke, kulminerend in de toegift aller toegiften, **Suzanne,** omringd door een walm van sepia-nostalgie, en in de onverklaarbare cover van de evergreen **The Tennessee Waltz.**
Alsof de dichter een clown wil zijn, spottend met zijn eigen gedragingen en uitlatingen. Lachen is voor Cohen zelfspot: cru, maar aardig in **Memories,** een restantje van de ontmoeting met de 'geluidsmuur' tovenaar Phil Spector, een doo-wah-koortje als pastiche, een tekst als een reklameboodschap; of vrolijk, wiegend op een walsritme bij de nieuwe single **Dance Me To The End Of Love.** Een '*invitation to dance, an invitation to romance*'. Cynischer kan een dichter niet zijn.
Een stap verder wordt hij grimmig, dreigend: heftig waarschuwend in **The Law** of verbolgen uithalend op **Lover Come Back To Me.** Maar een dichter blijft alleen met als enige troost: ***The sisters of mercy,*** *they are not departed or gone / They were waiting for me when I thought that I just can't go on.* En eigenlijk als enige mededeling: *Like a **bird on a wire,** I have tried in my way to be free.*
Toen zweeg Cohen. Een sirene loeide. *The sisters of mercy, I hope you run into them soon. Don't turn on the lights, you can read their address by the moon.*

RONALD GROSSEY

(* citaat van William Blake)

DE GEK VAN DE LOTERIJ

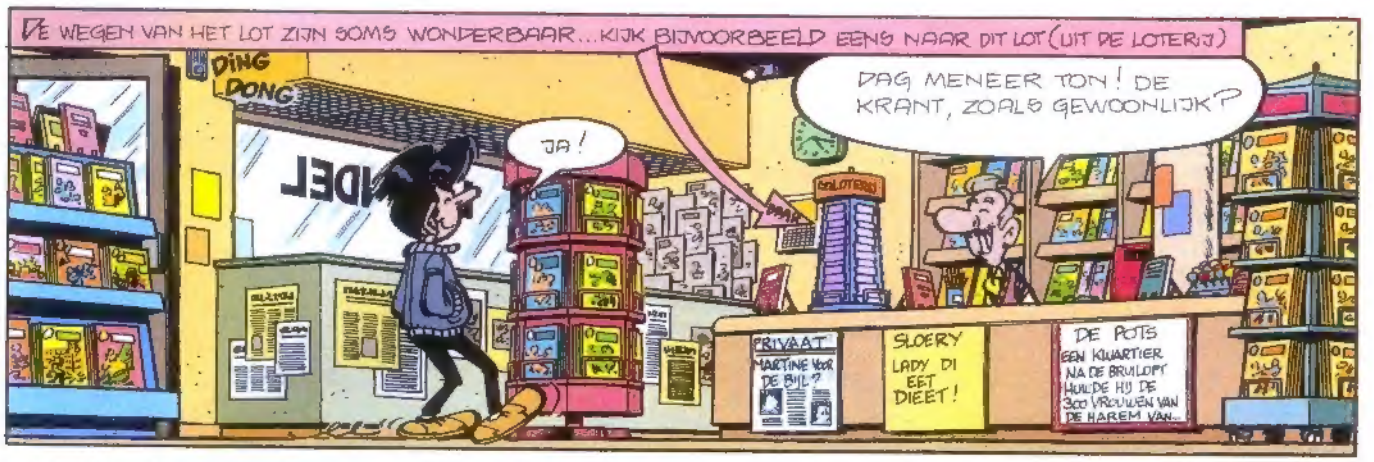

* GLADDE VERKOPERSLAG

SLA OM

TON en TINNEKE

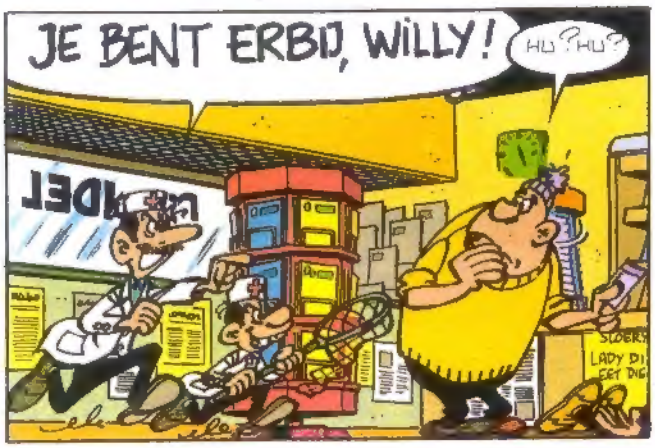

121.B.

WALLI
BOM

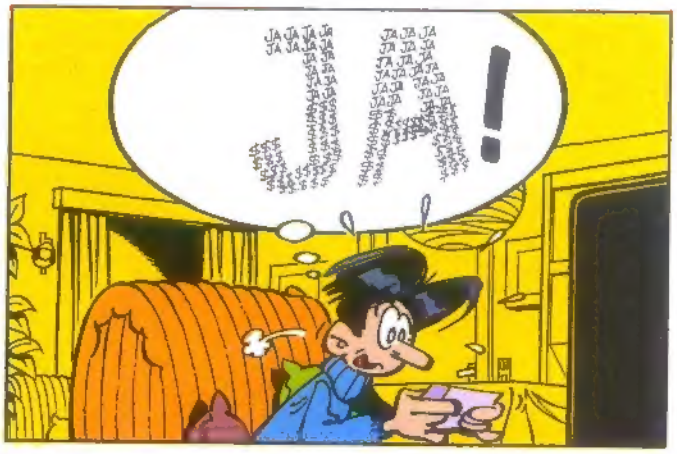

121C.

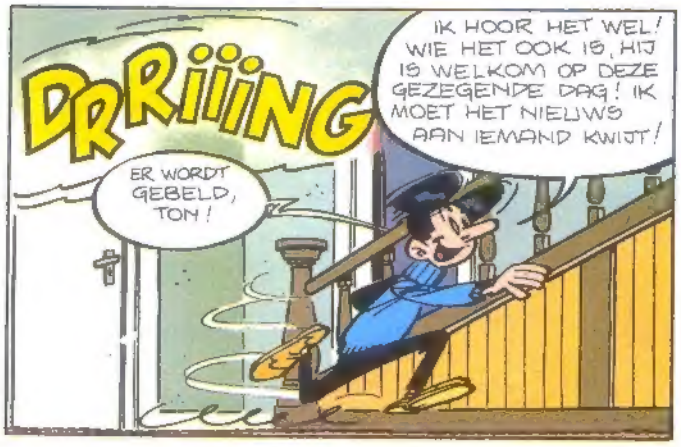

SLA OM

TON en TINNEKE

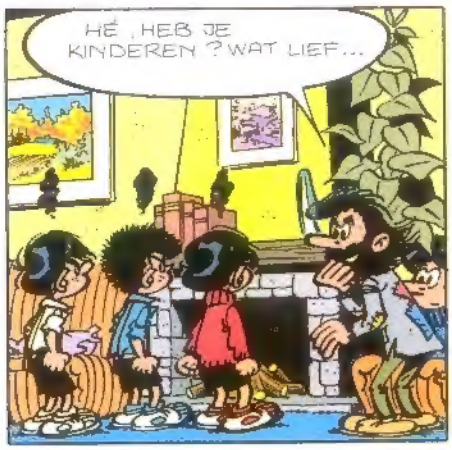

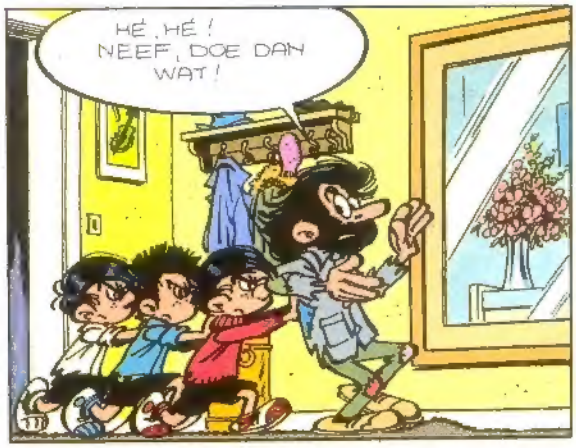

121.D.

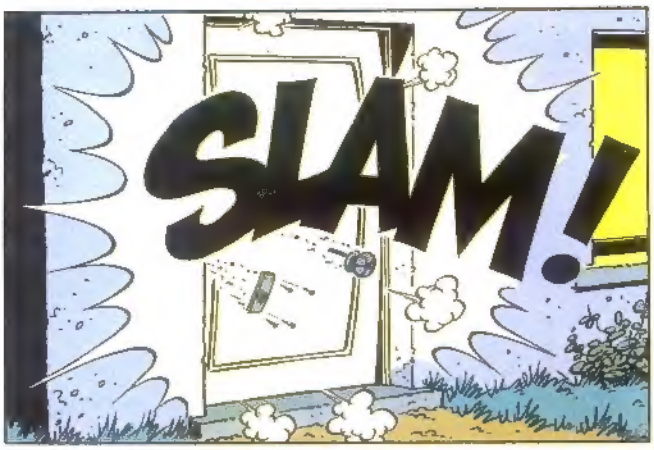

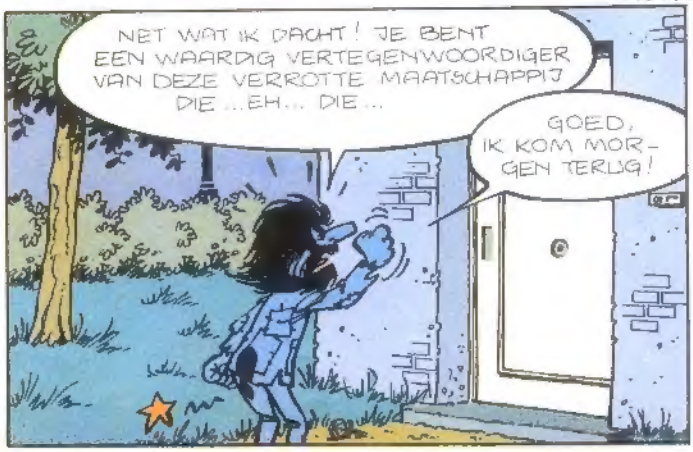

EXTRA
VERHAAL
LANG

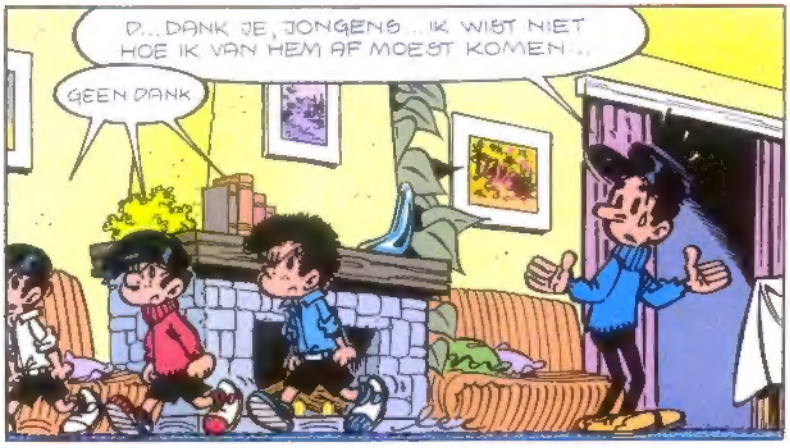
D... DANK JE, JONGENS ... IK WIST NIET HOE IK VAN HEM AF MOEST KOMEN...
GEEN DANK

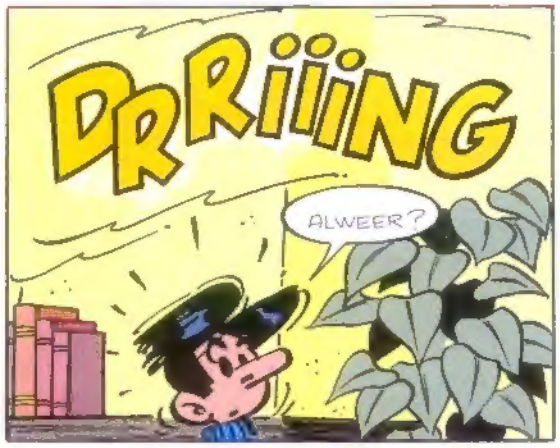
DRRIIING
ALWEER?

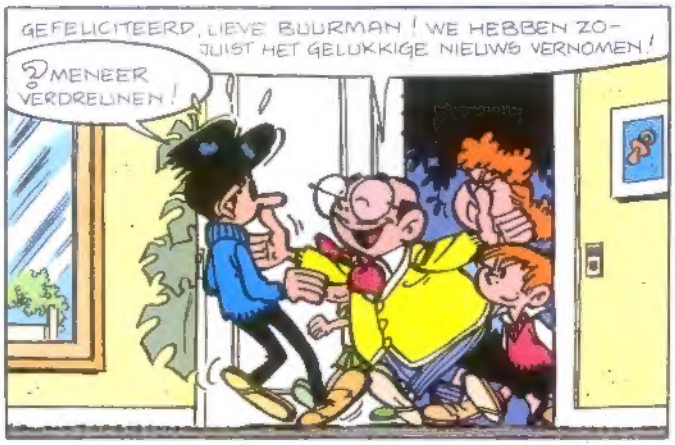
GEFELICITEERD, LIEVE BUURMAN! WE HEBBEN ZOJUIST HET GELUKKIGE NIEUWS VERNOMEN!
?MENEER VERDREUNEN!

KOM, KINDERS, MAAK JE KLUS! MENEER TON HEEFT ZIJN OUDE MEUBELS NIET MEER NODIG!
WAT?

HÉ!
LEUK! MOOI BOEK!
IS DAT NOU GENOEG!
VOORZICHTIG, KINDJE! DIT KASTJE ZAL HET PRIMA DOEN IN DE KINDERKAMER!
KAREL!
WEEE!
IK WIL PAT LELIJKE SCHILDERIJ OM PIJLTJES NAAR TE GOOIEN!
121.E.

ERUIT OF IK RAM DAT KASTJE OP JE KOP KAPOT!
WAT? HOE DURFT U!

... U WAAGT HET ONS TE VERHINDEREN UW OUDE MEUBELS WEG TE HALEN TERWIJL U NET EEN VRACHTWAGEN VOL NIEUWE BESTELD HEBT? EGOÏST!
VRACHTWAGEN? WAT VOOR VRACHTWAGEN?
LAAT MAAR, PAPPIE! DIE RIJKE STINKERDS HEBBEN GEEN HART! KOM, KINDEREN!
ACH, WAARDE KLANT...

SLA OM

TON en TINNEKE

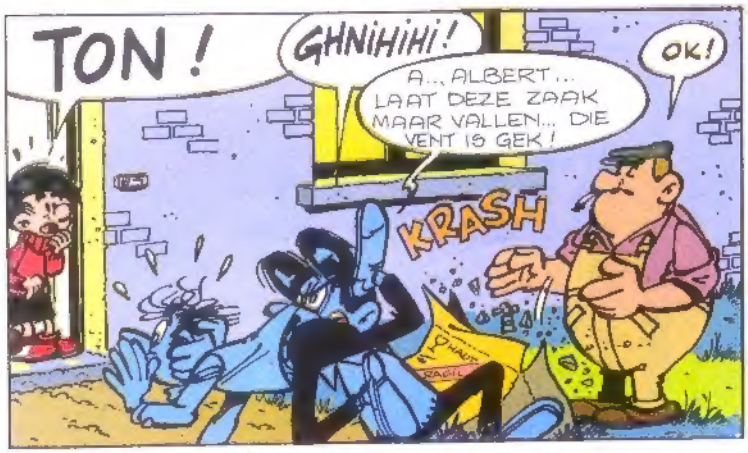

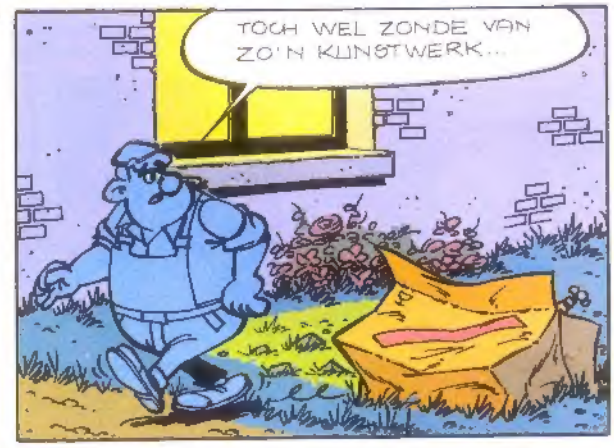

121. F.

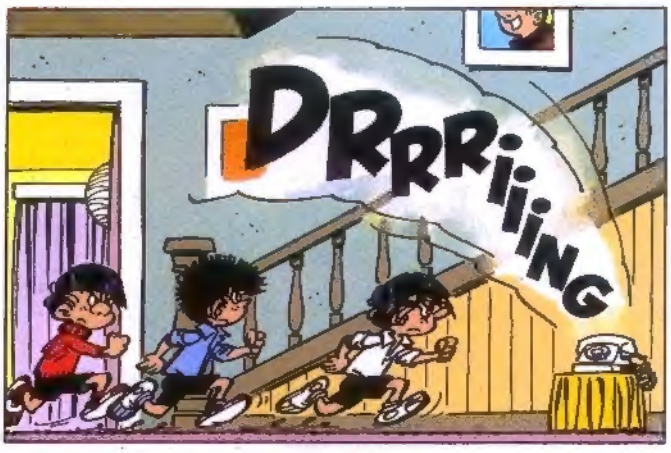

121-G.

VERVOLG ACHTERAAN IN DIT NUMMER

TON en TINNEKE

GEINIGE, GAVE GRAPPEN EN GROLLEN

WALLI&BOM

N°1

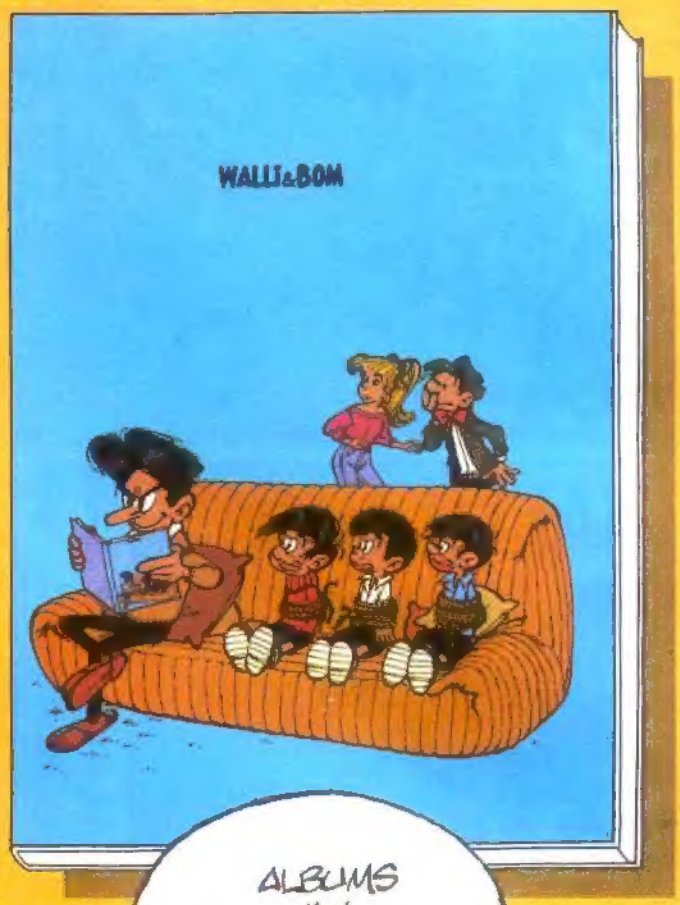

LEUK EN FRIS

EEN JONGE KOLLEKTIE VOOR EEN JONGE BEURS

ALBUMS VAN 32 PAGINA'S IN KLEUR

HAAST JE, REP JE!

LOMBARD UITGAVEN

In **1955** stonden Ton en Tinneke, ontsproten aan het brein van **Franquin,** voor het eerst in het weekblad Kuifje. Natuurlijk was de schepper toen al een van de grote namen in de stripwereld. De avonturen van Robbedoes en zijn vriend Kwabbernoot hadden net zoveel sukses als die van Kuifje. Maar net als Hergé ook zijn verhalen van Kwik en Flupke en van Jo en Suus maakte, zo wilde ook Franquin wel eens wat anders doen. Guust was toen nog niet geboren. Ton en Tinneke waren in zekere zin de eersten van een lange serie korte verhalen die zijn faam zouden vestigen. Zoals hij zijn hoofdpersonen had verzonnen, zo bedacht Franquin ook de eerste gags. Maar in de loop der tijd ging hij samenwerken met verschillende scenaristen. En niet de geringsten... Eerst kwam de vader van Asterix, René Goscinny. Een bepaald vruchtbare samenwerking, want ze leidde tot het ontstaan van andere figuren, waaronder vooral de onvergelijkelijke buurman Verdreunen. Goscinny werd opgevolgd door Greg. Ook die samenwerking tussen twee grote talenten bleek uiterst heilzaam, en duurde verschillende jaren. Bij tijd en wijle werkten er echter ook andere gagmen aan. Aan **Tibet** (Chick Bill) en

Peyo (de Smurfen) hebben we dus enkele van de wederwaardigheden van Ton en Tinneke te danken. Maar verrast door de triomf van Robbedoes moest Franquin zich weldra helemaal terugtrekken...
Toch waren Ton en Tinneke in **1959** nog steeds populair bij de lezers van Kuifje. **Greg,** die nog een verzameling gags van grote klasse in voorraad had, wil de serie aan een nieuwe tekenaar toevertrouwen. Dino Attanasio, met zijn onvergetelijke Spaghetti, heeft er wel zin in. Toch doen ook andere scenaristen mee. Lucien Meys en Jean Sas behoorden daar onder anderen toe.
In **1969** is de beurt aan **Mitteï** (Bas) om de fakkel over te nemen. Niet alleen de tekenstift maar ook de pen gaat in andere handen over: **Christian Godard** (Maarten Milaan) schrijft de scenario's. Ook valt te vermelden de medewerking van **Séron** (De minimensjes) die onder het pseudoniem Foal talloze decors maakt. Mitteï wordt in **1975** opgevolgd door **Griffo.** Hij is tegenwoordig beter bekend als de maker, in samenwerking met Jean Van Hamme, van realistische verhalen als 'SOS Geluk'. Griffo is dan nog maar een jonge debutant, maar zijn stijl is veelbelovend. Werken aan een fantastische serie als Ton en Tinneke is voor hem een geweldige oefening waar hij zich uitstekend uit redt. Soms verzint hij de gags zelf, soms doet hij een beroep op het talent van **Michel Noirret.**

Het duo werkt maar een jaar samen. In **1976** wordt het opgevolgd door **Bertrand Dupont**, een ander jong talent dat inmiddels tot de reklame is bekeerd. Vier jaar lang besliste hij over wel en wee van de twee helden en hun vrienden, geholpen door de vruchtbare verbeelding van **Bob de Groot** (Robin Hoed - Clifton), en later van **Vicq** (Captain Angus McManus) die inmiddels gebroken lijkt te hebben met de stripwereld.
Vicq liet nog enkele scenario's na die **Walli** illustreerde tot hij in **1980** tenslotte op zich neemt de voortgang van deze gedenkwaardige serie te verzekeren. Aanvankelijk in zijn eentje, tot aan zijn beslissende ontmoeting met **Bom**. J-L.L.

Franquin

Attanasio

Godard

Greg

Mittei

Vicq

Dupont

EERST VERSCHENEN

Ton en Tinneke

door FRANQUIN

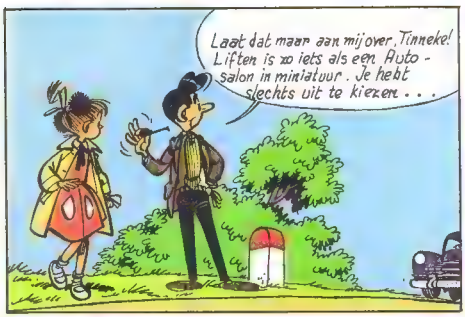

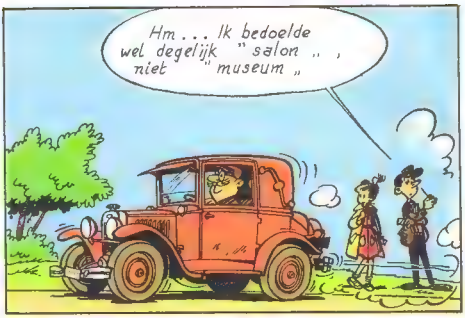

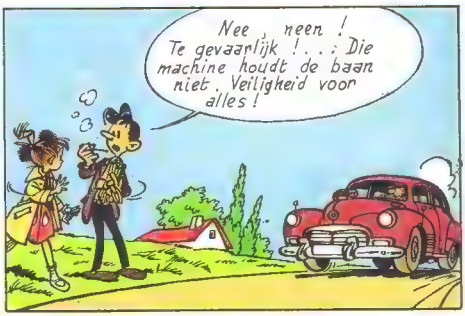

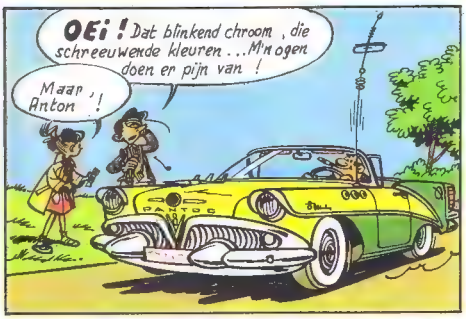

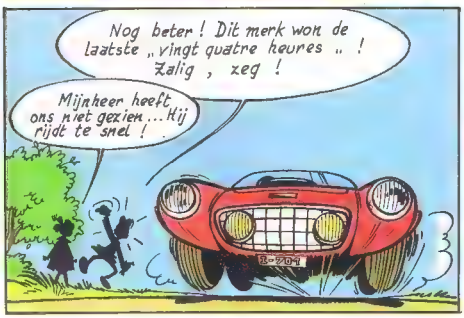

SCENARIO: PEYO

EERST VERSCHENEN

Ton en Tinneke

door ATTANASIO

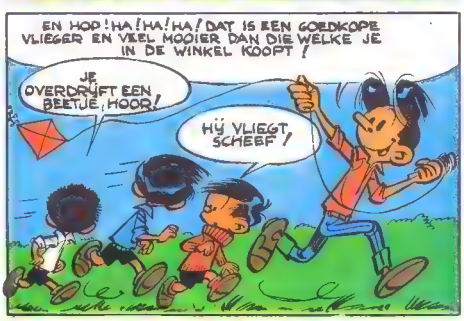

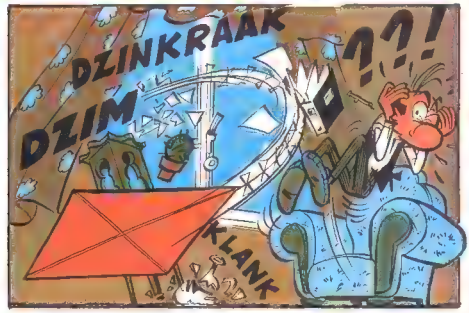

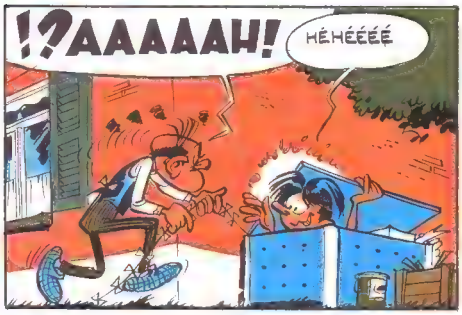

EERST VERSCHENEN

Ton en Tinneke

door MITTÉI

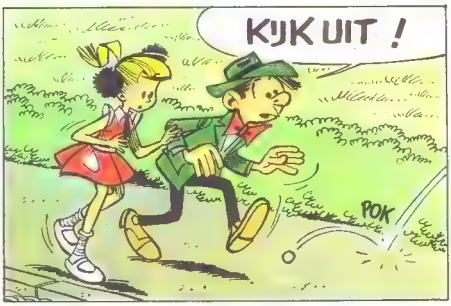

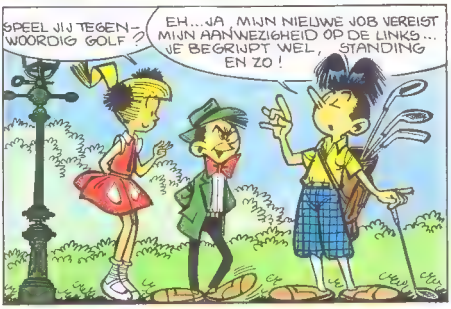

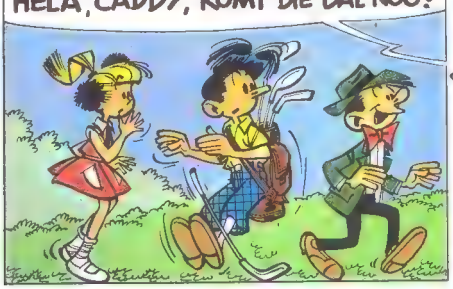

EERST VERSCHENEN

Ton en Tinneke

door GRIFFO

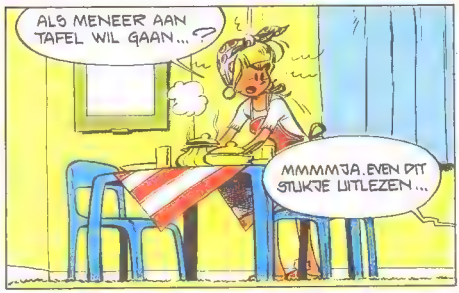

EERST VERSCHENEN

Ton en Tinneke

door DUPONT

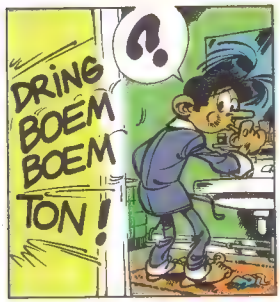

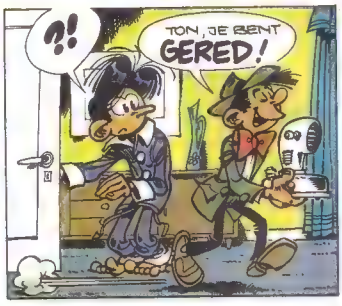

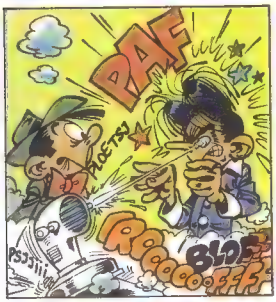

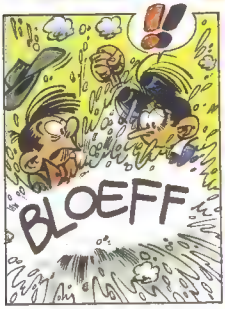

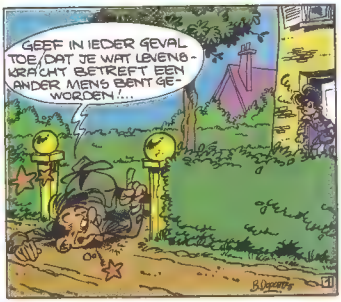

EERST VERSCHENEN

Ton en Tinneke

door WALLI

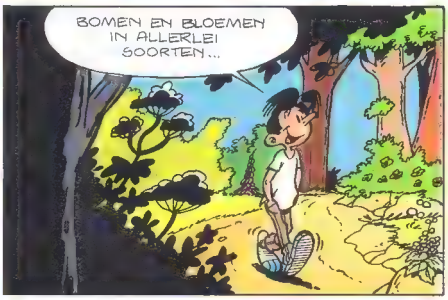

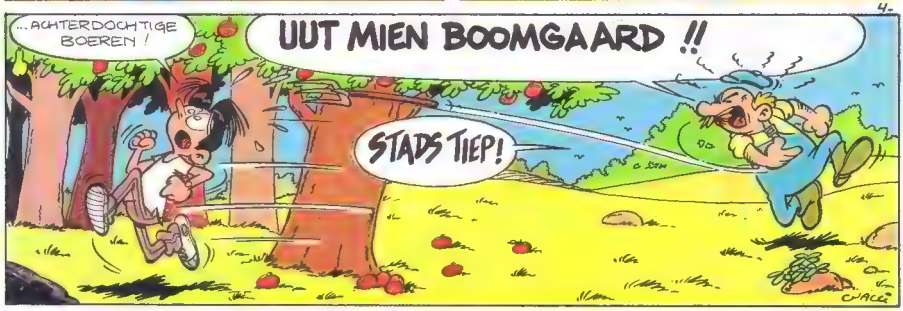

Naar aanleiding van 30 jaar Ton en Tinneke

Een stripgeboorte

Oktober 1955. Blij verrast ontdekken de lezers van KUIFJE (toen al van 7 tot 77 jaar) in hun weekblad twee sympathieke nieuwe helden, dankzij het talent van de grote tekenaar Franquin. Ze heten Ton en Tinneke.
Het is in de tijd dat de 'koude oorlog' tussen Oost en West steeds drukkender wordt. Op de 27ste van die maand begint er in Genève een belangrijke konferentie waar vier ministers van buitenlandse zaken elkaar treffen: Dulles (USA), MacMillan (GB), Pinay (F) en Molotov (USSR). De 'grote vier' zitten dus weer eens om de tafel. Helaas komt er geen enkele overeenkomst tussen het westen en de Sovjets uit.

De overdracht aan Dino.

Augustus 1959. Franquin geeft de fakkel (of liever het potlood) over aan de tekenaar Dino Attanasio, die de inmiddels vierjarige en populaire helden in Kuifje verder zal bezielen. In diezelfde maand worden er twee 'Grand Prix' verreden in de F1-klasse. De Grote Prijs van Duitsland — het circuit van Avus — wordt op 2 augustus gewonnen door de Engelsman Brooks in een Ferrari. Een treuriger bericht: de dag daarvoor verongelukte de Fransman Jean Behra, een van de favorieten, op hetzelfde circuit in een race voor sportwagens. Drie weken later tijdens de Grand Prix van Monsanto in Portugal haalt Stirling Moss in zijn Cooper Climax de overwinning. Zijn beste ronde rijdt hij met 156, 684 km/u...

Driemaal is scheepsrecht

Januari 1969. Mitteï lost Attanasio af. Voor de derde maal veranderen Ton en Tinneke van 'vader', zonder in populariteit te dalen. Die eerste dagen van januari worden beheerst door de gewelddadigheden tussen katholieken en protestanten in Noord-Ierland. Vooral in Londonderry en Newry. Sinds de herfst van 1968 is de situatie steeds verslechterd. De katholieke minderheid — zo'n 35% van de bevolking — heeft besloten 'tot het eind toe' te vechten om gelijke burgerrechten te verwerven. Maar dat is niet de enige zorg van de Britse regering onder leiding van Labour-man Harold Wilson. In diezelfde maand januari begint er een konferentie van eerste ministers van het Gemenebest over Rhodesië, waar de zwarte bevolking onafhankelijkheid eist.

En voor de vierde maal...

Maart 1975. Ton en Tinneke, nog steeds hoog in de gunst bij de lezer en lezeressen van Kuifje, vallen ditmaal voor een jaar onder de leiding van tekenaar Griffo. Aan het eind van de maand worden in Hollywood de Oscars uitgedeeld. De Oscars, in 1927 ingesteld om 'de kunst en techniek van het filmvak te verbeteren' vormen de hoogste beloning op het gebied van de filmkunst. Voor 1975 is de grote winnaar een film van Milos Forman, de man die vorig jaar 'Amadeus' maakte: het werd 'One flew over the cuckoo's nest', met de magistrale hoofdrol van Jack Nicholson.

Ton, Tinneke en Dupont

Februari 1976. Bertrand Dupont erft de figuren die al zo lang geleden geschapen werden door Franquin. Ton en Tinneke vallen nog steeds in de smaak! De 27ste van die maand melden de kranten de dood van een weinig bekend man... die toch de uitvinder was van iets wat over de hele wereld bekend is: de Jeep. Ward Canaday, bijgenaamd 'Mister Jeep', 90 jaar oud gestorven, was de ontwerper van dit voertuig met vierwielaandrijving, dat niet weinig bijdroeg aan de overwinning van de Geallieerden in de Tweede Wereldoorlog. Mister Jeep was direkteur van Willys-Overland Motors toen de firma in de oorlog volledig overschakelde op de oorlogsproduktie. In zijn werkplaatsen werden de eerste Jeeps (en de afkorting G.P., 'general purpose', 'algemeen gebruik') vervaardigd.

En de laatste...

Juni 1980. Walli zal zich voortaan bezighouden met het veelbewogen bestaan van Ton en het evenwichtiger leven van Tinneke. Moge de tekenaar en zijn nieuwe (oude) helden nog een lang leven beschoren zijn! Eind van deze maand is de sportwereld weer in de ban van de Tour de France. Na al die jaren is de 'Tour' nog even springlevend! Het jaar daarvoor won Bernard Hinault vóór de Nederlander Zoetemelk. Ditmaal is Joop vastbesloten niet op de tweede plaats te eindigen. Hij wil het geel en hij zal het krijgen. Bij de aankomst in Parijs rijdt hij in de gele trui. In 1970 en 1971 tweede achter Merckx, in 1976 tweede achter Van Impe en in 1978 en 1979 tweede achter Hinault... hij begon al aardig op de Nederlandse Poulidor te lijken... Een ding stond vast: winnen moest hij — en dat deed hij in 1980!

Yves Duval

Autoracer Stirling Moss

«One flew over a cuckoo's nest»

WALLI BOM

Ons leven met Ton en Tinneke

In 1955 verschenen ze voor het eerst, ontsproten aan het brein van Franquin. Maar in de 30 jaar van hun oppassend maar avontuurlijk leven hebben ze heel wat pennen en tekenstiften gekend. Zes auteurs met uiteenlopende talenten hebben zich achtereenvolgens bezig gehouden met het wel en wee van het sympathieke paar. Door welk wonder zijn ze nog steeds zichzelf gebleven, nog steeds dezelfde Ton en Tinneke, ondanks de veranderende tijden, stijlen en gewoonten? Walli en Bom, hun laatste «adoptievaders» proberen een antwoord op die vraag te geven... en doen ons een aantal details over hun intieme omgang met de beide helden uit de doeken...

«Het is binnenkort vijf jaar geleden», weet Walli nog, «dat ik de strip overnam. Aanvankelijk bedacht ik zelf de scenario's. Daarna kwam Bob die me gag-ideeën leverde. Omdat hij een deskundige is op dat gebied — althans dat zegt hij — heb ik me aan hem overgeleverd. Het overnemen van zulke populaire helden is trouwens niet zomaar iets. Je moet echt een genie van mijn kaliber zijn om het aan te durven! Toch moet ik toegeven dat ik lang geaarzeld heb voor ik er aan durfde te beginnen. Maar ik was dol op die strip. Liefde voor de figuren is een onmisbare voorwaarde om je aan het vervolg van hun avonturen te wagen zonder je schuldig te voelen tegenover hun oorspronkelijke scheppers. Ton en Tinneke verschenen, net als Chloro, aan het eind van de jaren vijftig en ze zijn een deel van mijn jeugd, hun verhalen tot de allereerste dingen die ik las, en de eerste pogingen tot tekenen deed ik door ze na te tekenen. Maar het opvolgen van auteurs als Franquin, Mitteï of Attanasio blijft natuurlijk een gok. Ik ben de zesde tekenaar in de reeks.»

— Kontinuïteit ondanks de verandering of verandering ondanks de kontinuïteit?

«Wat mij betreft», zegt Walli, «Ik heb me vooral gebaseerd op wat Franquin heeft gemaakt. In tegenstelling tot enkele van zijn opvolgers, die duidelijk andere paden insloegen, heb ik besloten zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke strip te blijven. Ik heb bijvoorbeeld een paar bijfiguren die in de loop der jaren verdwenen waren weer opgepakt, zoals de oom met zijn haan en de buurmannen Verdreunen en Vergrauwen. Ik vond dat daar heel wat mee te doen was. Van Felix vond ik daarentegen dat hij teveel was gebruikt. Qua tekenstijl heb ik me zelfs nog meer laten beïnvloeden door Franquin».

«Wat de scenario's betreft», zegt Bom, «het spreekt vanzelf dat de terugkeer van die bijfiguren het eenvoudiger maakt de gags afwisselender te maken. Vooral omdat het figuren zijn met sterk uitgesproken karakters, die we nog goed kennen. Nieuwe gags voor elk van hen bedenken is echter niet minder ingewikkeld. Persoonlijk vind ik degenen die Greg en Franquin hebben bedacht de modellen voor het genre, en ik werk op die basis. Dat betekent zo nu en dan heel wat inventiviteit. Want je moet bepaalde grenzen eerbiedigen. We hebben wel eens overwogen nieuwe figuren in te voegen. We dachten bijvoorbeeld aan twee tweelingzusjes, die de dochters van Vergrauwen zouden zijn. Maar uiteindelijk hebben we het niet gedaan. Alleen de belastingkontroleur, die nu regelmatig optreedt, is uit onze fantasie ontstaan. Voor de rest, zowel wat het verhaal als wat de stijl betreft, zijn we trouw gebleven aan de geest van Greg en Franquin.»

«Toch zijn er twee dingen veranderd», verbetert Walli. «Allereerst het decor. Dat van Franquin was een jaren vijftig-achtergrond en leek me nogal uit

de mode. Ik heb het dus een beetje gemoderniseerd. Een een tweede belangrijke verandering: het uiterlijk van Tinneke. Als we haar net zo gemaakt hadden als Franquin haar had geschapen dan zou ze weinig geloofwaardig zijn. Uiterlijk en qua kleding hebben we haar volwassener gemaakt. Oorspronkelijk moet ze zoiets als 16 of 17 jaar zijn geweest; tegenwoordig is haar leeftijd ongeveer dezelfde als die van Ton, dus een jaar of 25.»

— Ook de verhouding tussen Ton en Tinneke lijkt veranderd...

«Bij Franquin», geeft Bom toe, «werd Tinneke voorgesteld als een vriendin van Ton. Hun verhouding is bij ons inderdaad wat tweeslachtiger. Ik weet dat ze meer zijn dan goede vrienden. Ze wonen apart, hoewel de handeling meestal bij Ton thuis speelt. Persoonlijk komt die tweeslachtigheid me goed uit. Dat voorkomt dat ik me in allerlei psychologische overwegingen moet verdiepen die weinig opleveren. Maar het is waar: hun verhouding is beslist intiemer dan voorheen.»

«Maar weinig strips zijn gebaseerd op een gezinsverband», merkt Walli op. «Bollie en Billie» misschien. Van de helden kennen we meestal alleen de vrienden, neven, buren of soms een oom of een tante. Kuifje heeft bijvoorbeeld vader noch moeder. Van Donald kennen we alleen die befaamde neefjes... dat was gebruikelijk in de jaren 50. Ton en Tinneke behoren tot diezelfde 'familie'. In dat opzicht zijn ze inderdaad een beetje ouderwets.»

— Ondanks hun keurige, burgerlijke karakter maken ze toch heel wat veelbewogen avonturen mee...

«Persoonlijk», bekent Bom, «had ik ze liever avonturen à la Robbedoes en Kwabbernoot laten meemaken. Dat heb k trouwens ook geprobeerd met een verhaal dat 'Chinese vakantie' heette. Te meer daar er bij Ton een zekere uiterlijke gelijkenis bestaat met Kwabbernoot, daar Felix iets van Guust heeft. Maar het zou wel in tegenspraak zijn met het karakter van de strip. Vandaar dat we ons eigenlijk maar houden aan een aaneenschakeling van korte gags.»

«De figuren zijn zo klassiek en goed getypeerd», voegt Walli er aan toe, «dat het fout zou zijn ze uit hun gewone omgeving te halen. We hebben de verleiding daartoe vaak gevoeld. Maar telkens kwamen we toch terug op de originele stijl... En op die basis werken wij. Soms beperk ik me tot het illustreren van de scenario's die Bom voor me schrijft. Soms ook suggereer ik hem een idee voor een gag dat hij ontwikkeld en ik daarna weer teken.»

«Eigenlijk is het minder eenvoudig dan je denkt. Het sukses van een gag hangt af van de timing. Maar dat is nog niet alles. Je moet er ook in slagen in de loop van het verhaal grappige elementen aan te brengen. Dat probeer ik zelf te doen,» legt Bom uit.

«Grafisch gesproken», zegt Walli, «moet je buitengewoon beknopt zijn. Op dat gebied zijn de eerste albums van Franquin en Greg heel nuttig voor mij. Dat zijn echt mijn naslagwerken en die raadpleeg ik voortdurend. Het zijn juweeltjes van humor en beknoptheid, en ze zijn moeilijk te evenaren.»

— Hebben jullie voor bepaalde figuren meer sympathie dan voor andere?

«Zeker is», zegt Walli, «dat Ton sterk op mij lijkt. Net als ik doet hij alleen maar of hij kalm is. Wij behoren ook tot dezelfde 'sixties'-generatie. Zijn reakties zijn net als de mijne. Bovendien vind ik het heerlijk opgewonden standjes als hij en ik op te voeren. Felix daarentegen interesseert me nauwelijks. Ik vind dat die figuur veel te veel gebruikt is. Alle mogelijkheid zijn uitgeput. Ik zie niet wat voor komisch daar nog uit te halen valt. Hij amuseert me niet meer en hij verbaast me niet meer.»

«Ook voor mij», zegt Bom, «is Ton degene voor wie ik de meeste sympathie heb. Via hem praat ik eigenlijk. Hij staat me erg na. Vooral op het gebied van zijn woordenschat.»

«De jongetjes, zoals wij ze hebben 'herschapen' vind ik bovendien heel leuk», zegt Walli erbij. «Ook zij zijn behoorlijk ontwikkeld sinds het ontwerp van Franquin. Aanvankelijk waren het echte kwajongens, altijd bereid tot streken. Zoiets als Kwik en Flupke. Bij ons houden ze echt nog wel van een geintje, maar ze zijn verstandiger geworden. Ze hebben zelfs een diep verantwoordelijkheidsgevoel. Ze zijn wel eens verantwoordelijker dan Ton. Ze komen sterk overeen met de befaamde neefjes van Donald... Andere bijfiguren, zoals de oom of de buurmannen zijn me ook dierbaar. Ze zijn in wezen allemaal doorgoed. Vooral Vergrauwen...»

— Kortom: iedereen is lief en aardig...

«Niet helemaal», zegt Walli. «Verdreunen is bijvoorbeeld een onsympathieke man. En zo willen we hem ook voorstellen. Hij is het symbool van de eeuwige kankeraar, de burgerman die gesteld is op zijn rust en komfort, onverdraagzaam, boosaardig en zonder gevoel voor humor.»

— Wat levert nu de grootste moeilijkheden op?

«Franquin», zegt Walli, «is ongetwijfeld de grootste humoristische tekenaar die ik ken. Van alle tekenaars wier figuren ik heb overgenomen, heeft hij me inderdaad de meeste problemen opgeleverd. Ton en Tinneke is meer een realistische dan een fantastische strip. Hij bevat een hele hoop die je met de grootste moeite kunt overnemen. Bovendien is het een strip waar veel getalenteerde auteurs aan hebben gewerkt, en die moet ik me waardig tonen. Bovendien is een gag van één pagina op een andere manier ingewikkeld dan een verhaal van 46 pagina's, waarin je de ruimte hebt. Hoeveel schetsen heb ik niet gemaakt voor ik eindelijk een bevredigende Tinneke had! Allengs veranderde ik haar silhouet. Ik bracht verschillende kleding-bijzonderheden aan... het heeft me bijna drie jaar gekost voor ik een bevredigend resultaat had zonder dat ik daarbij de oorspronkelijke figuur geweld aandeed.»

— Heeft Franquin jullie verteld wat hij ervan vond?

«Wat hem verbaast», zegt Bom, «is dat het publiek nog geinteresseerd is in 30 jaar oude figuren. 'Bestaat dat ouwe ding nog steeds?' heeft hij eens uitgeroepen toen hij ons werk ontdekte!»

«Wat mij betreft», vertelt Walli, «hij zei tegen me: 'Je moet het maar durven om Wolbaaltje zo'n enorme neus te geven als jij hebt gedaan!' Ik ontdekte inderdaad dat het beest een buitenmodel kokkerd had en dichter in de buurt van de stijl van Macherot kwam dan de zijne, en die Chlorophyl niet zou misstaan!»

J.L. LECHAT
Foto's: Jacques KIEVITS

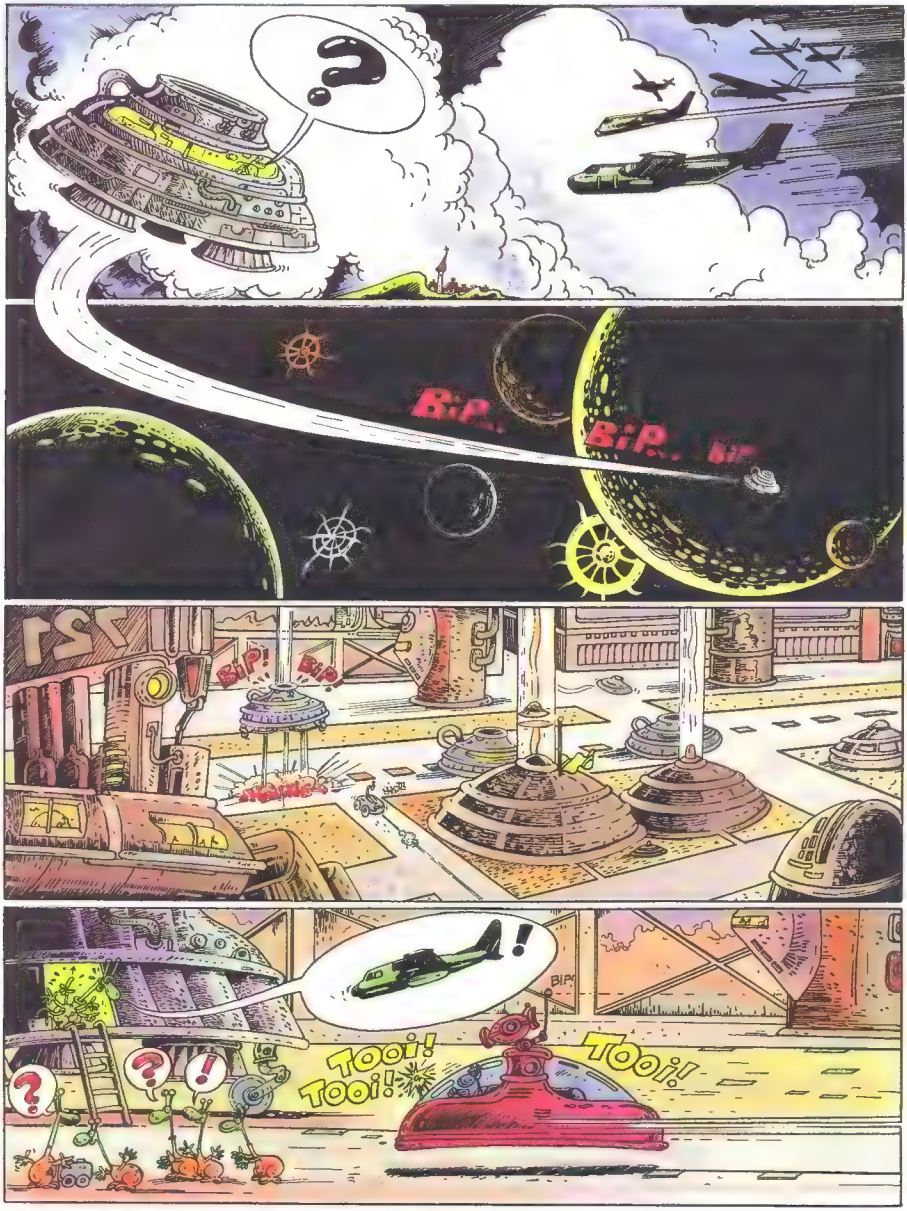
?
BiP...
BiP...
BiP!
BiP!
!
BiP!
Tooi!
Tooi!
Tooi!
?
?
!

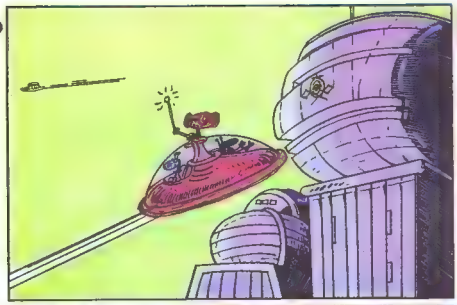

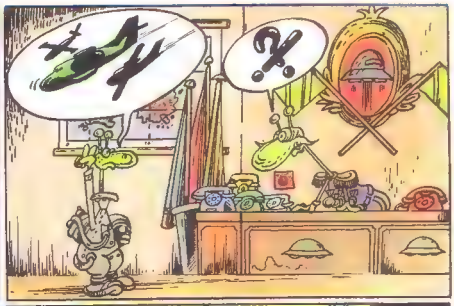
?

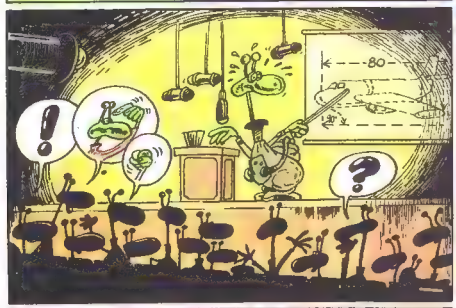
!
?
80

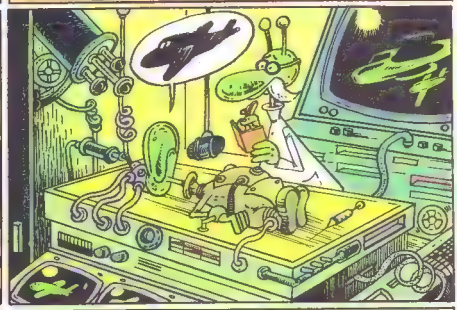

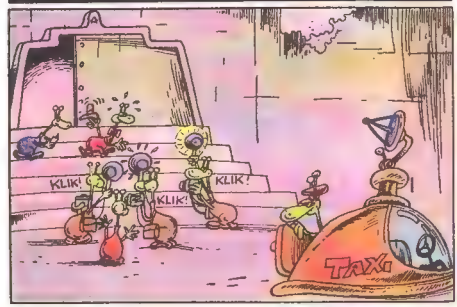
KLIK!
KLIK!
KLIK!
TAXI

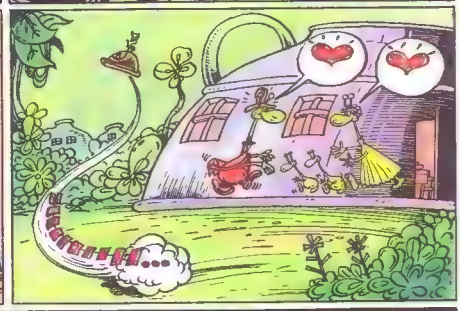

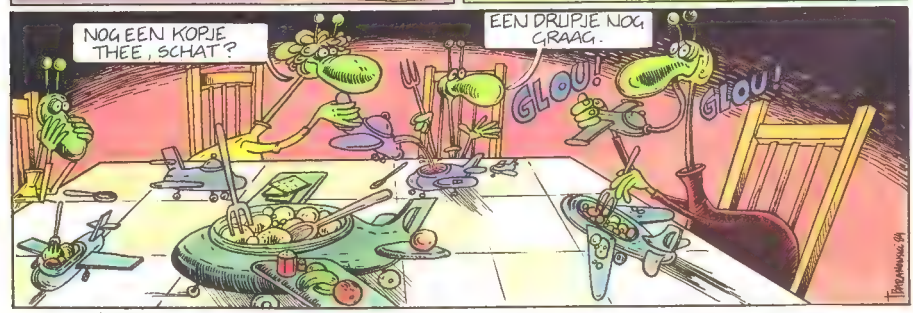
NOG EEN KOPJE THEE, SCHAT?
EEN DRUPJE NOG GRAAG.
GLOU!
GLOU!

Einde

De gestolen overwinnings-beker.

Hoe Ridder Pieter van Blankevoort de toernooi prijs won en verloor.

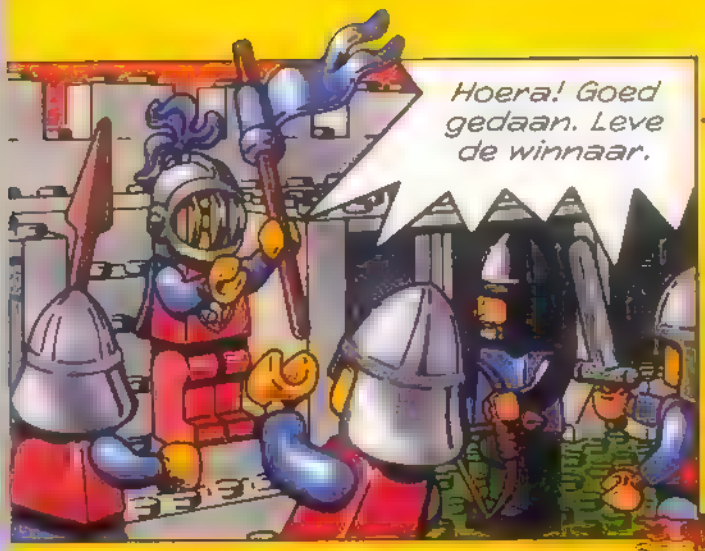

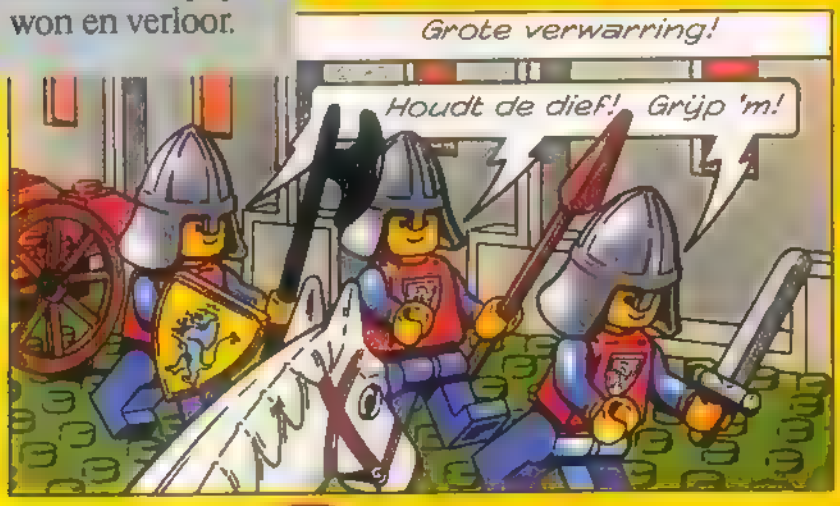

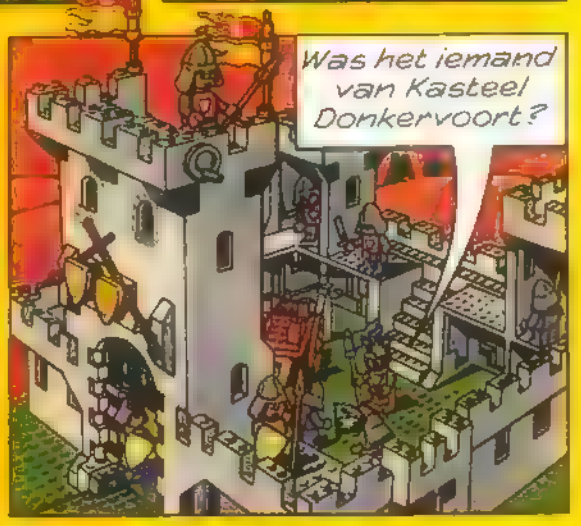

* LEGO en LEGOLAND zijn geregistreerde merken.

LEGOLAND® Riddertijd. Avontuurlijk spelen met kastelen.

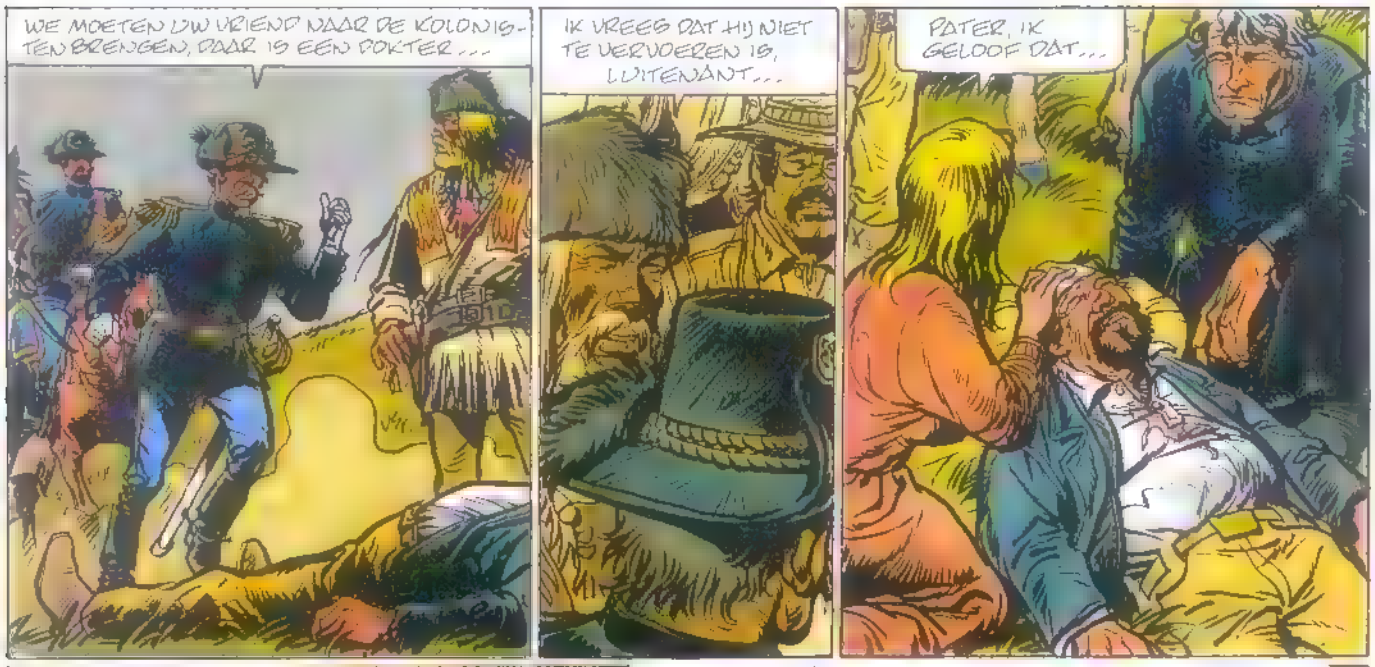
WE MOETEN UW VRIEND NAAR DE KOLONIEN BRENGEN, DAAR IS EEN DOKTER...
IK VREES DAT HIJ NIET TE VERVOEREN IS, LUITENANT...
PATER, IK GELOOF DAT...

WAT... WAT STOM... OM ZO TE STERVEN... VOOR NIETS...
IK... IK HOOP DAT... DAARBOVEN... DE... COGNAC EVEN... GOED IS...

HET IS VOORBIJ... ONZE BROEDER HEEFT ONS VERLATEN...

DANK DAT U ONS GEHOLPEN HEBT, LUITENANT...
MAAR WAAROM ZIT U DIE INDIANEN ACHTERNA ?
ZE HADDEN KOLONISTEN AANGEVALLEN: TWEE DODEN EN VERSCHILLENDE GEWONDEN...

... EN DAT ALLES VOOR EEN PAAR BIZONS DIE WE GESCHOTEN HADDEN OM HET LEGER TE VOEDEN...
EEN PAAR BIZONS ? IK SNAP HET... ALTIJD HETZELFDE... EN ZEKER OP HET MOMENT VAN HUN GROTE HERFSTJACHT EN ZONDER ZE OM TOESTEMMING TE VRAGEN, NIETWAAR ?
DAT HOEVEN WIJ NIET TE DOEN !

ZINLOOS TE DISKUSSIËREN... IK WAS WOEDEND OMDAT IK VOELDE DAT DIT ALLEMAAL NIET MEER TERUG TE DRAAIEN WAS, EN BEDROEFD OMDAT IK EEN VRIEND VERLOREN HAD...
HET GAT IS GROOT GENOEG... WAAR IS PATER MORIN ?

HIER. WE ZULLEN XAVIER BARON BEGRAVEN IN MIJN TOOG. LAAT DIE ZWARTE JURK MIJN LAATSTE VRIENDSCHAPSGIFT ZIJN...

HOE IS DAT MOGELIJK, PATER ?
IK HEB BESLOTEN TERUG TE KEREN NAAR DE CREES... ZIJ ZULLEN ME HELPEN HUN MOEDER NATUUR BETER TE BEGRIJPEN. DAT HEB IK NODIG EN MISSCHIEN KAN IK ZE HELPEN IN HUN VERHOUDING TOT DE BLANKEN...

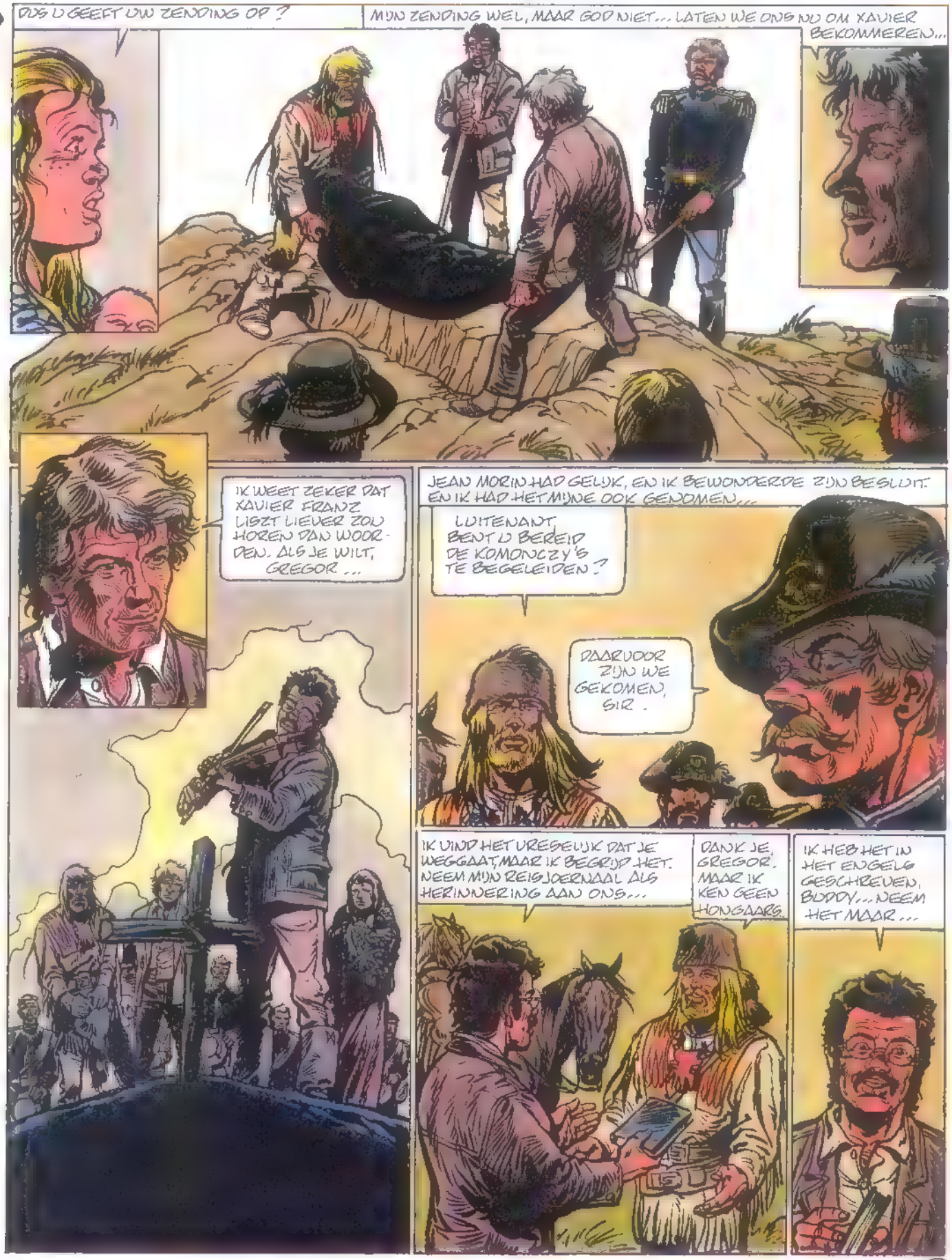
DUS U GEEFT UW ZENDING OP ?
MIJN ZENDING WEL, MAAR GOD NIET... LATEN WE ONS NU OM XAVIER BEKOMMEREN...
IK WEET ZEKER DAT XAVIER FRANZ LISZT LIEVER ZOU HOREN DAN WOORDEN. ALS JE WILT, GREGOR ...
JEAN MORIN HAD GELIJK, EN IK BEWONDERDE ZIJN BESLUIT. EN IK HAD HET MIJNE OOK GENOMEN...
LUITENANT, BENT U BEREID DE KOMONCZY'S TE BEGELEIDEN ?
DAARVOOR ZIJN WE GEKOMEN, SIR .
IK VIND HET JAMMERLIJK DAT JE WEGGAAT, MAAR IK BEGRIJP HET. NEEM MIJN REISJOERNAAL ALS HERINNERING AAN ONS...
DANK JE, GREGOR. MAAR IK KEN GEEN HONGAARS.
IK HEB HET IN HET ENGELS GESCHREVEN, BUDDY... NEEM HET MAAR ...

"DE WILDE WIND" WAAIT BIJ JE BOEKHANDELAAR!

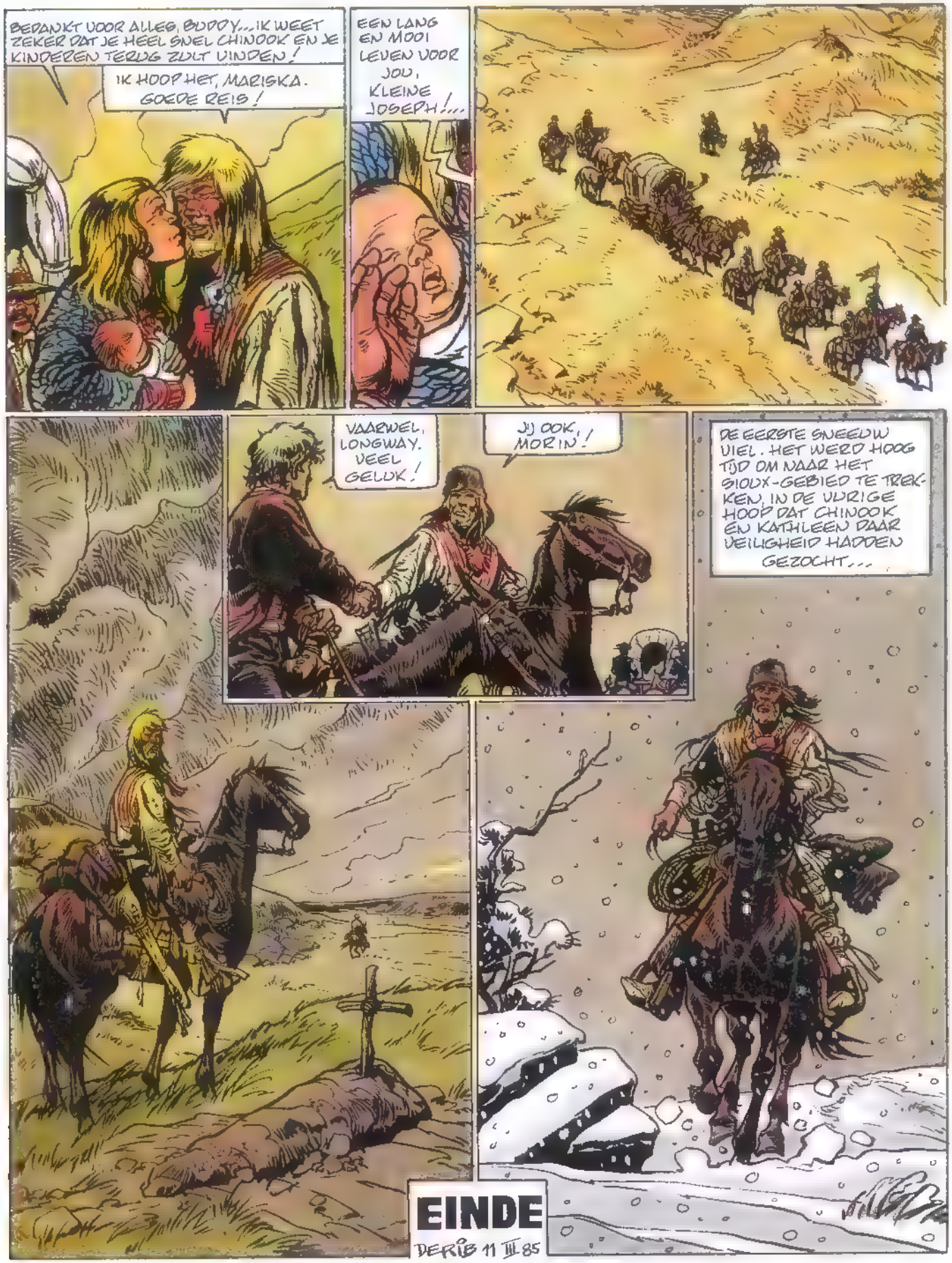

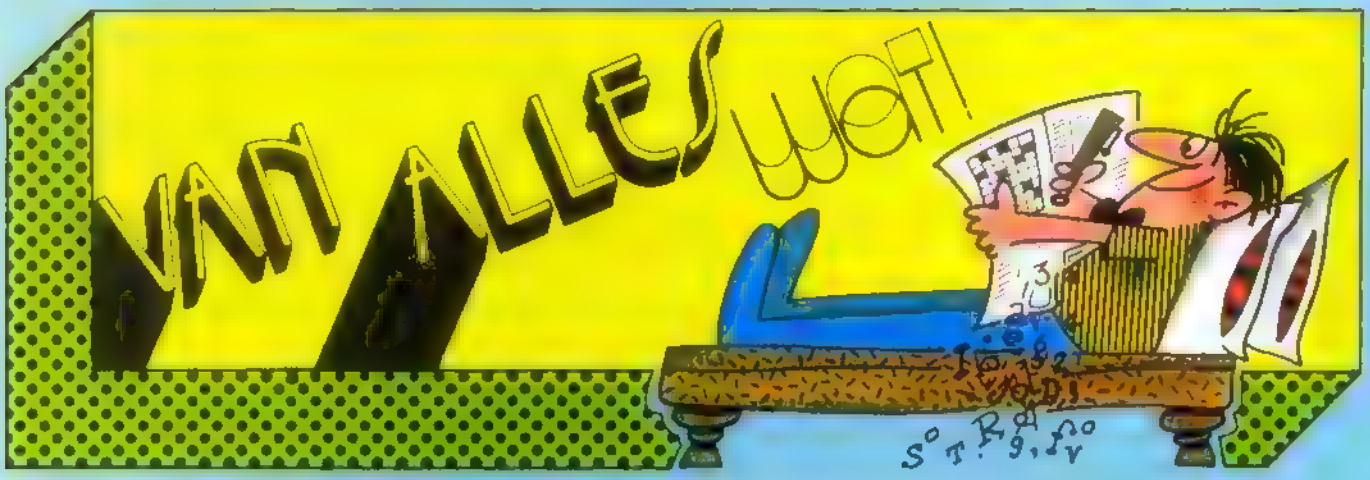

ZO!

Graag had ik geweten of er verschillende zelfklevers bestaan van jullie toffe weekblad. Verder is KUIFJE zó! (tekening van duim-in-de-lucht. red.) O ja, vroeger kreeg ik KUIFJE in zo een bruine band, wat nu niet meer het geval is. Hoe komt dat? Pluimpjes voor **Clifton, Thorgal, Meneer Edouard, In den beginne, Buddy Longway, Julie, Klaartje, Cecile en de anderen, Knipoogje** en **Pokervrouw**. Er is gewoonweg geen kritiek te geven op jullie blad!

Koen Stoffels
Baal

Zó een brief vinden wij dat! De bruine banden zijn al een drietal jaren niet meer in gebruik. Er gaan nu pakketten KUIFJES naar de gemeentelijke postkantoren, die dan instaan voor de verzending naar de abonnees in hun gemeente. Zelfklevers hebben wij niet. Sorry hoor.

HALLO REDAKTIE!

Ik vind jullie blad een echt tof blad. Voor **Thorgal, Buddy Longway** en **Brokkenmakers** een groot applaus. Als ik KUIFJE lees en ik kom aan **Van alles wat** vind ik het leuk de brieven te kunnen lezen van lezers of lezeressen.
Maar het enigste dat spijtig is dat het blad zo duur kost zomaar veertig frank. (dat zegt mijn vader toch) Mijn vader zegt soms dat ik het niet mag kopen. Maar ik vind het niet zo duur want de andere bladen die mijn zus leest zoals Tina kost 35 frank en is een heel dun blad. Zou ik even een vraagje mogen stellen? Goed?
1. Wanneer komen de **Brokkenmakers** terug?
2. Bestaat er een boek over het ontstaan van een strip? Ik vind dat in het blad teveel wordt besteed aan muziek en te weinig aan sport.
3. Vroeger zover ik weet was KUIFJE meer gevuld met strips en nu niet meer hoe komt dat.
Toch een grote proficiat aan heel de redaktie voor toch altijd een prachtig KUIFJE.
Groetjes van

Christophe Lenders
Mortsel

Hartelijk dank voor je briefje, Christophe. Ik denk dat je vader het vast wel goed vind dat je KUIFJE blijft kopen als jij hem op je beurt af en toe eens een pleziertje doet. En nu de antwoorden op je vragen.
1. Heel binnenkort. Rond deze tijd moet er trouwens een kort verhaal van de Brokkenmakers verschijnen dat «Getekend: DANGER» heet.
2. Dat boek bestaat inderdaad. Het heet «Avontuur van 'n strip» en het is gemaakt door Claude Derib, de tekenaar van Buddy Longway.
3. Dat is maar een idee. De verhouding strip/tekst in KUIFJE is ongeveer onveranderd gebleven.
Groetjes van de hele redaktie!

BLAUWEN EN VROUWEN

Het is weer feest voor kapitein Stark en de koffielurkende generale staf van het Noordelijke leger. De ene aanval ■ de andere wordt opgezet en de «ziekenboeg» raakt stilaan overvol. Het medische team, misschien een dokter en een aantal leerlingslagers, kan het ritme niet meer volgen. Geen nood, de legerleiding weet wel raad: er worden burgerverpleegsters ingeschakeld. Vanaf dat ogenblik zal niets meer hetzelfde zijn voor Blutch en zijn makkers. Als de vervallen schuur die als hospitaal dienst doet, tot nu toe al gemeden werd als de pest omdat men nogal nonchalant omsprong met amputaties alterhande, gaan de zaken nu heel anders verlopen. De rangen van het Noordelijke leger worden plots geteisterd door kwalen en kwaaltjes van alle maten en soorten, die echter dit gemeen hebben dat ze allemaal de vakkundige zorgen van getrainde verpleegstershanden behoeven. Maar ook daar weet de legerleiding weer een oplossing voor... Traditiegetrouw lijkt Blutch aanvankelijk iedereen ■ snel af te zijn.
«Blauwen en vrouwen» doet kwa opzet denken aan «Black Face», een van de beste **Blauwbloezen**-albums. Lambil en Cauvin zijn inderdaad op hun best als ze hun absurde humor kunnen loslaten op de lugubere historische feiten.
Eens te meer een uitstekend album.

De Blauwbloezen
«Blauwen en vrouwen»
Lambil/Cauvin
Uitg. Dupuis

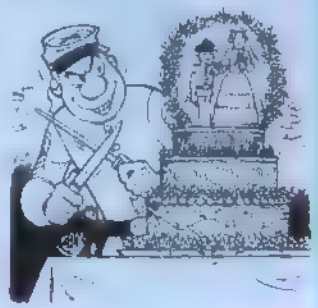

DEEL

Reeds jaren lees ik uw voortreffelijke weekblad. Ik sta nog dikwijls verrast door de nieuwigheden die jullie aan KUIFJE toevoegen. Getuige daarvan is de rubriek **Van alles wat**.
In mijn nu volgende kritiek op jullie blad ga ik van het negatieve naar het positieve.
Tot mijn spijt heb ik moeten vaststellen dat jullie kwaliteit achteruit loopt in verhouding met de kwantiteit. Jullie blad was vroeger gevuld met populaire en aantrekkelijke strips. Nu lijkt KUIFJE bestemd te zijn voor eigenaardigheden en flops. Daartoe reken ■ strips als **Virgulia, Gezegende Gekken, Het leerrijke hoekje, Aldose en Glucose** (qua tekenstijl nochtans hoogstaand), **Roodoog** (vroeger een leuke afwisseling) waarbij Gordon Bess zijn gags uit de oude doos begint te herhalen, het herpubliceren van **In den beginne**, dat terecht verdwenen was, enzovoort.
Wie we door deze rommel niet meer te zien krijgen zijn **Robin Hoed, Rork, Alex** en noem maar op. Het kan ook zijn dat deze denderende strips niet meer verschijnen omwille van andere dingen, maar er zijn toch nog andere mogelijkheden dan het publiceren van onnodige ballast. Het is eeuwen geleden dat we Hermann nog eens zagen.
Jeremiah is toch iets dat jullie de lezers moeilijk kunnen weigeren.
Nu het positieve weerwerk. Derib is volgens mij van stijl veranderd, zijn vroeger zo avontuurlijke strips zijn

LEONARD COHEN

VARIOUS POSITIONS

There was this terrible sound
And my father went down
With a terrible wound in his side
He said, Try [redacted] go on
Take my books, take my gun
And remember, my son, how they lied

Leonard Cohen, «het zingende scheermes», «de Canadese graftak» is terug. De echte Leonard Cohen. De schrijver van **The Favourite Game** en **Beautiful Losers**, de komponist/songwriter van **Famous Blue Raincoat**, van **Stranger Song** en **Diamonds in the mine**. Met «Various Positions» verovert Cohen op vijftigjarige leeftijd een tweede generatie publiek. Geen wonder. Twintig jaar voor Ian Curtis schreef hij: «*At times I can taste the sweetness of death*». Vijftien jaar na Bob Dylan kan hij nog altijd vlijmscherp uit de hoek komen. [redacted] hij de enige tijdgenoot van de flower power-generatie die nog met iets als een universeel protest op de proppen kan komen zonder oubollig te klinken. Hoewel «protest» niet het juiste woord is. Cohen observeert. Meer niet. Het publiek moet maar zien wat het ermee aanvangt.

Cohen hanteert nog steeds de elementen die zijn handelsmerk vormen: een wat mistige tekst met gebalde, kernachtige kontrapunten en een zeer eenvoudige muzikale begeleiding. Dat resulteert op de nieuwe LP in uitschieters als **Dance me to the end of love**, het bijna swingende (naar Cohen-normen dan...) openingsnummer waarmee hij definitief een punt lijkt [redacted] willen zetten achter een minder gelukkige periode (*Phil Spector was here*), het schrijnende **The Law**, het doodsdriftige **The Night Comes On** en **Hunter's Lullaby**, luguber en dreigend.

Op 15 maart 1985 — de iden van maart, de dag waarop, in 44 voor Christus, Caesar verraden en vermoord werd door Brutus — besliste de regering Amerikaanse kernraketten te installeren op Belgische grondgebied. Redenen om deze beslissing te verrechtvaardigen vonden de heren regeerders legio. Er [redacted] altijd overal wel een reden voor.
Op 15 maart 1985 zong Cohen voor de eerste keer «*Remember, my son, how they lied*» op mijn draaitafel.
Het werk van Cohen legt accenten. Meer niet.

STRIP TOP X

Plaats	Titel	Held	Auteur(s)	Uitgeverij	Vorige week
1.	Alinoé	Thorgal	Rosinski/Van Hamme	Lombard	(2)
2.	De dodende dubbelganger	Rik Ringers	Tibet/Duchâteau	Lombard	(3)
3.	Ninja	Rode Ridder	Studio Vandersteen	Standaard	(1)
4.	Woeste Sierra	Durango	Swolfs	Archers	(5)
5.	Blauwen en vrouwen	Blauwbloezen	Lambil/Cauvin	Dupuis	(4)
6.	De torens van Schemerwoude	-	Hermann	Arboris	(6)
7.	Dossier Hermann	—	—	Arboris	(—)
8.	Frivole gesprekken in Moutuitu	Woestijnschorpioenen	Pratt	Casterman	(8)
9	De koorts van Urbicande	—	Schuiten/Peeters	Casterman	(7)
10	De grijzelaars	Ramiro	Vance	Dargaud	(—)
11	Triton	Roco Vargas	Torres	Casterman	(—)
12	Maimaison	Bosliefje	Servais/Dewamme	Casterman	(—)

Deze rubriek komt tot stand dank zij de vriendelijke medewerking van gespecialiseerde boekhandels in Vlaanderen en Nederland.

door de jaren meer de romantische toer opgegaan. Dat wil niet zeggen dat zijn strips minder goed zijn. «De zwartrok» heeft een goede start genomen en «Hij die twee maal geboren werd» was bijna perfekt. «Het land Qâ», het nieuwste verhaal van Rosinski in de **Thorgal**-reeks, is volgens mij een van de beste strips die Rosinski ooit op papier heeft gezet. Ik kijk ook met volle verwachting uit naar **Hans**.
Het publiceren van oude verhalen van **Chick Bill** valt bij mij ook in goede aarde. Ook de strips van Sven, in de stijl van **Roodoog** vallen best mee.
Dommel is nog steeds even leuk als vroeger.
De totale meester in de strip is volgens mij Convard. Een reusachtige tekenstijl en overdonderende verhalen. Hou Convard bij jullie als tekenaar en ik blijf uw blad kopen!
Ik hoop ook op de terugkomst van **Dwaaskop, Rork** en **Hans**. Kunnen jullie hierover wat meer inlichtingen verstrekken?
Wat ik ook wilde vragen is het volgende: welke dokumentatie heeft Renaud gebruikt voor het laatste verhaal van **Pokervrouw?**

DEEL 2

Nog even deze mededeling waarop ik graag wat reaktie zou krijgen van andere lezers en natuurlijk van jullie zelf.
Ik heb het volgende gelezen: Zoals iedereen waarschijnlijk wel weet is Steven Spielberg van plan KUIFJE te verfilmen. Nu is er echter iets gebeurd dat de film wel in een ander licht zal stellen.
De Franse professor Jean-Marie Apostolides heeft het boek «The Metamorphosis of Tintin» gepubliceerd. Nadat hij alle stripverhalen nog eens heeft doorgele-

zen, is hij tot verbazende conclusies gekomen. Hij vergelijkt Kuifje met Jeanne d'Arc. Kuifje is volgens hem, evenals Jeanne, jong, heroïsch, luistert hij naar de stem van zijn geweten en is hij een maagd (?!). Daarenboven zou hij ook leven in een kleine wereld zonder de volwassen elementen als sex en geld.
Dit alles tot daar toe gelaten, maar het volgende slaat echt alles. Apostolides schreef ook dat kapitein Haddock eigenlijk homofiel is, en Bianca Castafiore een gefrustreerde man. Dat het boek al voor de nodige sensatie heeft gezorgd, hoeft natuurlijk niet gezegd.
Persoonlijk vind ik «professor» Apostolides niet bijster slim. Als het nodig is kan ik zelf ook dergelijke veronderstellingen maken. Zo kan ik bijvoorbeeld beweren dat **kapitein Sabel** een masochist is, of dat de dames van **Pokervrouw** sexistisch zijn. Naar mijn mening is mijnheer Apostolides zelf gefrustreerd, en probeert hij die frustratie door het schrijven van dergelijke boeken kwijt te raken.
Tot hier mijn mededeling.
Nog veel sukses met uw voortreffelijke blad en... probeer de ballast wat te verwijderen.

J. Thoen Eksaarde

We zagen dus inderdaad geen enkele reden om het tweede deel van je brief anoniem te publiceren. Iedereen heeft het recht op een eigen mening en je hoeft die niet onder stoelen of banken te steken. En vermits je zelf schreef dat we eventueel je naam wel mochten vermelden...
Wat het tweede deel van je brief betreft laten we het woord graag aan de andere lezers. Noch wij, noch Steven Spielberg (tenminste, dat laatste veronderstellen we...) liggen wakker van dergelijke al dan niet pseudo-wetenschappelijke beschouwingen over de stripfiguur Kuifje. De eerlijkheid gebiedt ons overigens toe te geven dat wij van het werk van mijnheer Apostolides niet eens gehoord hebben. Nog enkele losse opmerkingen/antwoorden in verband met het eerste deel van je brief. In den beginne is nooit «verdwenen» uit ons blad en wordt nu ook niet «hernomen». Alle gags die verschijnen zijn origineel, dat wil zeggen dat ze voor de eerste keer in dit blad komen. Andreas heeft de Rork-cyclus zelf beëindigd. Hij beschouwt het verhaal zelf als afgelopen. Rork zal dus niet meer verschijnen. Turk en de Groot hebben hun kontrakt voor Robin Hood niet verlengd. De vraag stelt zich ook niet of wij de lezers Jeremiah weigeren. Omdat de reeks niet zo geschikt leek voor het publiek waarvoor KUIFJE vooral gemaakt wordt heeft Hermann verkozen deze strip elders aan te bieden.
Er ligt een nieuw verhaal van Dwaaskop kant en klaar op de redaktie en Rosinski is bezig met het derde verhaal van Hans. Je kan beide helden dus over afzienbare tijd terug in het blad verwachten.
Jean-Luc Vernal heeft de dokumentatie voor Pokervrouw verzameld. Hij heeft er zelf heel veel boeken op nageslagen en op de koop toe is hij informatie gaan inwinnen bij derden. Deze persoon wordt trouwens vermeld op de laatste pagina van dit verhaal.
Onze uitgebreide dank voor deze eveneens uitgebreide brief.

BABETTE

DE TORENS VAN SCHEMERWOUDE

Men zegt dat Hermann een van de weinige stripauteurs is die het lef heeft een suksesvolle reeks op te geven om met iets nieuws te beginnen. Dat deed hij met **Jugurtha, Bernard Prince** en **Comanche**. Het siert de man zonder twijfel en het dwingt bewondering af. Anderzijds gaat Hermann niet over één nacht ijs. Toen de westernrage stilaan op haar laatste benen liep en George Lucas gestalte begon te geven aan Luke Skywalker om het publiek de Science Fiction-era binnen te loodsen, ruilde Hermann **Comanche** om voor **Jeremiah**. Nu de SF-boom over zijn hoogtepunt heen is en er een vernieuwde interesse bestaat voor de Middeleeuwen («Allen daarheen!»), start Hermann de nieuwe reeks **De torens van Schemerwoude**. De auteur houdt de vinger aan de pols van het publiek, en hij houdt in de eerste plaats rekening met het... Amerikaanse publiek. **The towers of Bois-Maury** is ook in het land van coke en hamburgers de opvolger van **The Survivors**, zoals **Jeremiah** daar heet.
Eens te meer bewijst Hermann zijn superioriteit. Hij bouwt zijn verhalen vakkundig op in feuilletonstijl. Zijn bladspiegels zijn luchtig en aantrekkelijk, de kleuren van Fraymond beklemmend mooi. Het western-genre blijft om de hoek loeren. Af en toe zijn de raakpunten iets te expliciet. Het godsoordeel in «Babette» is in reinste *stand up and fight it out gunbattle*, zie bijvoorbeeld Gary Cooper en Burt Lancaster in «Vera Cruz», maar er zijn nog tientallen andere voorbeelden, ook in Hermann's eigen werk. Denken we maar aan de allereerste aflevering van... Comanche. Kortom, Hermann vertelt nauwelijks nog iets nieuws, maar hij weet het wel altijd in een keurige verpakking met een strikje errond te presenteren. Ontspanningslektuur van topkwaliteit, dit album.

De torens van Schemerwoude
deel 1: «Babette»
Hermann
uitg. Arboris

RaRiTEiTeN...

Te koop: een schaalmodel van de **Apollo Saturnus V**-raket op schaal 1/144; totale lengte 79 cm; demonteerbaar in 10 delen, o.a. alle verbrandingstrappen, capsule, maanlander; alles in perfekte staat.
Renaat van Riet, Jan Van Rijswijcklaan 229
2020 ANTWERPEN
Ruilen: Ik ben 13 jaar en wil graag Artispunten ruilen tegen postzegels.
Mark Herssens — Kloosterstraat 44 — 1730 ZELLIK
Dergelijke kleine advertenties worden **volkomen gratis** gepubliceerd. Schrijf een briefje naar de redaktie (met de vermelding «Rariteiten») op de gekende adressen:

Postbus 77
2040 AB ZANDVOORT
(voor Nederland)
P.-H. Spaaklaan 1-11
1070 BRUSSEL
(voor België)

GEACHTE UITGEVERIJ LOMBARD

Gisteren werd mijn prijs bezorgd, namelijk een LIMA-trein.
Wat een prachtige prijs. We stonden werkelijk versteld wat er zich allemaal in het pakket bevond, dat hadden wij nooit verwacht. Heel hartelijk bedankt, ook namens mijn broer Guy en onze ouders. Ik ga zeker met mijn broer delen en er veel plezier aan beleven. Nogmaals hartelijk dank en nog vele groeten.

Danny Donkers
Vosselaar

Dat is nog eens een sympathieke brief!

BESTE LEZER(ESSEN)S, DOE PLEZIER IN EEN AANTAL GEKONTROLEERDE HANDOMDRAAIEN EN SCHRIJF ONS EEN BRIEFJE. DE POSTBODE VINDT MET DE OGEN DICHT DE WEG NAAR:
P.-H. SPAAKLAAN 1-11,
1070 BRUSSEL
EN
POSTBUS 77
2040 AB ZANDVOORT

TOT VOLGENDE WEEK!

Bruce J. Hawker

SAMENVATTING: Rawena voelt dat Bruce in gevaar is. Op de Thunder is de hel losgebroken. De bemanning slaat aan het muiten en Bruce aanvaardt het bevel over ■ nemen...

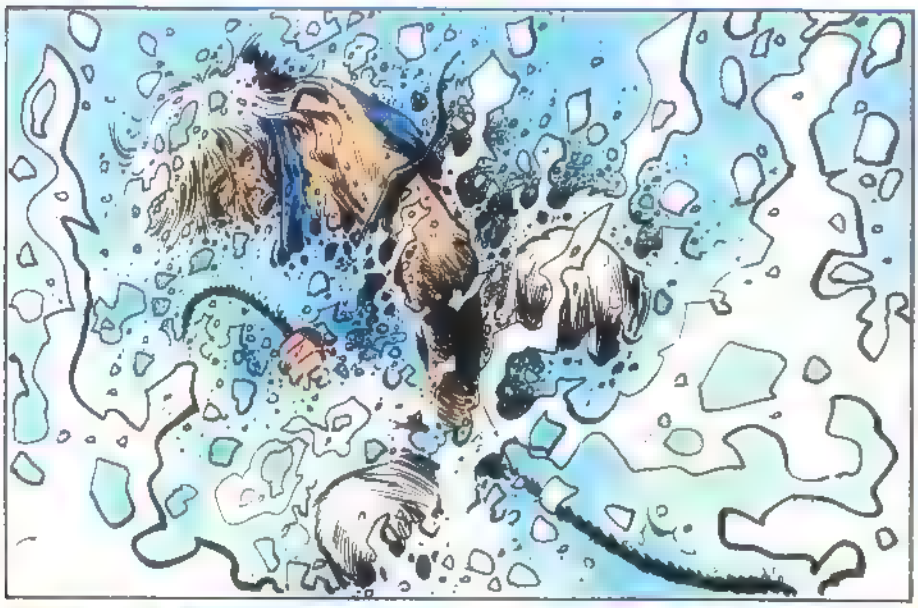

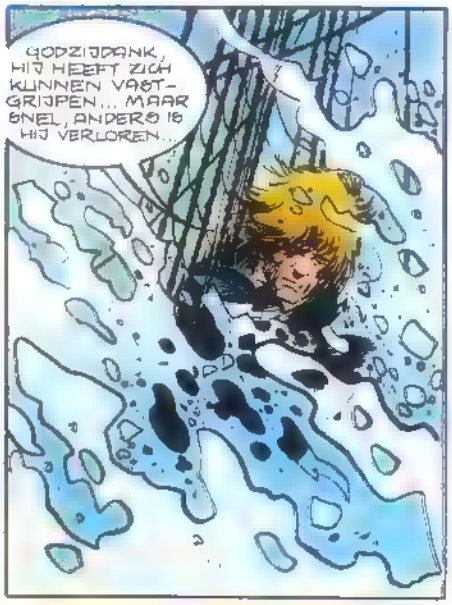

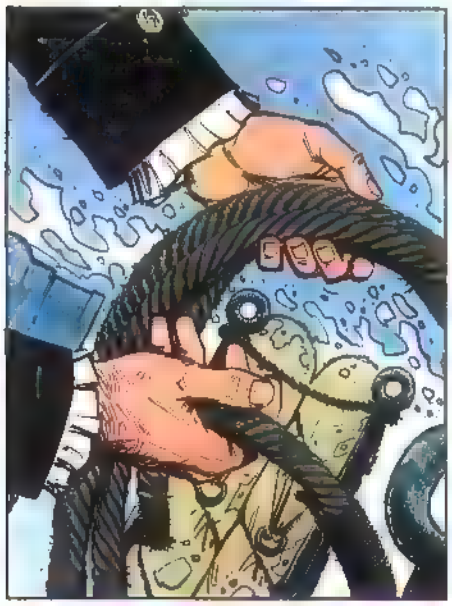

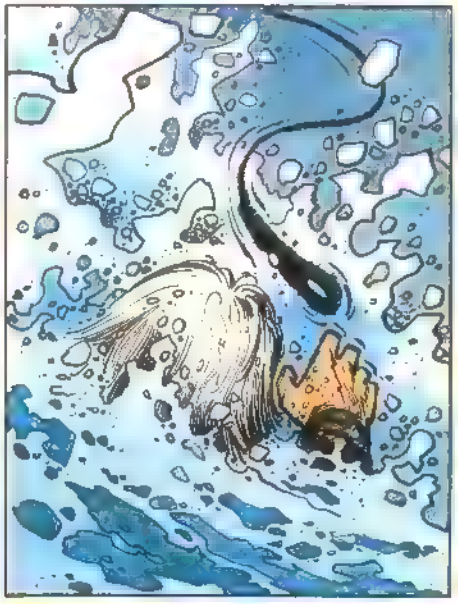

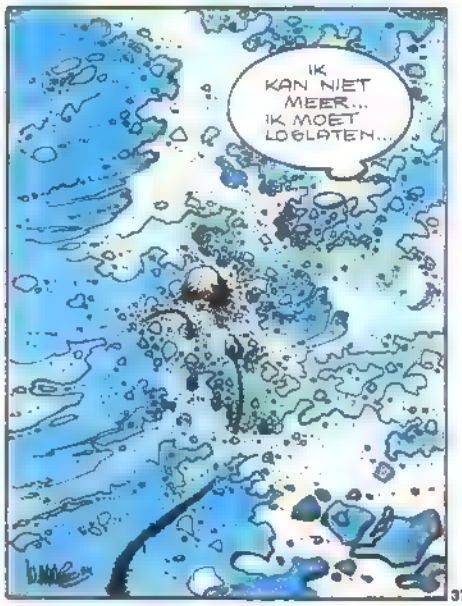

SLA OM

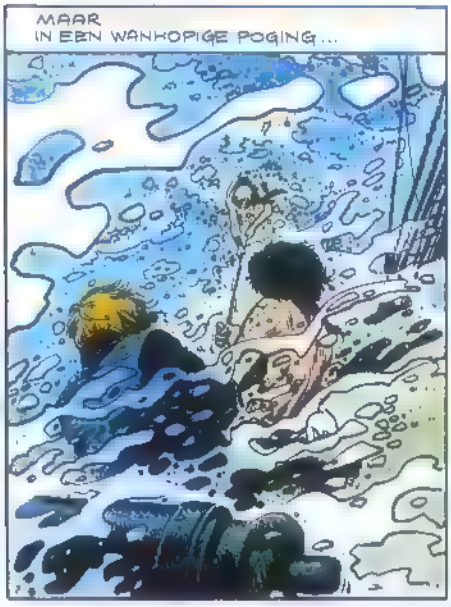
MAAR IN EEN WANHOPIGE POGING...

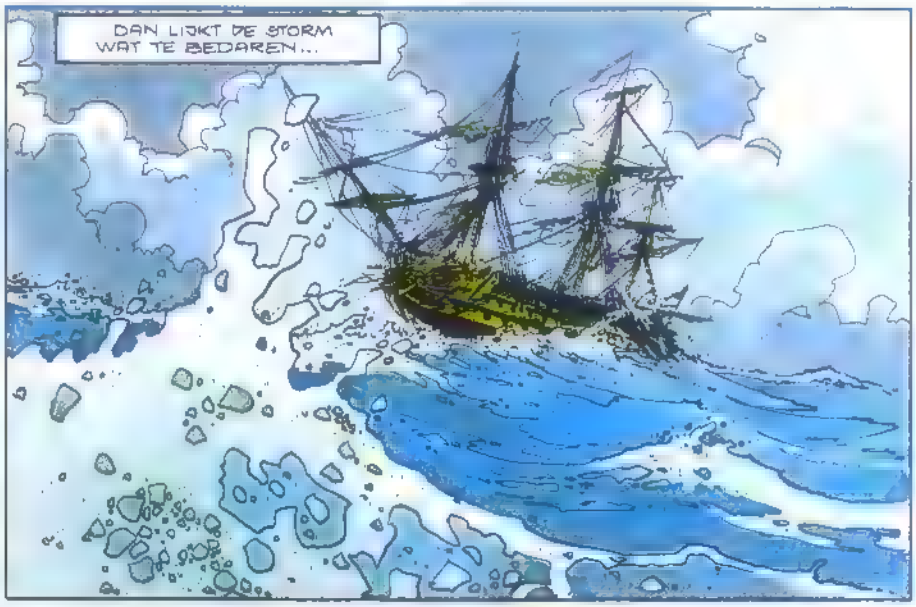
DAN LIJKT DE STORM WAT TE BEDAREN...

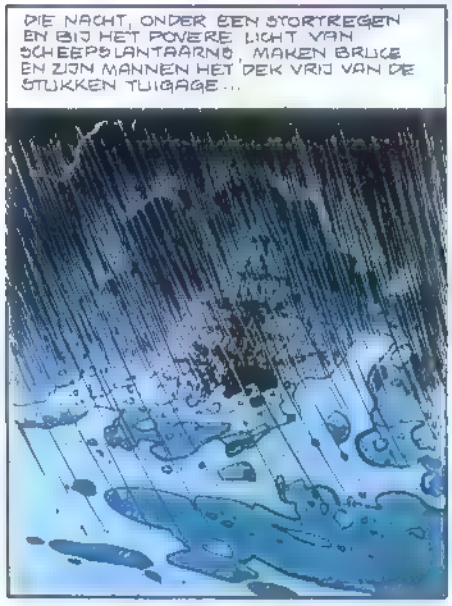
DIE NACHT, ONDER EEN STORTREGEN EN BIJ HET POVERE LICHT VAN SCHEEPSLANTAARNS, MAKEN BRUCE EN ZIJN MANNEN HET DEK VRIJ VAN DE STUKKEN TUIGAGE...

... EN PROBEREN DE LEKKEN TE STOPPEN...

...ALLE POMPEN WORDEN IN WERKING GESTELD OM ZINKEN TE VOORKOMEN...

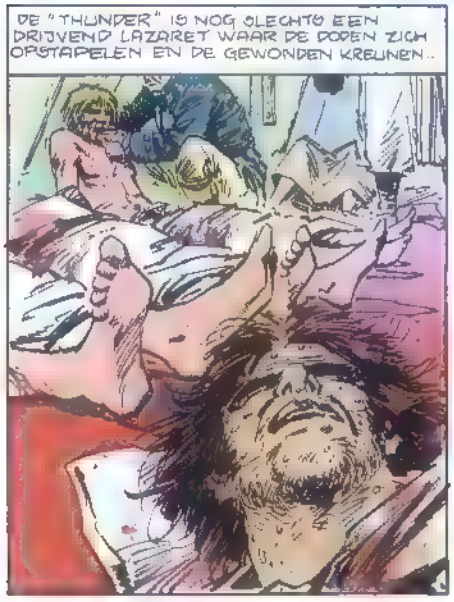
DE "THUNDER" IS NOG SLECHTS EEN DRIJVEND LAZARET WAAR DE DODEN ZICH OPSTAPELEN EN DE GEWONDEN KREUNEN..

MAAR BIJ HET EERSTE DAGLICHT...
WE HEBBEN GEWONNEN, LUND! DE ORKAAN IS GAAN LIGGEN... MISSCHIEN HEBBEN WE NOG EEN KANS LAND TE BEREIKEN...

WE MOETEN ALLES OP ALLES ZETTEN! WE PLAATSEN DE NOODRA'S OP DE GEÏMPROVISEERDE MASTEN.. WE HERSTELLEN DE ZEILEN...

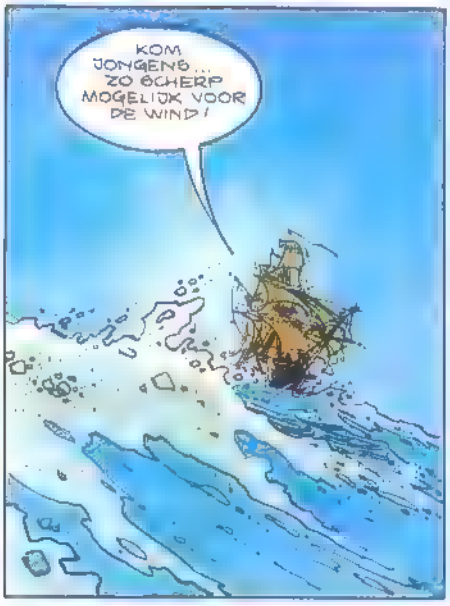
KOM JONGENS... ZO SCHERP MOGELIJK VOOR DE WIND!

GELOOF JE DAT WE HET HALEN, BRUCE ?
DAT MOET IK GELOVEN... HET FEIT DAT JIJ AAN BOORD WAS WAS AL EEN SOORT WONDER. WAAROM GEEN TWEEDE ?

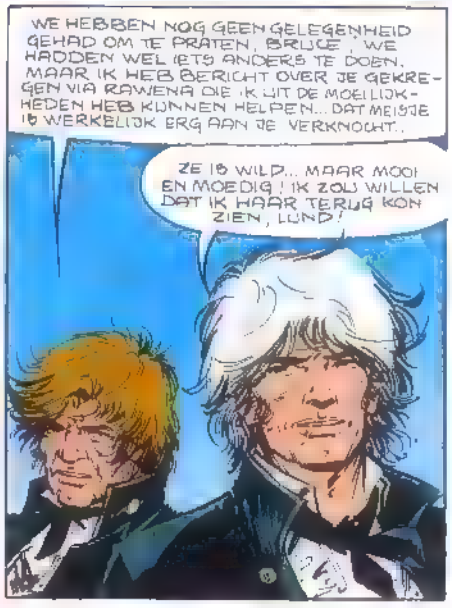
WE HEBBEN NOG GEEN GELEGENHEID GEHAD OM TE PRATEN, BRUCE. WE HADDEN WEL IETS ANDERS TE DOEN. MAAR IK HEB BERICHT OVER JE GEKREGEN VIA RAWENA DIE IK UIT DE MOEILIJKHEDEN HEB KUNNEN HELPEN... DAT MEISJE IS WERKELIJK ERG AAN JE VERKNOCHT..
ZE IS WILD... MAAR MOOI EN MOEDIG ! IK ZOU WILLEN DAT IK HAAR TERUG KON ZIEN, LUND!

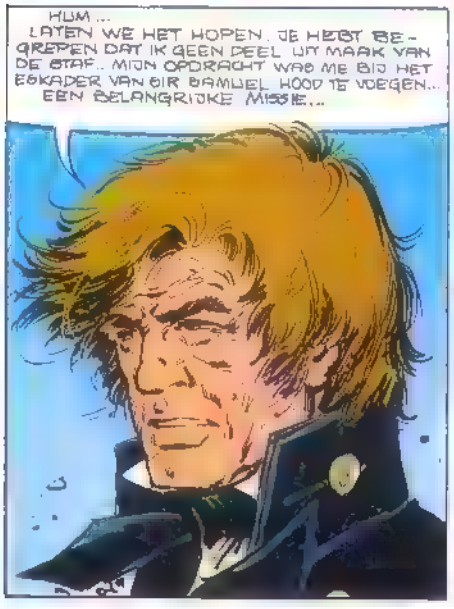
HUM...
LATEN WE HET HOPEN. JE HEBT BEGREPEN DAT IK GEEN PEEL UIT MAAK VAN DE STAF.. MIJN OPDRACHT WAS ME BIJ HET EGKADER VAN SIR SAMUEL HOOD TE VOEGEN... EEN BELANGRIJKE MISSIE...

...DIE TROUWENS TE MAKEN HEEFT MET EEN OVERTOCHT WAARAAN JIJ NET ZULKE SLECHTE HERINNERINGEN ZULT HEBBEN ALS IK.. AAN BOORD VAN DE "LARK".

GOD, BRUCE ! HOE HEBBEN ZE JE ZO KUNNEN BEHANDELEN TERWIJL JE NERGENS SCHULD AAN HAD... MAAR ALS HET ONS LUKT DE "THUNDER" TE REDDEN...
WIE HEEFT HIER HET LEF GEHAD HET BEVEL OVER TE NEMEN ZONDER MIJN ORDERS?

SLA OM

Bruce J. Hawker

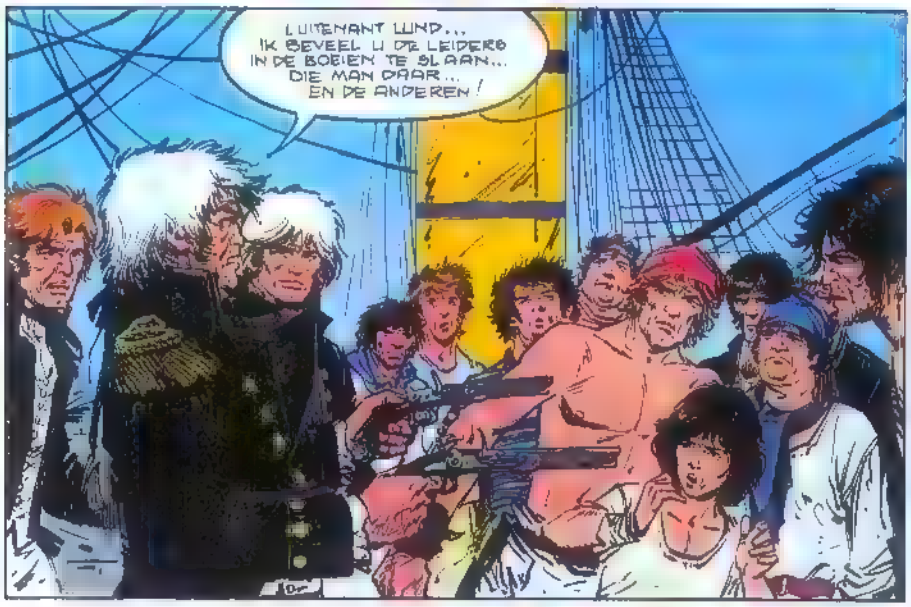

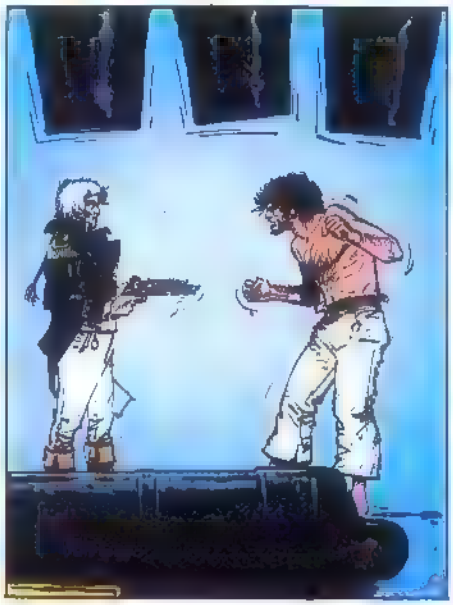

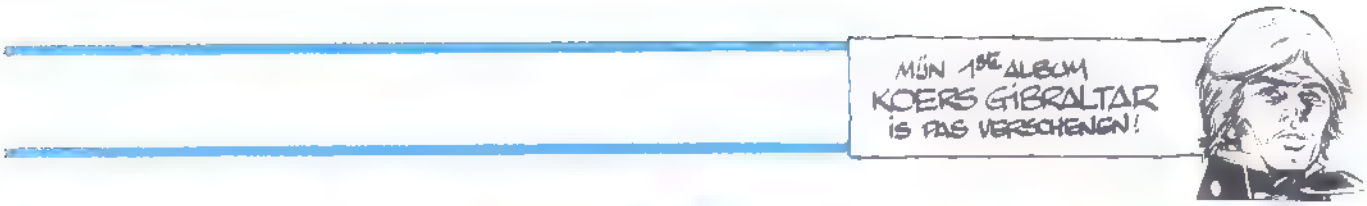

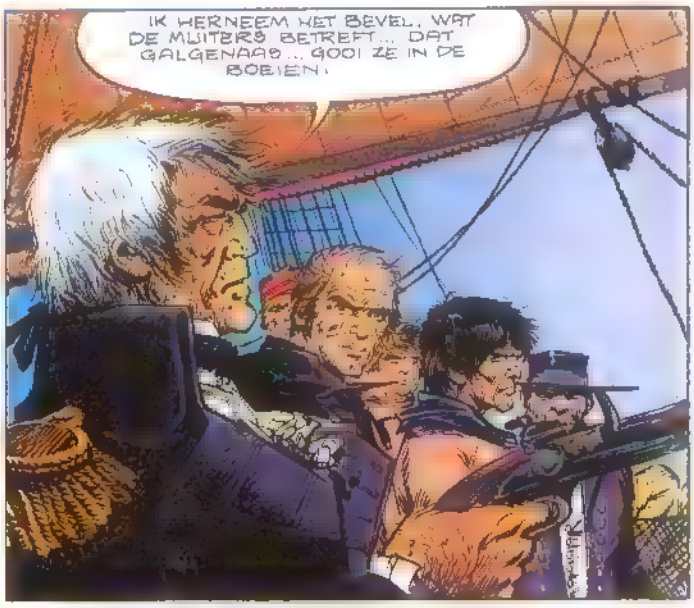

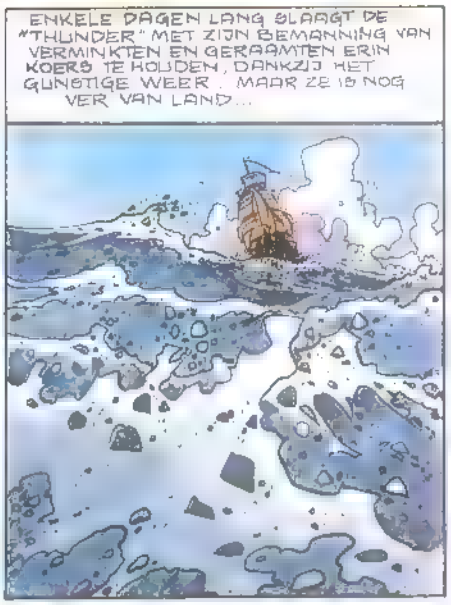

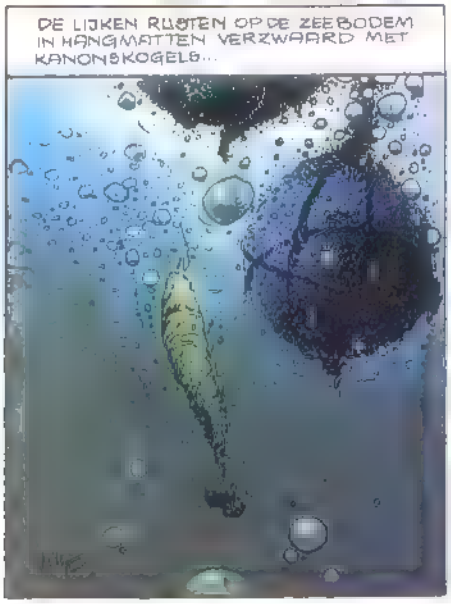

wordt vervolgd

JULIE, KLAARTJE, CÉCILE, EN DE ANDEREN...

SIDNEY BOM

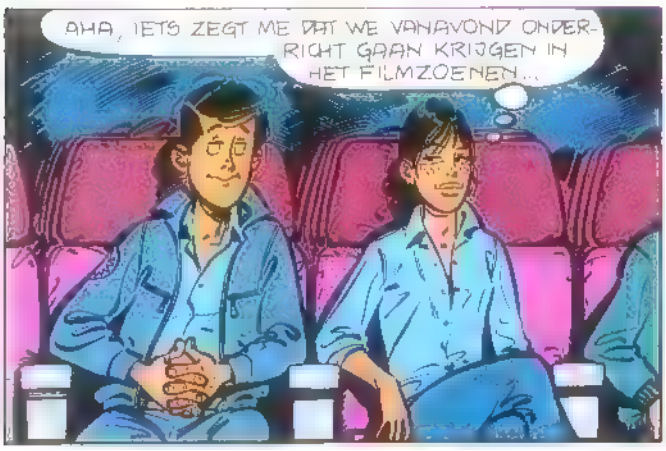

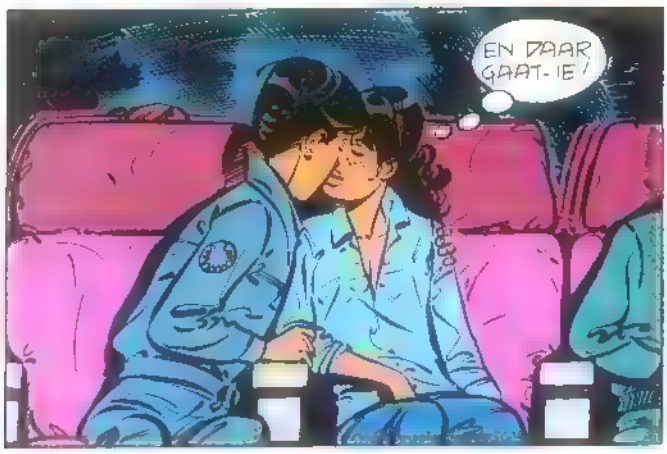

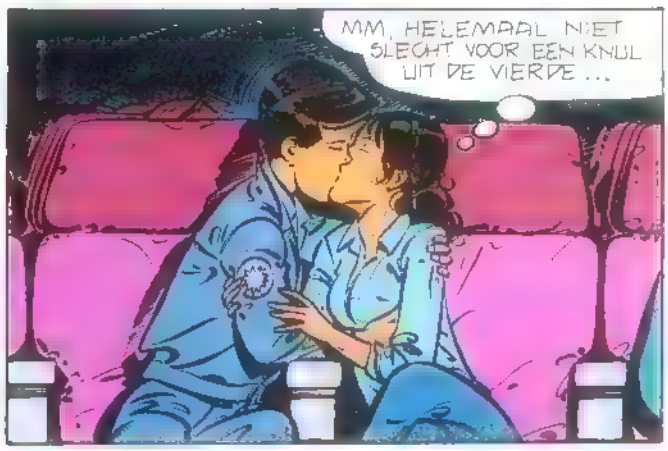

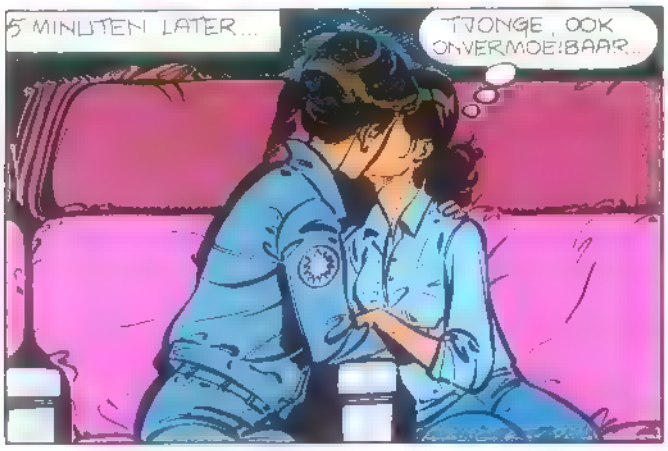

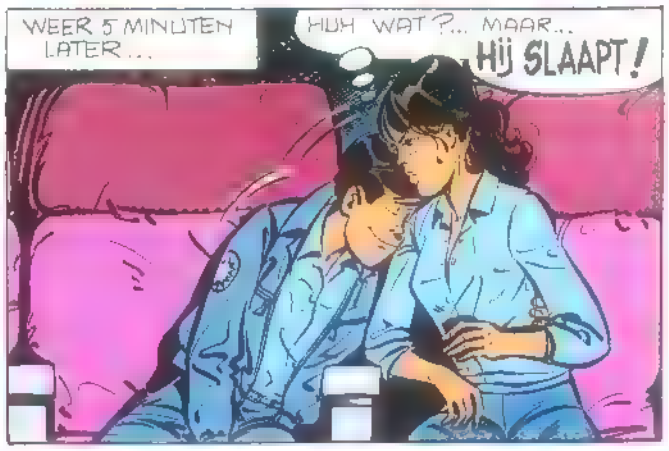

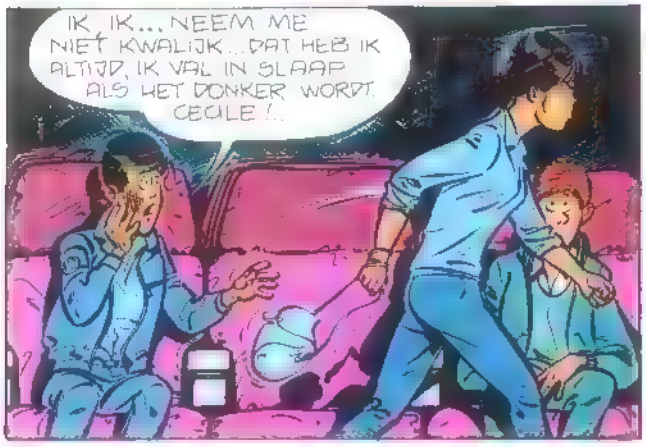

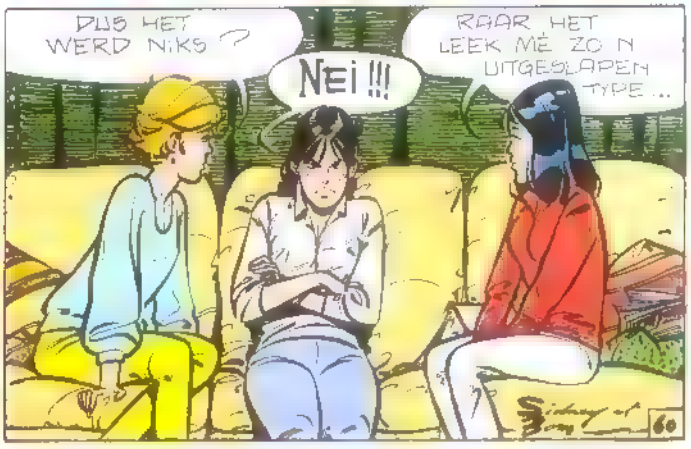

VIDEO GAMES

Afspraak met het avontuur

Overwinning op K.O.? Het begint erop te lijken. Colecovision is de enige spelcomputer waarvoor regelmatig nieuwe cassettes verschijnen. Zoals bekend zijn ze ook te gebruiken voor de Adam-computer die eind 1984 de helft goedkoper geworden is — maar of dat nu een goed of een slecht teken is...?

THE DUKES OF HAZZARD is een spel geïnspireerd op de Amerikaanse tv-serie. Een autorace. Maar in tegenstelling tot bijvoorbeeld 'Turbo' gaat het er niet om met een autootje over een circuit te rijden waar je van boven op kijkt. Bij deze nieuwe CBS Colecovision-cassette zit je in de auto. En je doel is een andere wagen in te halen: die van de booswicht Jeremiah Stinge. Pas wel op en hou je achteruitkijkspiegel in de gaten, want voor je het weet ben je zelf ingehaald door een andere achtervolger: Boss Hogg. Door kleine foutjes (?) in het programma kom je soms op onverklaarbare wijze vast te zitten: je staat midden op de brug en kunt niet meer wegkomen. Vreemd. En jammer. Want zonder die 'missers' zou deze autorace waarschijnlijk de meest realistische zijn die op dit moment op de markt is. (Let op: 'The Dukes of Hazzard' vereist het gebruik van module 2, je weet wel, het stuur met het gaspedaal dat je ook gebruikt voor 'Turbo', 'Destructor', enz.)

Met **OMEGA RACE** zitten we meer in de bekendere stijl van de vidospellen. Eén scherm, maar een hoop bewegende onderdelen. Een ervan stelt je ruimteschip voor, bewapend met een laserkanon. De andere (maar dat heb je vast al geraden) zijn de vijanden. Natuurlijk wordt er geschoten en het doel is sneller te zijn dan de tegenstander (het apparaat of een vriend). Negatief zijn het principe (te veel gebruikt) en de vormgeving (zo-zo). Positief zijn de snelheid van het spel, de toegestane variaties en de mogelijkheid om met z'n tweeën te spelen: tégen elkaar. Als je 'Space Fury' leuk vond dan zul je 'Omega Race' ook waarderen.

ROC'N ROPE stelt je op de plaats van een ontdekkingsreiziger op zoek naar de Vogel van het Geluk. Na talloze beproevingen heb je eindelijk zijn schuilplaats ontdekt. Maar dan moet je daar nog zien te komen. Door links en rechts haken te werpen moet je per touw naar boven klimmen, onderweg gouden eieren verzamelend en trachten te ontkomen aan vallend gesteente, dinosaurussen en andere weinig mensllevende wezens. Drie mooie, goedgekleurde schermen en een origineel ontwerp kenmerken deze cassette, die in principe een variatie is op 'Donkey Kong'. De tekeningen wijken echter sterk af en bieden een gevarieerd en plezierig spel. Goede cassette.

En nu we toch op avontuur zijn pakken we meteen een van de grootmeesters in het genre: **TARZAN.** Zoals je weet is die held van Edgar Rice Burroughs een groot vriend van de apen (als je het niet wist dan heb je 'Greystoke' niet gezien). En dat verklaart zijn woede als hij hoort dat ze (de apen dus) gevangen genomen zijn door wrede jagers. De beestjes worden vastgehouden in kooien, verspreid over het oerwoud. Je moet ze zien te vinden! Van links naar rechts zwervend over de verschillende schermen moet Tarzan ook slangen en krokodillen zien te ontwijken. Hetzelfde geldt voor gorilla's en de jagers, maar die kan hij verslaan (bonuspunten). Iedere kooi die hij tegenkomt moet geopend worden voordat hij verder kan. Zoals elke zichzelf respecterende bosmens moet Tarzan in bomen klimmen, van liaan naar liaan slingeren, vallen, ontwijken, zwemmen, enzovoort. Tenslotte bereikt hij de Tempel van de Vlammende God. Daar wordt het echt spannend: om de top te bereiken moet hij de kooien openen en een slalom maken tussen de Verdedigers en de vuurbollen. Ga er maar aanstaan!
Een super opwindend spel... althans tot je het een keer helemaal uitgespeeld hebt. Daarna is de lol er een beetje af. Wel is het ontwerp nieuw.

Philippe Desaile

DOMMEL

DUPA

WAANZINNIG WAT HIJ ALLEMAAL KLAARSPEELT MET AL DIE DRAADJES... LAATST HEEFT HIJ NOG DE TERMINAL VAN DE CENTRALE BANK LATEN SPRINGEN... HIJ KENT ALLE ELEKTRONISCHE SPELLETJES UIT ZIJN HOOFD EN ZO NU EN DAN VRAAGT DE NASA HEM OM ADVIES...
DAT KAN HIJ NOOIT WEIGEREN.
NOU JA!

WE KUNNEN GAAN, PAPPA! ER IS GEEN CHIPJE MEER TE VINDEN IN HET HELE HUIS!
IK KOM! EN NOG BEDANKT VOOR DAT HANDJE HELPEN!

INSTAPPEN!
WELK HANDJE?
KRRR
KRRR
VROM

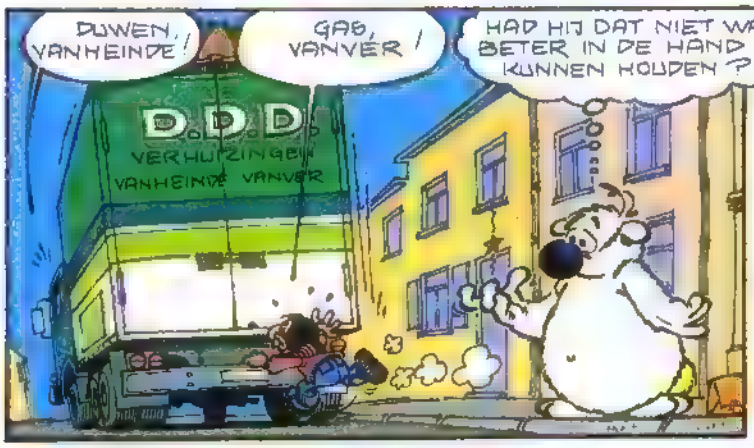
DUWEN, VANHEINDE!
GAS, VANVER!
HAD HIJ DAT NIET WAT BETER IN DE HAND KUNNEN HOUDEN?
DDD
VERHUIZINGEN
VANHEINDE VANVER

MAAR GOED, GENOEG GELACHEN... SEM WACHT OP ME EN DE HAM...

... EN IK HEB EEN HONGER!

HELP! HELP! EEN DIKKE VREEMDELING KIDNAPT ME!

NIET ALLEEN ZIT ER GEEN VET AAN, MAAR HIJ SCHREEUWT NOG OOK!
ZOIETS IS TOCH ONEETBAAR?
TUT
KRRR

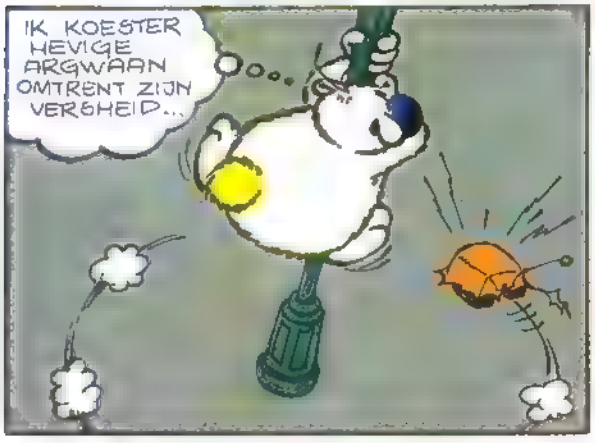
IK KOESTER HEVIGE ARGWAAN OMTRENT ZIJN VERSHEID...

GOED. NOU IS HET GENOEG. IK NEEM DE ZAAK WEER IN DE HAND.

HIER!
BZIII

SAMENVATTING: Terwijl Dommel zijn voorraad inslaat bij de slager wordt er aan de andere kant van de straat vlijtig gewerkt. Een verhuis is geen lachertje...

WAT EEN ZOOTJE!

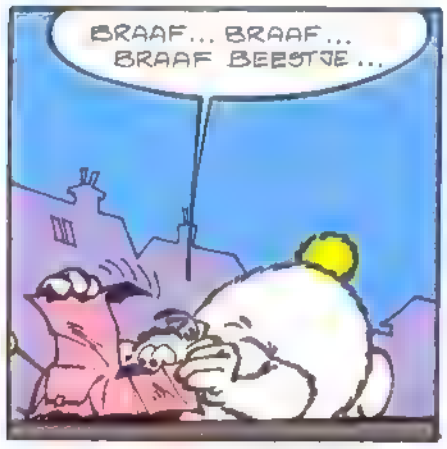

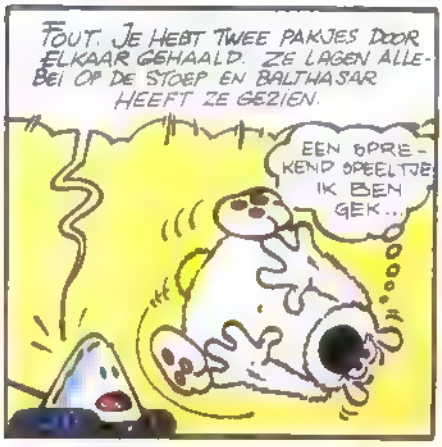

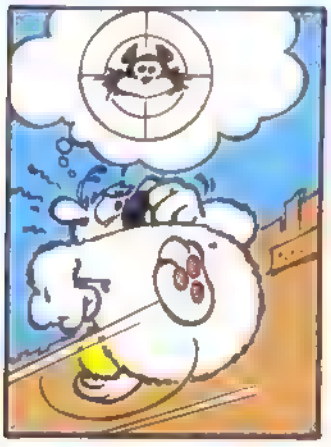

SLA OM

DOMMEL

DIEDERIK MOET ME VERGETEN ZIJN... HIJ WAS WAT VERSTROOID ...
SNIF! HET GAAT ME WEL AAN MIJN CIRCUITS...

OPEENS HELEMAAL ALLEEN...
WELNEE, WELNEE, IK BEN ER TOCH! EN JE WEET TOCH: EEN PAKJE DAT UIT EEN KIST VALT TIJDENS EEN VERHUIZING, DAT GEBEURT TOCH ELKE DAG...
IK BEKOMMER ME WEL OM JE.
WE VINDEN DIEDERIK WEL.

IK NEEM JE MEE NAAR HUIS. SEM VINDT HET VAST LEUK OM EENS MET ZO'N SPEELGOEDJE TE PRUTSEN...
SKRUNZ

HOLA, WACHT EVEN! IK BEN GEEN SPEELGOED! IK BEN EEN SUPER-GEAVANCEERDE MOBIELE MICRO-COMPUTER VAN DE LAATSTE GENERATIE. MIJN GEHEUGEN IS ONBEGRENSD EN IK BEN EVENMIN BANG VOOR MOEILIJKE VRAGEN ALS VOOR VOCHT.

DIEDERIK HEEFT ME ZELF GEBOUWD EN VICTOR GEDOOPT.
DAG VICTOR! IK BEN DOMMEL EN ER LIGT ME IETS ZWAAR OP DE MAAG.
EN JE KIETELT ME.

HOE HET OOK ZIJ: IK ZAG METEEN DAT WIJ ELKAAR GOED ZOUDEN BEGRIJPEN ...
O JA? HOEZO?

PAF! EERSTE VRAAG WAAR JE AL GEEN ANTWOORD OP WEET, SUPERMAN!
EEN - NUL VOOR MIJ.

KIJK: WE HEBBEN ALLEBEI EEN GELE STAART.
AHJAA!!

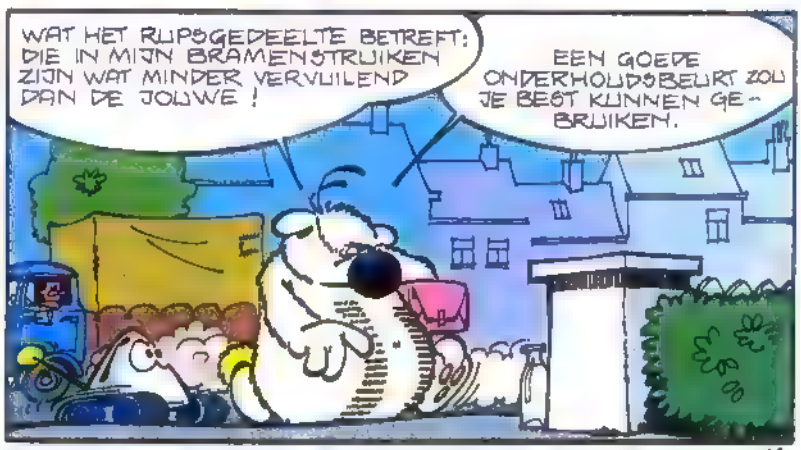
WAT HET RUPSGEDEELTE BETREFT: DIE IN MIJN BRAMENSTRUIKEN ZIJN WAT MINDER VERVUILEND DAN DE JOUWE!
EEN GOEDE ONDERHOUDSBEURT ZOU JE BEST KUNNEN GEBRUIKEN.

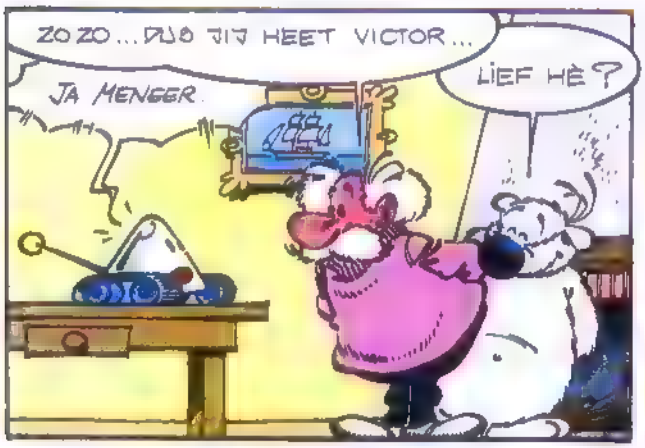

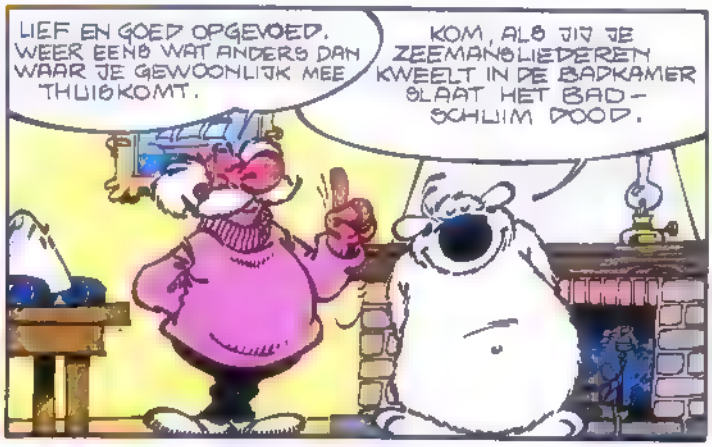

wordt vervolgd

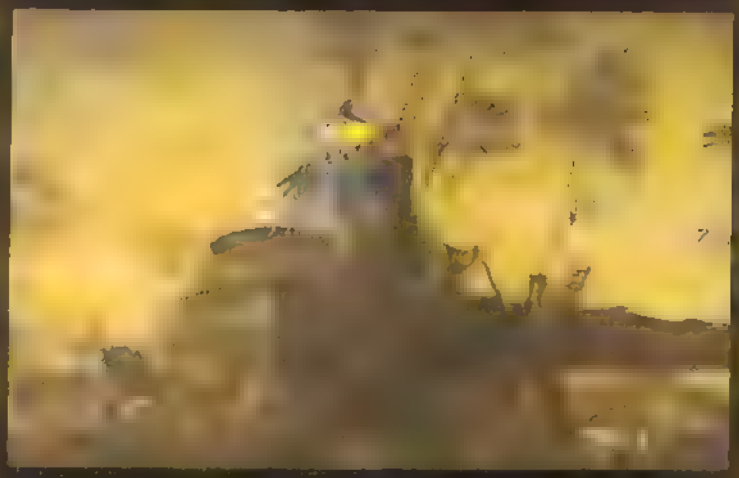

Ja

De Vlaamse Superman heet Jan Zonder Vrees. Dat ■ niet alleen de naam van een Boergondische hertog, maar eveneens van een jongen die leefde in het middeleeuwse Antwerpse Krabbestraatje. Een ingeboren rechtvaardigheidsgevoel dwingt deze laatste op avontuur te gaan, vele jeugdboeken lang. Het eerste, het bekendste diende als basis voor de tekenfilm. Jef Cassiers, de regisseur, komt ook uit Antwerpen. Zijn carrière is die van een inktvis: komiek, akteur zowel op de planken als in films, regisseur, reallisator, adviseur, leraar... Kortom: ongetemperd entoesiasme. ± 1.60 m, genialiteit.

Hoe komt Jef Cassiers bij de produktie van Jan Zonder Vrees terecht?

Ik kreeg in 1980 de opdracht van Nik Bal, de toenmalige direkteur-generaal van de BRT, die kort daarna op pensioen gegaan is. Nik Bal was bezeten van het verhaal van Jan Zonder Vrees. Als kleine jongen had ik altijd de wensdroom een tekenfilm te maken. Trouwens, toen ik 15, 16 jaar was werkte ik in een tekenfilmstudio. En dan ineens na zoveel jaren krijg je de kans. Nu heb ik wel geprobeerd i.p.v. **Jan Zonder Vrees, De Kleine Johannes** van Frederik van Eeden te mogen verfilmen, maar Nik Bal hield voet bij stuk en kommercieel bekeken had hij gelijk, want dat verhaal van Constant de Kinder is nog altijd het populairste jeugdboek in Vlaanderen. Die opdracht was de start. Dan ga je het boek lezen en klemtonen proberen te leggen. Zo hebben wij het avontuurlijke laten primeren, zonder het sociale aspekt, de kloof tussen armen en rijken, de onderdrukking en de armoede in het Boergondisch tijdperk, over het hoofd te zien. Verder probeer je de film niet ■ gruwelijk ■ maken, wat het boek wel heeft. De karakterontleding van de personages moet je ook beperkt houden. Je kunt wel aanhalen dat Jan een heel goed karakter heeft, dat hij rijk wil worden voor zijn grootmoederke, maar bijvoorbeeld de achtergronden van het meisje, haar vader was dokter die met kruiden werkte en zij kan lezen, dat hebben we achterwege moeten laten. De grote moeilijkheid in de aanpassing aan het medium film lag hem in het struktureren van de diverse avonturen van het boek tot één verhaal.

Ik heb de indruk dat je niet alleen het Vlaanderen van een Pieter Breughel of een Jeroen Bosch hebt willen weergeven, maar ook het Vlaanderen van een Louis-Paul Boon?

Ja, daar kun je niet buiten. Vlaanderen in al zijn facetten speelt een belangrijke rol in de film. Vooral in de decors waar

AN ZONDER VREES

we dan de karikaturen in geplaatst hebben. Soms krijg ik wel de kritiek dat ik van de personages monsters gemaakt heb. Maar ik wou afstappen van die lieflijke Disney-stijl en veeleer de geest van de mensen in die middeleeuwen weergeven. Daarom die kleuren, die kostuums, dat kontrast edelen-lijfeigenen.

Met kleuren heb je geprobeerd de personen te typeren.
Ja, er zitten heel veel hoofdfiguren in **Jan Zonder Vrees**, meer dan 60 sprekende rollen. Daar hebben we telkens andere kleurtonaliteiten aan gegeven. Bijvoorbeeld, het verhaal begint in Antwerpen. Daar heb je verschillende personen, gaande van de baljuw tot familieleden van Jan. Dan gaat Jan weg. Hij komt bij een boer, leert er Dokus kennen. Ze gaan naar een dorp, Jan raakt in een tweekamp betrokken. Al die scenes hebben we anders getypeerd met onze kleuren. Trouwens, in de scène van het gerechtelijk tweegevecht hebben we ook de wantoestand en de onrechtvaardigheid in de middeleeuwen geschetst. Een arme sukkelaar, die een verkeerd woord zegt, krijgt een stok en die moet dan vechten tegen een ridder die zijn wapen mag kiezen. De sterkste of degene die geld had, die won toen ook. Jan komt daarna bij de edelen terecht, later in de bossen, op een kerkhof. Telkens een andere atmosfeer.

Hoe ben je praktisch tewerk gegaan toen je de opdracht kreeg?
Ik heb het boek dooreengegooid om een eenheid te verkrijgen en dan heb ik het scenario geschreven. Volgens die tekst tekende ik al niet-uitgewerkte beelden, een eerste story-board, dat reeds aangaf welke beelden ik in close-up wou, waar een algemeen beeld, waar de kamera zou zwenken, waar hij travel zou maken. Daarmee ging ik naar Pen-film in Gent, de animatiestudio's opgericht door Raoul Servais, die een deel van het geplande budget toegewezen kregen. Met de algemene leiding van Pen, Paul De Mayer en Dirk De Paepe, hebben we het eigenlijke story-board opgesteld met de tekst erbij. Dan kun je beginnen met de lay-out, d.w.z. de tekening maken op ware grootte, zowel figuren als decor en de berekening van de scènes. Maar eerst heb ik met behulp van het story-board de stemmen laten opnemen, want je merkt snel wanneer iets achteraf ingesproken wordt. Zo krijgt de tekenaar ook meer inspiratie als hij die stem hoort op cassette. Hij kan zijn personage bepaalde trekjes meegeven, gemeen laten kijken, verwonderd, alleen de ogen laten bewegen of het hele lichaam. Dat was wel prettig. Wel ja, het blijft een kolossaal en lastig werk. En je

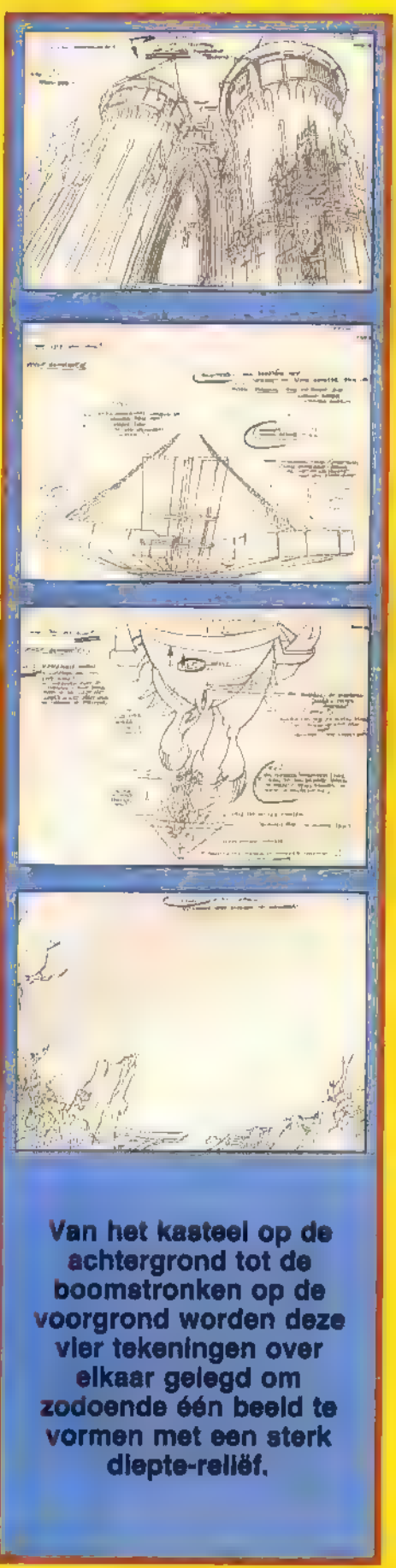

Van het kasteel op de achtergrond tot de boomstronken op de voorgrond worden deze vier tekeningen over elkaar gelegd om zodoende één beeld te vormen met een sterk diepte-reliëf.

beschikt over een kleine ploeg, en een beperkt budget. Toch zijn we erin geslaagd van Pen een degelijke tekenfilm-fabriek te maken en daar mogen we trots op zijn.

Je wou geen enkele rechte lijn in de film. Wat bedoel je daar mee?
Een architekt zet een huis en hopelijk staat dat mooi recht. De huizen en kastelen in **Jan Zonder Vrees** staan niet recht, dat zijn veel lijntjes is plaats van één rechte lijn, stijl Jules De Bruycker. Dat hebben we gedaan om het statische te doorbreken. Ook met de perspektieven hebben we gewerkt. Als Jan met zijn hand naar het publiek toe wijst bijvoorbeeld, wordt die hand groter, hetzelfde met een zwaard dat op de kijker afkomt. Ook als één van de personages onder aan een toren naar boven kijkt, dan krijgt dat eventjes iets overweldigend.

Heb je je laten inspireren door andere tekenaars of films?
Ik ben wel op de hoogte van wat er gebeurt zowel in de film- als in de stripwereld, want dat is mijn hobby. Maar bewust heb ik me niet laten leiden. Dat kan ook niet. Ten eerste praktisch en financiël en ten tweede wat inhoud betreft. In het **Jan Zonder Vrees**-verhaal komen geen lieve beestjes of romantische scènes voor die ontroeren en waar Disney meesterlijk in is. Wel heb ik rustpunten ingelast, een mooi beeld dat iets langer wordt aangehouden. Maar het typische euvel van de Vlaamse film in het algemeen, namelijk de traagheid, heb ik trachten te vermijden. Die snelheid komt er in door de vele decors en door de overgangen. Bijvoorbeeld een scène waar Jan enkele rovers heeft neergeslagen gaat door de tekst heen over op de volgende scène waar Jan zijn geld aan zijn grootmoederke geeft. Ook hebben we speciale effekten, bv. met lichtinvallen, aangehouden.

Hoe zie jij de respons op *Jan Zonder Vrees*?
De tekenfilm wordt eerst uitgebracht in de grote Vlaamse steden, maar ook in Brussel met Franse ondertiteling. Naargelang de reaktie daarop wordt hij ook elders uitgebracht. Op basis van TV, want **Jan Zonder Vrees** zou later in 8 delen op TV komen, is er nu al een zeer gunstige respons. Vooral vanuit Amerika. Die zijn gek op zulke produkten, want zoiets, kastelen en het Boergondisch tijdperk, dat hebben ze niet en dat kennen ze niet.
Een volwaardige Vlaamse tekenfilm, gemaakt door 50 man, de droom en dikwijls ook de nachtmerrie van één persoon — Jef Cassiers — die tweeënhalf jaar van zijn leven eraan besteedde...

Ronald Grossey

GEZEGENDE GEKKEN

RICHELLE DIDGE

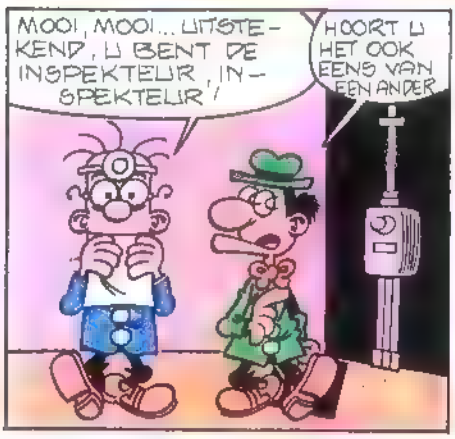

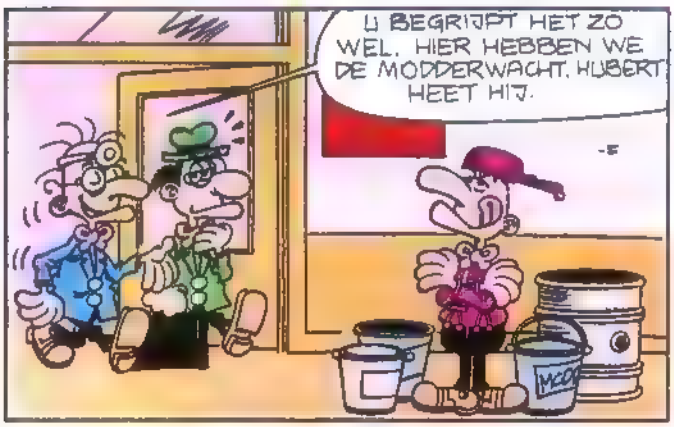
U BEGRIJPT HET ZO WEL. HIER HEBBEN WE DE MODDERWACHT. HUBERT HEET HIJ.

...EEN LIJFWACHT... MARCEL...
HOU JE LIJF HOOG, HOOR!
DELINE ANNIBALE

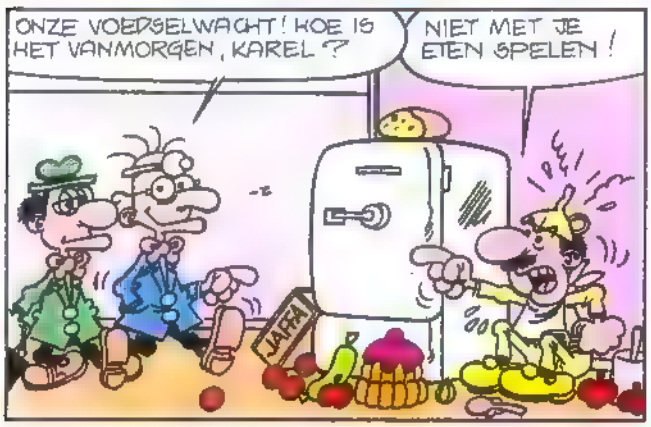
ONZE VOEDSELWACHT! HOE IS HET VANMORGEN, KAREL?
NIET MET JE ETEN SPELEN!
JAFFA

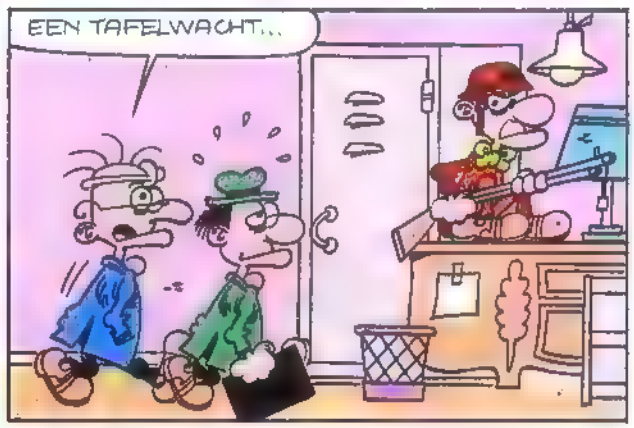
EEN TAFELWACHT...

EEN STOELEN-WACHT...
DOORLOPEN, DEZE STOEL IS BEZET!
DOORLOPEN!

EEN LIJKWACHT...
NIET AANKOMEN!
ECHT LIJK

ONZE JASSEN-WACHT...
DIE WEET OVERAL EEN MOUW AAN TE PASSEN, ZO TE ZIEN!

EN EEN ONVER-WACHT...
GLB!
AAN DE KANT, DAAR!
3

GEZEGENDE GEKKEN

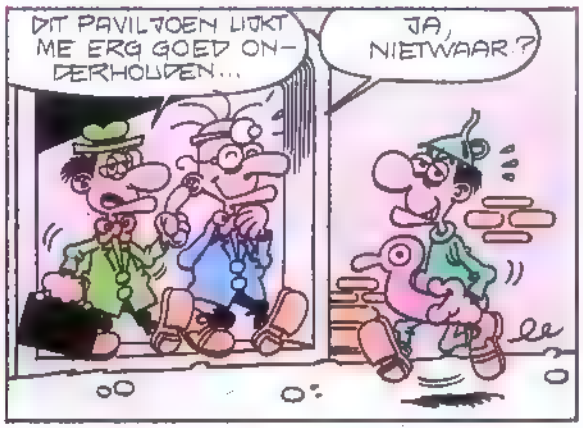

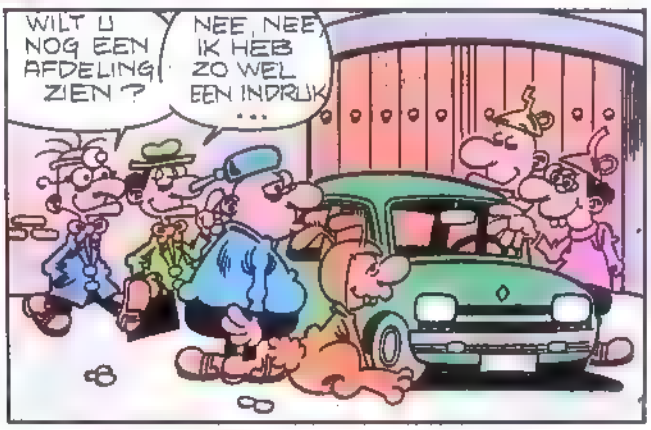

TEKST: DIDGE

AAAHH!

Aan Like-Free is geen cafeïne toegevoegd, omdat dat nergens voor nodig is. Like-Free Cola dus: echte cola zonder cafeïne. Dat moet je niet zomaar geloven. Dat moet je ijskoud proberen.

LIKE-FREE COLA. LEKKER ZONDER CAFEINE.

Like-Free Cola is a product of the Seven-Up Company

Ik geeuw en ik gaap maar dat komt niet altijd van de slaap!

Ochtend. Een moorddadige blik naar de wekker die van geen ophouden weet. Een grom diep in de keel. Even alle spieren strekken en eens lekker lul geeuwen.
Doe jij dat ook? Gelukkig maar, want anders zou je chronisch ziek zijn. Geeuwen is namelijk nog wel meer dan een teken dat je moe bent. Darwin had al in de gaten dat mensen ook geeuwen als ze bang zijn. Dokters hebben altijd veronderstellingen gemaakt over oorzaken en betekenis van het geeuwen.
In de negentiende eeuw dachten dokters dat het een reaktie was op «slechte lucht in de longen».
Volgens dr. Heinz Lehmann, docent psychiatrie aan de McGill universiteit te Montreal (Canada), heeft geeuwen meerdere betekenissen. Geeuwen kan een teken zijn van honger en van slaap maar ook van... meevoelen met iemand.

Meevoelen

«Als ik een vergadering toespreek en ik geeuw, let ik erop hoeveel mensen ook geeuwen,» zegt dr. Lehmann. «Zij die dan ook geeuwen, hebben mijn betoog goed gevolgd en staan gegarandeerd aan mijn kant.» Dan heb ik tussen haakjes toch een kleine vraag voor dr. Lehmann: waarom wordt er tijdens politieke debatten zo intensief en met volle overtuiging gegeeuwd? Je kunt natuurlijk ook aan iemands kant staan opdat hij maar zou ophouden met zijn betoog...
Daarmee is tevens gezegd dat geeuwen ook kan duiden op verveling. Onderzoekers beweren echter dat je ook geeuwt als je je op iets wil koncentreren. Geeuwers in een publiek koncentreren zich dus ten minste op wakker blijven...
Dr. Lehmann beweert verder dat geesteszieken genezen kunnen worden als ze nog geeuwen. Psychotici die *niet* meer geeuwen zijn ongeneeslijk.

Kritieke punt

Nu is het wel zo dat er in ziekenhuizen op wordt gelet of je geeuwt of niet. Verpleegers zijn er van overtuigd dat patiënten die geeuwen het kritieke punt van de ziekte voorbij zijn.
De meeste geleerden zijn het er over eens dat geeuwen de bloedcirkulatie bevordert omdat de reflex de nek- en gezichtsspieren samentrekt. Ook de bloedtoevoer naar het brein zou worden bevorderd. Probeer dus veel te geeuwen als je je voorbereidt op een vervelende toets! Je brein zal er beter door werken, natuurlijk wel even ervoor zorgen dat je leraar het niet in de gaten krijgt. Hij zou het persoonlijk kunnen opvatten.

De geeuwende krokodil

Tot slot nog dit: geeuwen blijkt universeel te zijn. Katten, honden en zelfs krokodillen geeuwen (een niet zo fraai gezicht, overigens). Ondanks dit feit bestaat er nog weinig studie over deze reflex.

Bob Van Laerhoven

AFIJN, EEN DAG OF WAT LATER
ZEG, WAT ZULLEN WE MOEILIJK DOEN?

IK WEET HET GOED GEMAAKT! JULLIE LATEN ME GAAN, EN IK SCHENK JULLIE EEN BAKKIE KOFFIE IN ZONDER BONNEN, OKÉ?

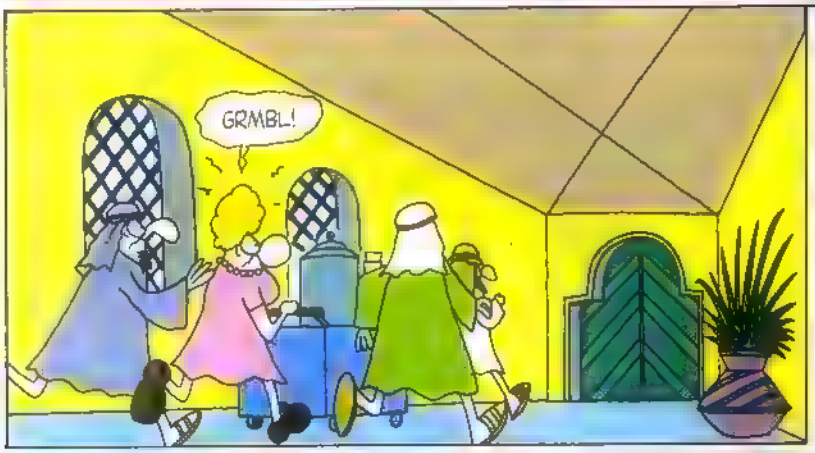
GRMBL!

GA UWZELF EN UW KOFFIEKAR POETSEN MEVROUW. UW BEURT KOMT ZO...

SAMENVATTING: Hoewel het bestuur van de FC Knudde haar eerste nu weer op het spoor is, ziet het er toch niet zo best uit... Tante Truus is namelijk geschaakt door een woestijnprins...

TOON

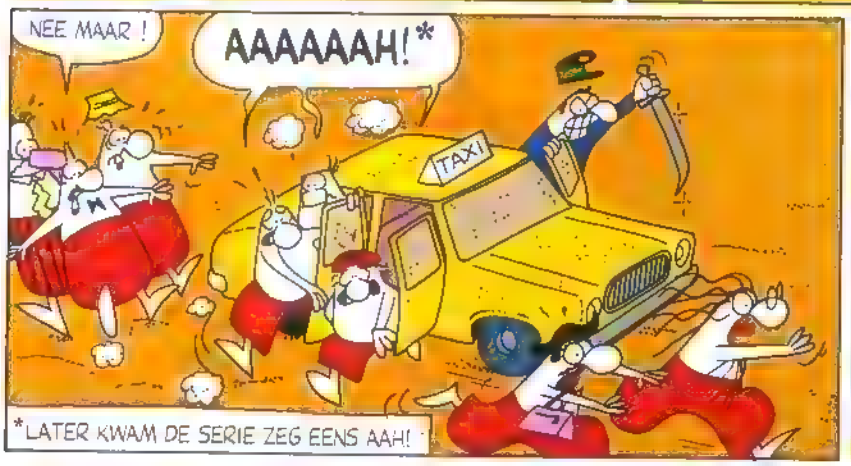

wordt vervolgd

WAT ZEGT DE WETENSCHAP ERVAN?

2.000 - 1.700 V. Chr.

Abraham bevrijdt Lot

Volgens de Bijbel versloegen de koningen van het noorden die Kanaän binnenvielen de vijf Kananietische koningen. De koning van Sodom is onder de verslagenen. Sodom wordt ingenomen. Lot, de neef van Abraham, had zich daar gevestigd. Hij wordt gevangen genomen en weggevoerd. Een vluchteling waarschuwt Abraham. Aan het hoofd van een klein legertje trekt die naar het noorden, haalt de invallers in, verslaat ze en bevrijdt zijn neef.

Eerder hebben we gezien dat archeologisch onderzoek aantoont dat de invasie van de koningen uit het noorden — Babylon, Elam, het Hittietenrijk — een historisch feit zou kunnen zijn. Kan dat ook gezegd worden van de geslaagde tegenactie van Abraham? Dat is natuurlijk moeilijker te bewijzen. Als het waar is dat Abraham, de halfnomadische patriarch die in Kanaän woont, de achterhoede van een leger van vier koningen uit het noorden heeft verslagen, dan zullen die daar niet trots op zijn en het zeker niet in hun kronieken melden. Hoe dan ook: het heeft geen historische gevolgen gehad; zelfs als het gebeurd is, is het een onbetekenend feit geweest voor die Rijken van het noorden. Het ligt voor de hand dat alleen de nakomelingen van Abraham zich deze heldendaad van hun voorvader zullen herinneren. Over het feit zelf kan de wetenschap dus niets zeggen. Wat kan zij wel zeggen over de waarschijnlijkheid in het algemeen van zo'n gebeurtenis?

De wet van de overwinnaar in de heidense Oudheid.

Het schijnt dat een gebeurtenis als degene die in Genesis vermeld wordt historisch eenvoudig te verklaren is. Lot, de neef van Abraham, dus waarschijnlijk net als hij een Arameeër van Mesopotamische oorsprong (de naam Abraham is bekend in Babylonië en tot die tijd niet in Kanaän), had niets te maken met de Kananietische vorsten. Het is zelfs mogelijk dat hij aan de kant stond van de invallers uit het noorden. Zou dat verklaren dat hij gespaard werd? Ongetwijfeld niet, want hij werd gevangen genomen.

Het meest voor de hand liggende, in het licht van wat wij tegenwoordig weten van de gebruiken in die tijd, is dat Lot na de val van Sodom beschouwd werd als **oorlogsbuit**. Dat is alles. De overwinnaar had alle rechten op de overwonnenen, zelfs op degenen die min of meer toevallig gevangen werden genomen. Het idee van een universeel recht, van «mensenrechten» die iedereen krachtens zijn geboorte bezit, bestond niet. **Vae victis!** «Wee de overwonnenen!», zoals Brennus, de Gallische leider zie, die in 385 v. Chr. de Romeinen versloeg — en dat was nog tien eeuwen na Abraham.

Als de overwonnene niet werd gedood maar meegevoerd dan was dat — uitzonderingen daargelaten — niet uit medeleven; het was om als slaaf te dienen voor de overwinnaar of om te worden uitgewisseld tegen een losgeld.

Wat de ridderlijke houding van Abraham betreft, die onmiddellijk een gevaarlijke expeditie uitrust om degene te bevrijden die hij «zijn broeder» noemt, de Bijbelauteur beschrijft die met fierheid. Maar ze staat geenszins op zichzelf in de Oudheid, zowel bij heidenen als bij Hebreeën, moed en familiezin zijn algemene deugden.

OLIVIER CAIR-HELION
illustratie: Jean Torton en Claude Lambert

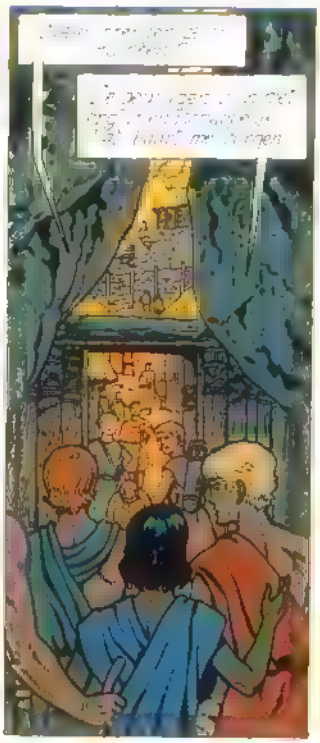

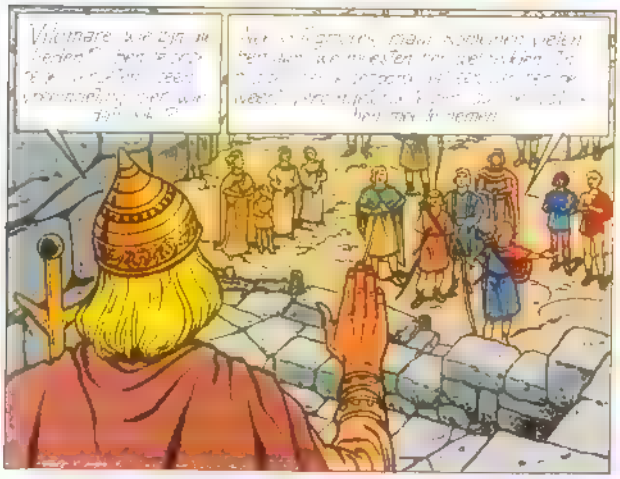

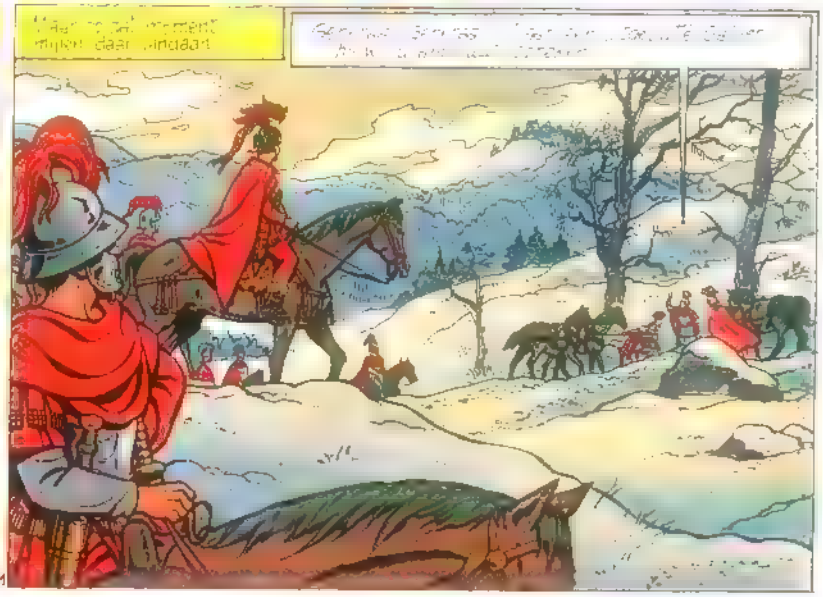

SAMENVATTING: Onze vrienden weten te ontkomen aan de wilde stroming van de rivier. Ze worden aangevallen door een Romeinse patrouille. Er komt onverwachte hulp opduiken...

VERCINGETORIX

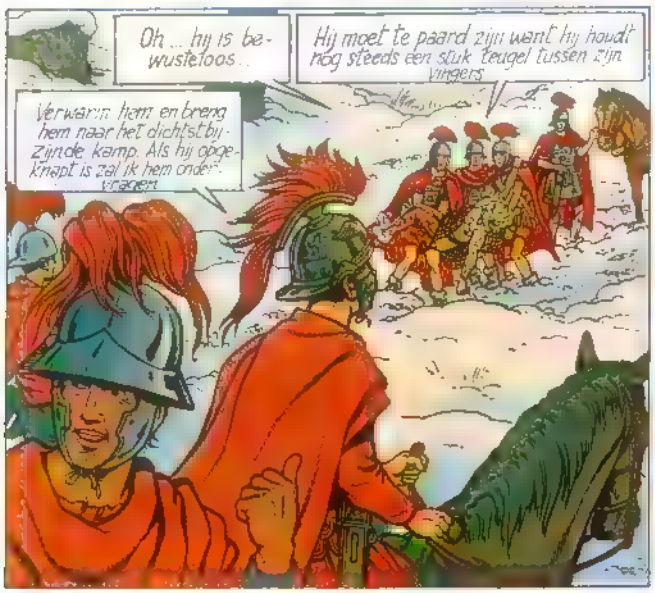

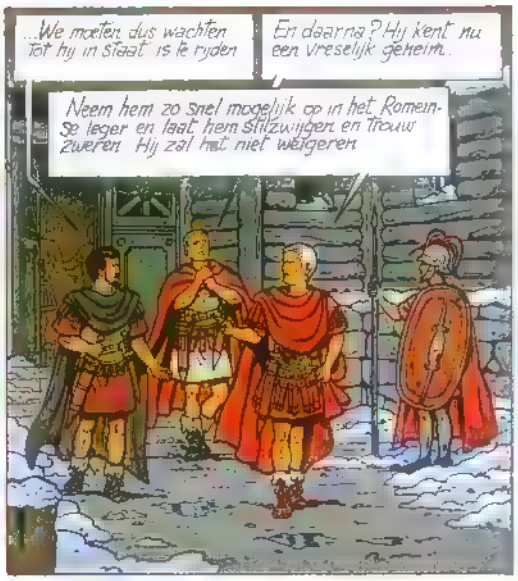

SLA OM

Alex

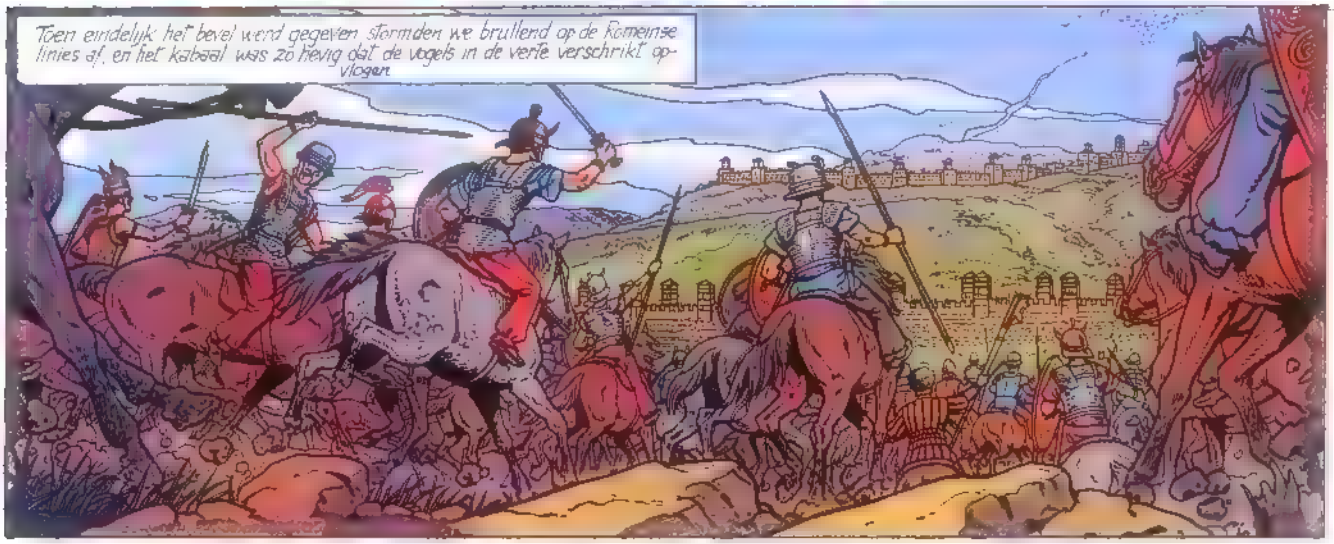

wordt vervolgd

GESTEUND DOOR HET SNELLE REAKTIEVERMOGEN EN DE OBSERVATIEZIN DIE MIJ ZO KENMERKEN KAN IK JULLIE MEEDELEN DAT HET REGENT...
JE ORIËNTATIE-GEVOEL SCHIJN JE DAARENTEGEN OP HET BUREAU TE HEBBEN LATEN LIGGEN...

WAT? WAT?!
IS HET SOMS MIJN SCHULD DAT DE RICHTINGAANWIJZERS IN STAKING ZIJN IN DEZE GRIBUS?

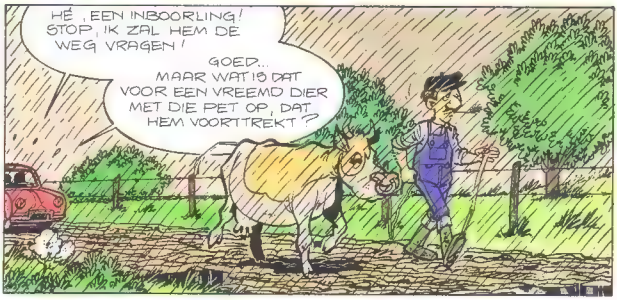
HÉ, EEN INBOORLING! STOP, IK ZAL HEM DE WEG VRAGEN!
GOED... MAAR WAT IS DAT VOOR EEN VREEMD DIER MET DIE PET OP, DAT HEM VOORTTREKT?

DAG BRAVE BORST... NEE, NEE, GEEN ANGST, DIT HIER IS EEN AUTOMOBIEL, EN BEHALVE VIJFTIEN LITER BENZINE PER HONDERD KILOMETER HEEFT-IE NOG NOOIT IETS VERSLONDEN..
EN DIT IS MIJN KOE. BRUINTJE HEET ZE.

IK TREF HIER IEMAND MET NOG MEER OBSERVATIEZIN DAN IK...

ZEG EENS... BENT U BEKEND MET HET DORPJE HAASTERMONDE?
HAASTERMONDE? NATUURLIJK... U KUNT HET NIET MISSEN... RECHTDOOR!

ZEG, STEF, HEB JE JE BELEEFDHEID OOK THUISGELATEN?
WAT? IK ZEI DIE KOE TOCH GEDAG?

EN WAT KAN HET MIJ OOK SCHELEN... OP NAAR HET STATION...
PRECIES WAAR WE HEEN MOETEN... EN JIJ GAAT MEE...

KATY BRIZARD

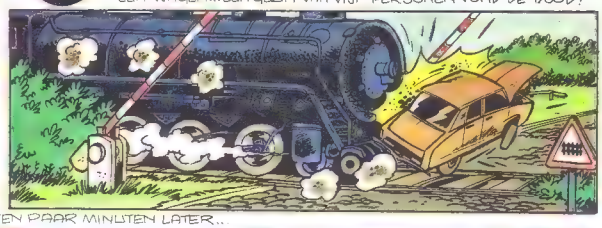

EEN PAAR MINUTEN LATER...

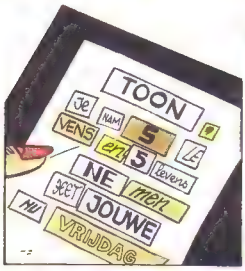

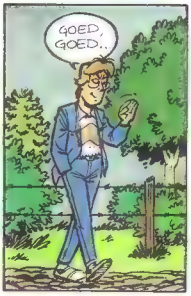

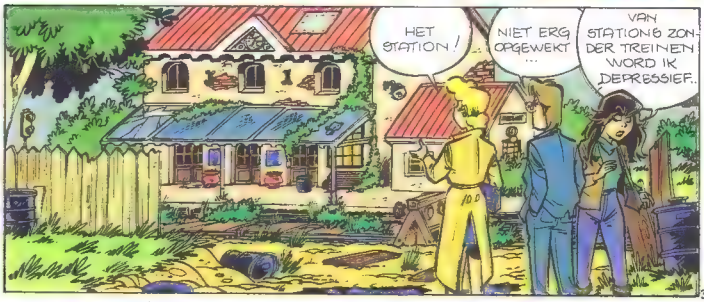

SLA OM

BIJ DE EERSTE SECONDE MERKTEN WE AL DAT TOON KOOPMANS AAN HET EIND VAN ZIJN LATIJN WAS. EEN MAN DIE HET DUIDELIJK NIET LANG MEER ZOU MAKEN...

NU IK ALLES VERTELD HEB ZULLEN JULLIE ME WEL VOOR GEK VERSLIJTEN, NIET? TOCH IS HET WAAR. IEDERE AVOND OM DRIEËNTWINTIG UUR DRIE KOMT ER EEN TREIN LANGS MIJN STATION: EEN ONZICHTBARE TREIN!

MAAR DIE VAN VANDAAG ZAL DE LAATSTE ZIJN... DAARNA ZAL IK DOOD ZIJN...

DOOD... ALS DIE LUI IN DIE WAGEN.

RUSTIG, MENEER KOOPMANS... NIEMAND ZAL ER VANNACHT STERVEN.. ZELFS NIET VAN ANGST! WIJ BLIJVEN BIJ U TOT DE TREIN KOMT... ALS DIE KOMT...

NOU JA.. WACHTEN OP EEN ONZICHTBARE TREIN IN EEN VERLATEN STATION.. KAN HET NOG ONLOGISCHER?

TWEEËNTWINTIG UUR NEGENENVIJFTIG..

EN? JE DIAGNOSE?

ONZEKER... HET IS DUIDELIJK DAT DE ARME KEREL NIET IN ZIJN GEWONE DOEN IS... MOGELIJK HEEFT STEF ZELFS GELIJK... HEEFT HIJ DE BRIEF ZELF GESCHREVEN... OM SERIEUS GENOMEN TE WORDEN.. EEN SOORT ROEP OM HULP...

EN DAT GELUID VAN DIE TREIN? VOLGENS HEM HEBBEN AL ONZE VOORGANGERS HIER HET OOK GEHOORD!

KAN ZIJN... MAAR IK BEN NET SINT THOMAS: IK GELOOF PAS ALS IK HET ZIE... OF HOOR!

IN IEDER GEVAL ZULLEN WE HET GAUW WETEN..

EN TOEN GEBEURDE HET ONVERKLAARBARE...

TUUUT... BROOOM DE TREIN!

ALLE DONDERS!

DE TREIN! IK ZEI HET WEL! IK ZEI HET WEL!

NEE!

KATY! HET IS NIET WAAR! IK WORD GEK!!!

BROOOM TÛÛ

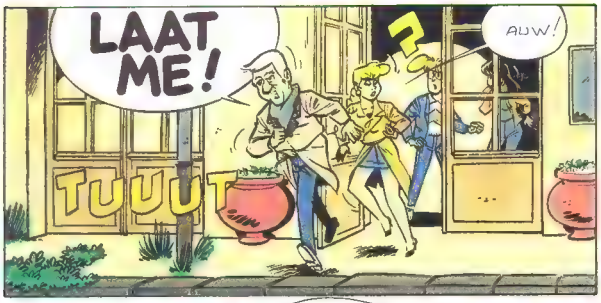

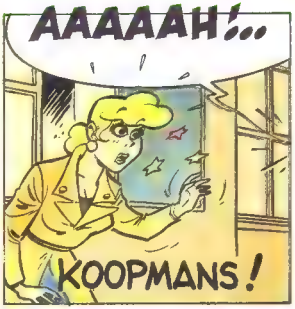

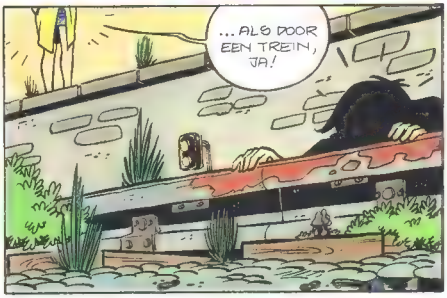

* AUTHENTIEK.

YURBAIN + BOMBS

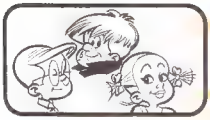

plato, friebel en guitepuit

RENAUD
DIDGE

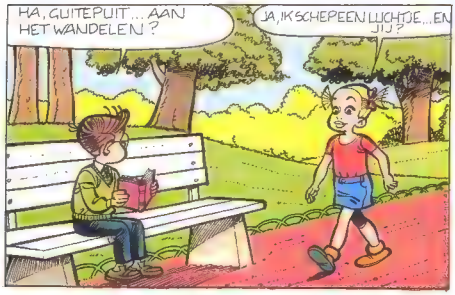

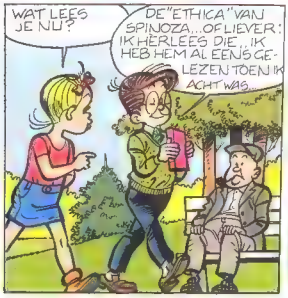

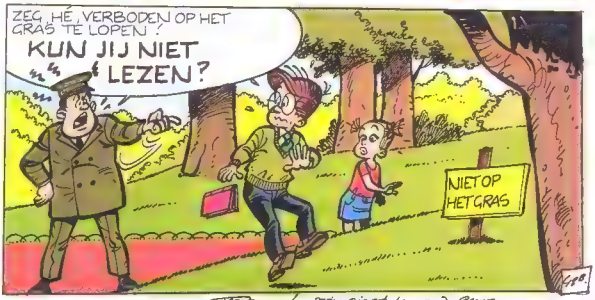

RENAUD. DIDGE. KLEUREN PAUME.

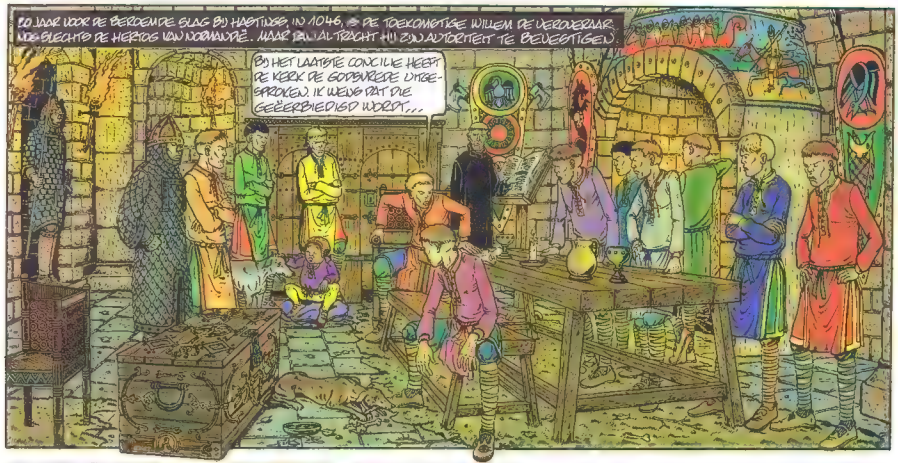
10 JAAR VOOR DE BEROEMDE SLAG BIJ HASTINGS IN 1066, DE TOEKOMSTIGE WILLEM DE VEROVERAAR WORDT GELECHTD DE HERTOG VAN NORMANDIË. MAAR HIJ ALTRACHT HEM ZIJN AUTORITEIT TE BEVESTIGEN.
BIJ HET LAATSTE CONCILIE HEEFT DE KERK DE GOEDKEURING UITGESPROKEN. IK WEUG DAT DIE GEËERBIEDIGD WORDT...

EENIEDER, EDELE OF GLAAF, DIE HET GEBOOD OVERTREEDT ZAL IN DE BANG GESLAGEN WORDEN.
GOED GESPROKEN WILLEM!

DAT ONWETTIGE KIND WIL ONS ONVINGEN NIET MEER TE VECHTEN TOSSEN DE WATER EN PUNKTEREN. WELK RECHT HEEFT HIJ PRAATJE?
NIET ZO LUID... GINDS DE POOT VAN EIN VADER IS HIJ DE HEER VAN HET HERTOGDOM. DAT WEET JE BEST...

KORT DAARNA KOMEN IN BAYEUX ENKELE TEGENSTANDERS VAN DE HERTOG BIJEEN OVER LEIDING VAN GUY VAN BOURGONDIË.
VRIENDEN, IK HEB BESLOTEN DE BLANGRAAK VAN EEN WILLEM TE VERJAGEN...

NIGEL DE COUTANCES, RAOUL DE BAGNEUX, GRIMBALD DU PLESSIS, IK WEET DAT IK OP JULLIE KAN REKENEN!
MET JOU, GUY, ZULLEN WE DIE BASTAARD VERGAAN!

WE DOEN HEM VANNACHT NOG! IK HEB GEHOORD DAT HIJ IN VALONGES SLAAPT... WE VERTREKKEN OM MIDDERNACHT VAN HIER...
DAT INTERESSEERT ME... HEHE...

OOOH!

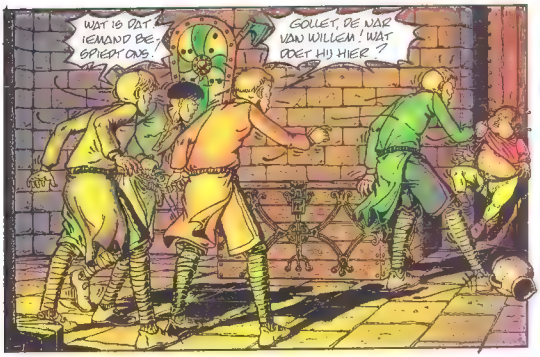
WAT IS DAT IEMAND BESPIEDT ONS.
GOLLET, DE NAR VAN WILLEM! WAT DOET HIJ HIER?

IK ZAL DIE HUIDEERLIJKE GETUIGE UITGEHAKKEN...
OCH HEREN... IK WAS INGEGLAPEN EN UW PLOTSE KRETEN MAKTEN MIJ WAK

WAAROM BEN JE NIET BIJ JE MEESTER IN VALOGNES...
IN VALOGNES? WAAR LIGT VALOGNES? MIJN MEESTER IS MIJN MEESTER NIET MEER... HIJ HEEFT ME GEBREEN WEGGEGOOID! WILT O NIET MIJN NIEUWE MEESTER WORDEN?

WE HEBBEN NIETS TE VREZEN. HIJ IS VOLSLAGEN GEK... GEDOEL TIJD VERLOREN NU... OM MIDDERNACHT ZIJN WE HIER OM WILLEM AF TE MAKEN!

EINDELIJKER
HEER, VERGEEF ME AL DIE LEUGENS... HET GOOS OM LEVEN OF DOOD... SNEL, MIJN JONGE MEESTER WAARSCHUWEN...

OPSCHIETEN, OUWE KNOOL! ALS WE ER EERDER ZIJN DAN DIE SCHURKEN DAN BELOOF IK JE EEN ARMVOL WORTELS!

MAAR KORT VOOR MIDDERNACHT, IN VALOGNES...
BIJ ALLE HEILIGEN! IN WIEK HUIS SLAAPT MIJN EDELMOEDIGE HEER NU TOCH?

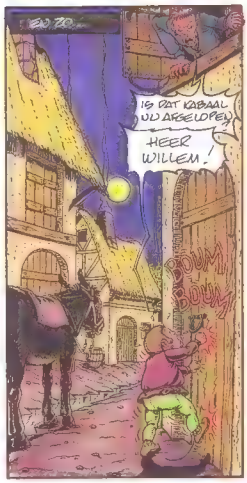
EN ZO...
IS DAT KABAAL UIT ARSELOPEN
HEER WILLEM!
BOUM
BOUM

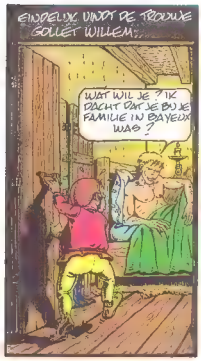
EINDELIJK VINDT DE TROUWE GOLLET WILLEM...
WAT WIL JE ? IK DACHT DAT JE BIJ JE FAMILIE IN BAYEUX WAS ?

SNEL, MEESTER, U MOET VLUCHTEN! EEN BENDE OPSTANDIGE HEREN KOMT HIERHEEN OM U TE VERMOORDEN!

DANK JE, VRIEND.. HELP ME ME AAN TE KLEREN...

VAARWEL GOLLET!
WAT MIJ BETREFT: IK KAN ME BEETER VERBORGEN

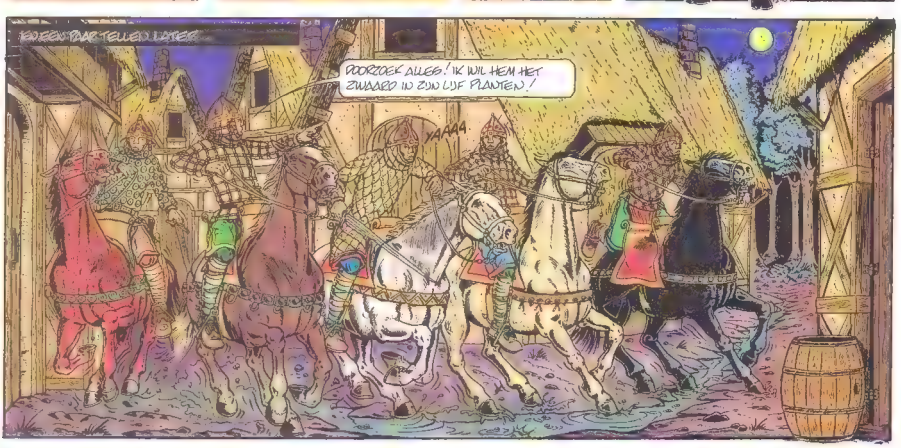
TIJDEN: BARTELLEN LATER...
DOORZOEK ALLES! IK WIL HEM HET ZWAARD IN ZIJN LIJF PLANTEN!
YAAAA

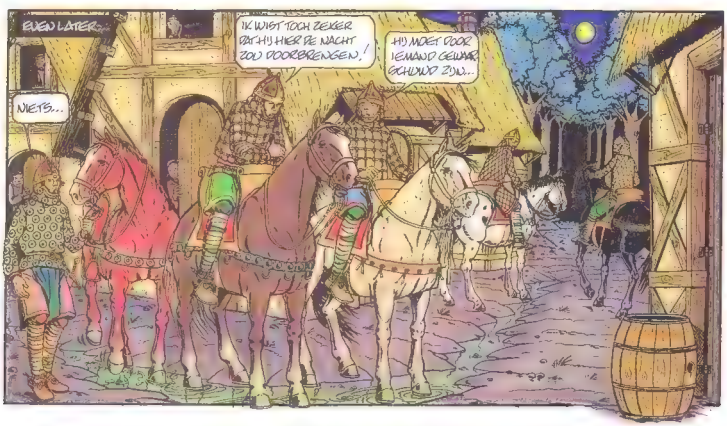
EIGEN LATER...
NIETS...
IK WIST TOCH ZEKER DAT HIJ HIER DE NACHT ZOU DOORBRENGEN!
HIJ MOET DOOR IEMAND GEWAR SCHUWD ZIJN...

OEF... GEREED! ALTHANS VOORLOPIG...

SLA OM

HET KOMPLOT VAN BAYEUX

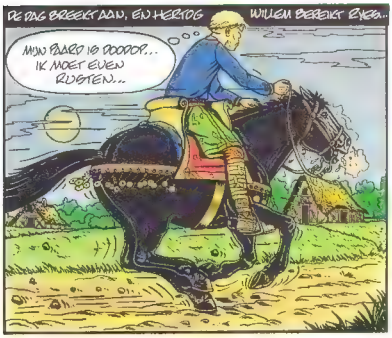

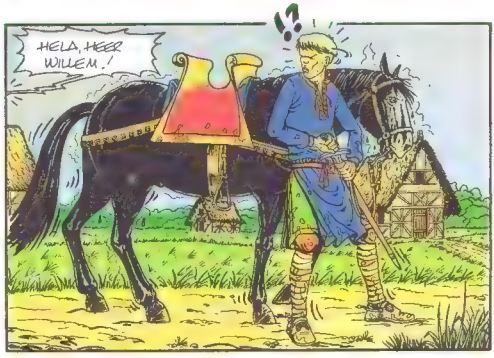

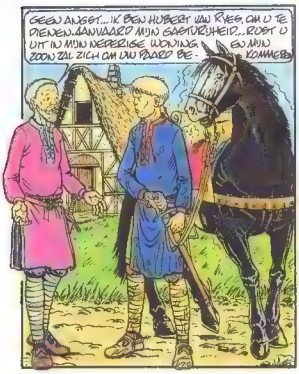

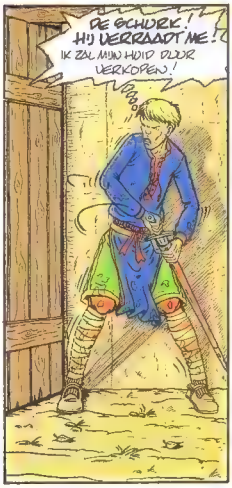

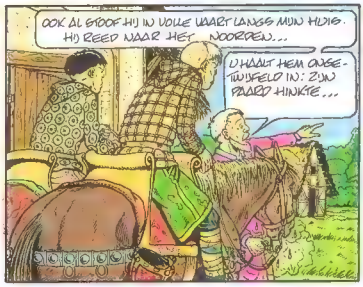

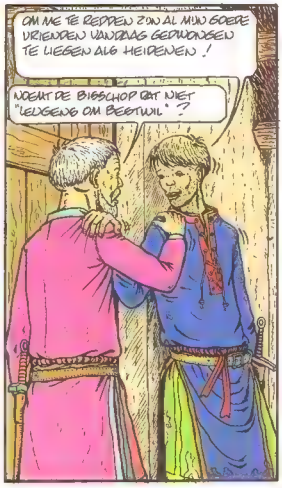

Kio

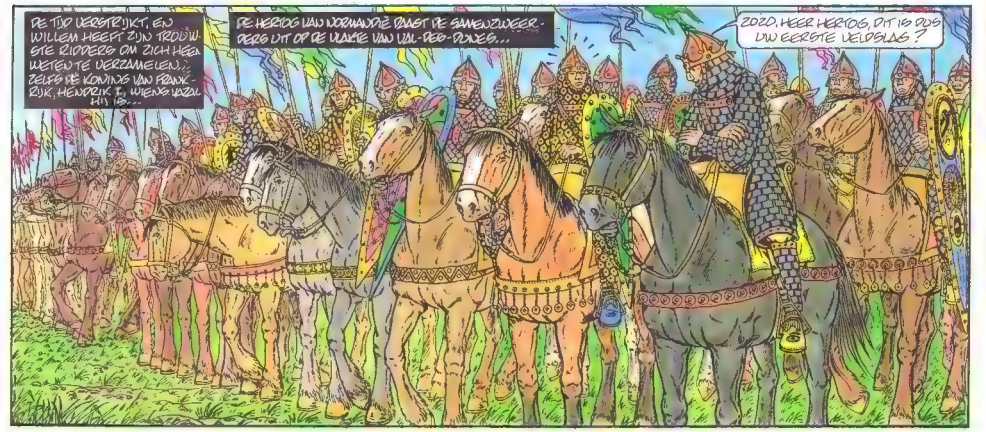

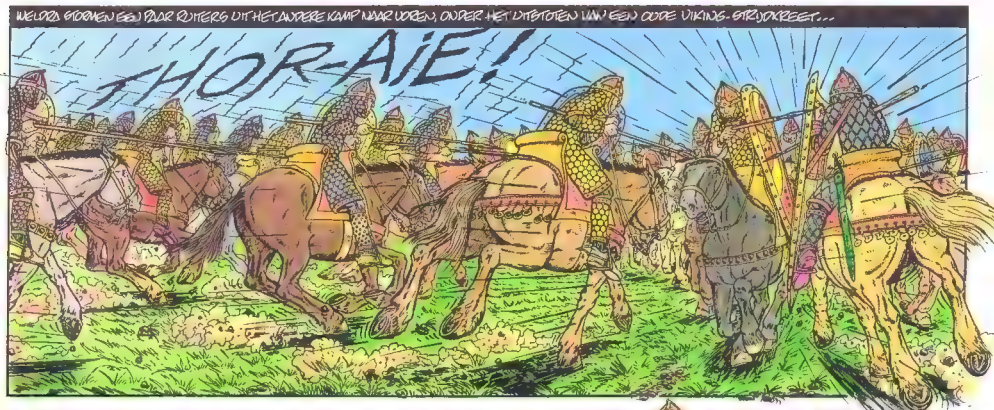

TEKST: YVES DUVAL – TEK: KRO

Meneer Edouard

DIDGÉ

29A—

29B—

DIDGÉ 84—

LOMBARD STRIPNIEUWS

Dommel:
Zonnig zorgeloos door Dupa -
48 pagina's in kleur
nr. 11

Maarten Milaan:
De engel en het genie
door Godard -
48 pagina's in kleur
nr. 10

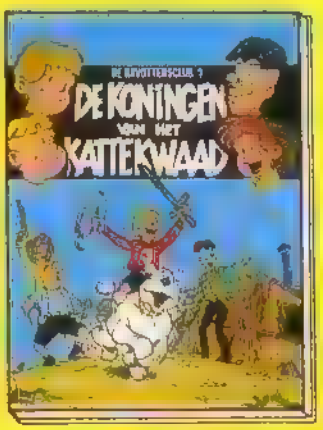

De Ravotersclub:
De koningen van
het kattekwaad door Tibet -
32 pagina's in kleur
nr. 1

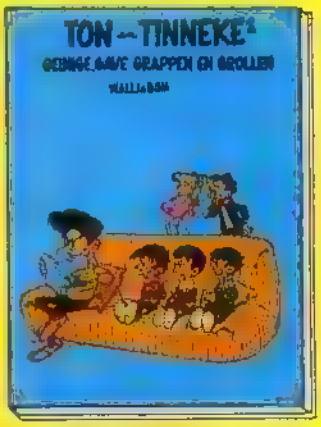

Ton en Tinneke:
Geinige, gave
grappen en grollen
door Walli en Bom -
32 pagina's in kleur
nr. 1

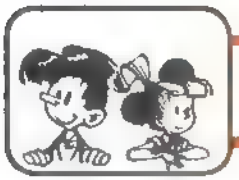

TON en TINNEKE

VERVOLG

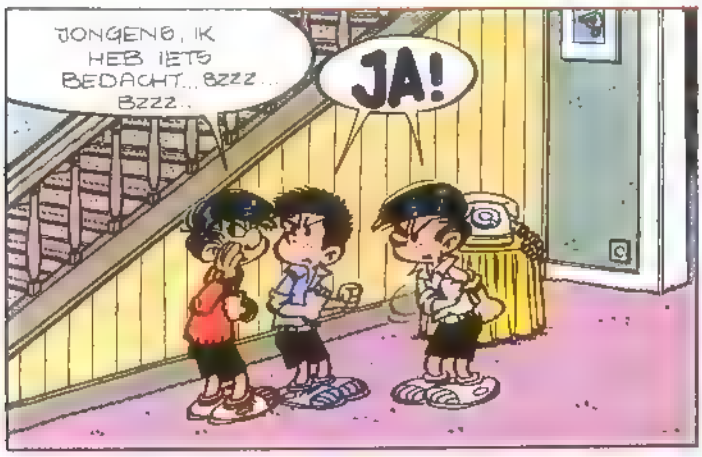

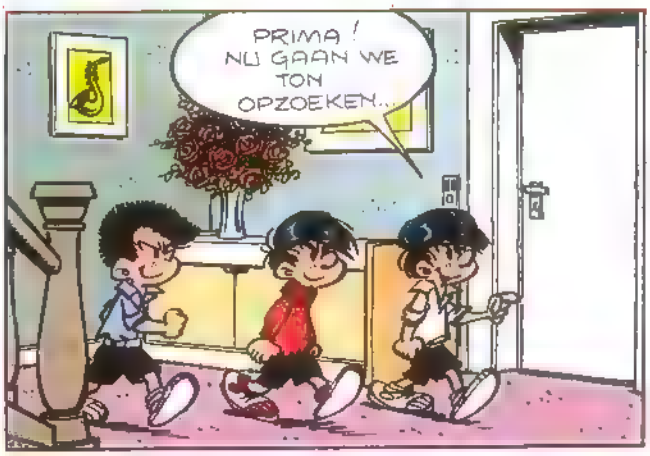

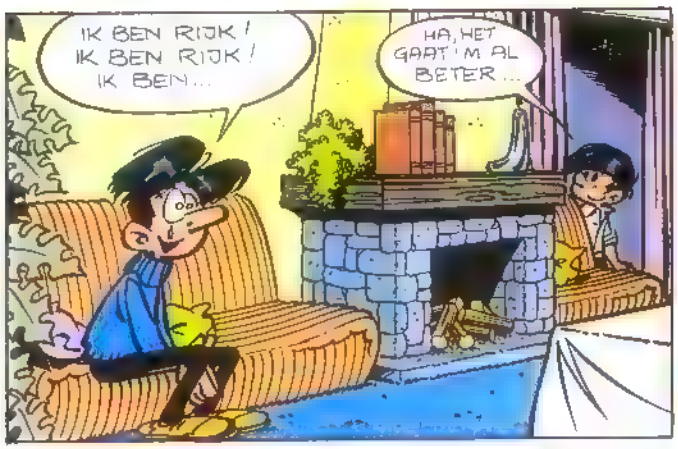

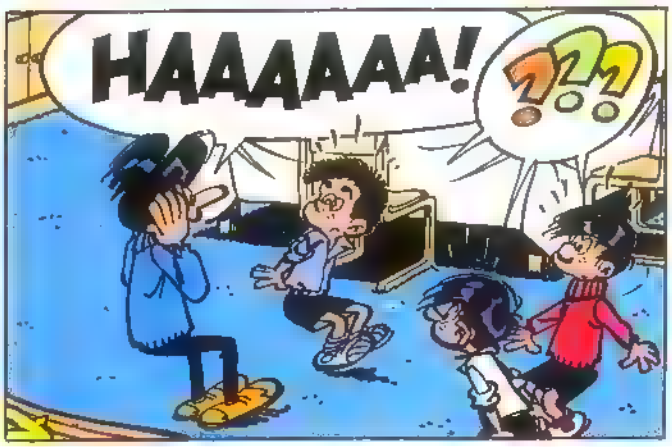

121-H.

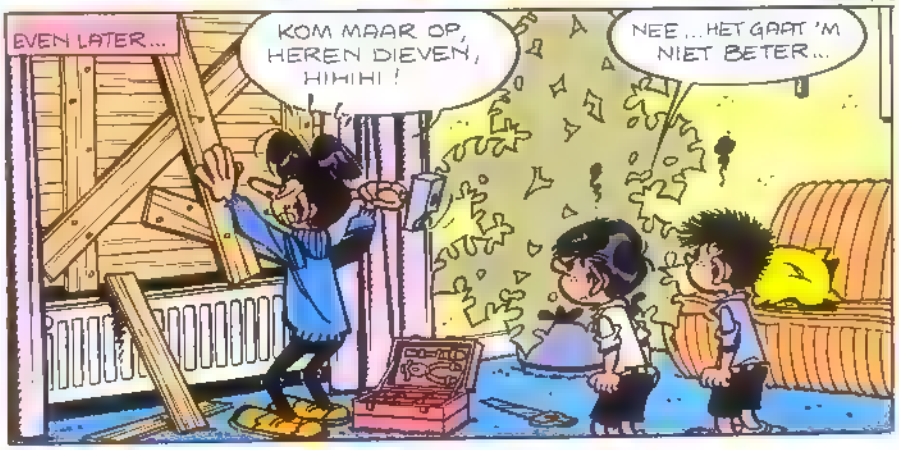

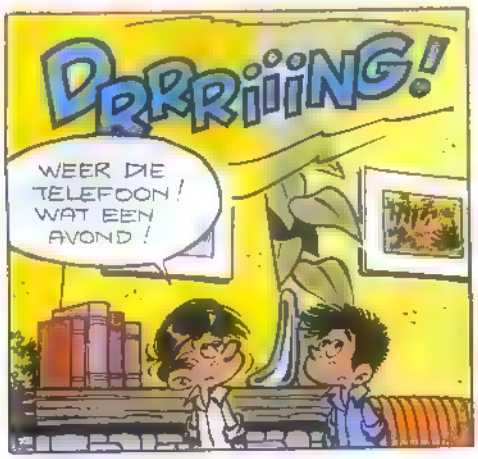
DRRRiiiNG!
WEER DIE TELEFOON! WAT EEN AVOND!

AAN DE KANT! HAHA!
?
DRRiiNG

HALLO JA? KIJK, KIJK...
NEE! HAHA!

WIE WAS DAT, TON?
MENEER VERGRAUWEN, ONZE ANDERE BUURMAN! HAD HET WAARSCHIJNLIJK OOK OP MIJN ONMETELIJKE FORTUIN VOORZIEN, MAAR IK HEB HET GESPREK AFGEBROKEN! HIHI!

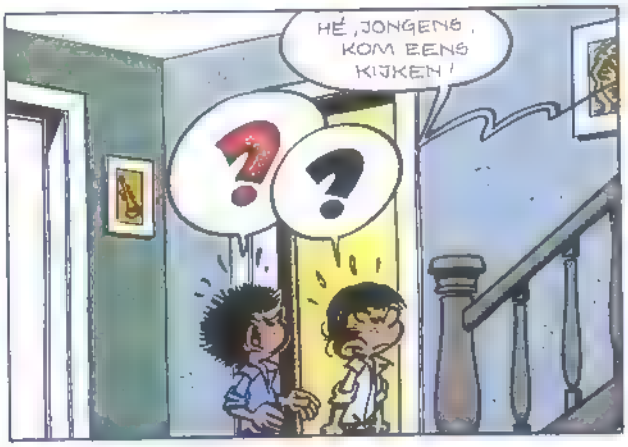
HÉ, JONGENS, KOM EENS KIJKEN!
?
?

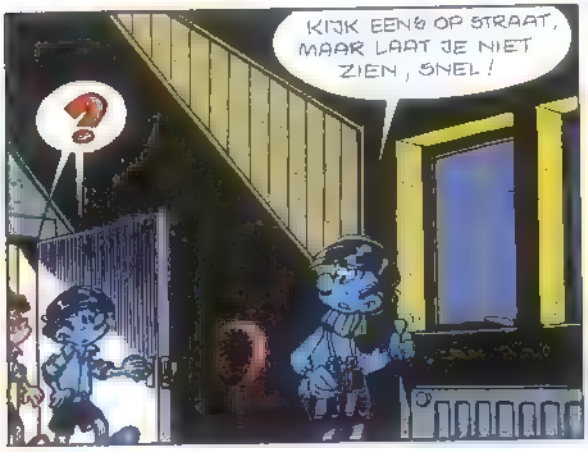
?
KIJK EENS OP STRAAT, MAAR LAAT JE NIET ZIEN, SNEL!

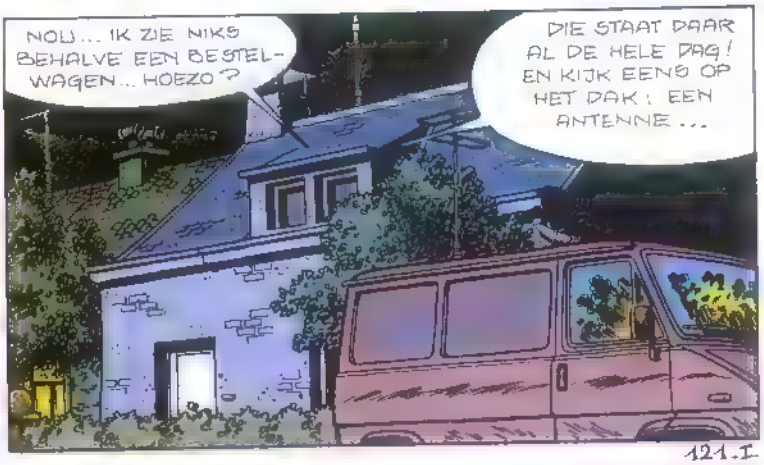
NOU... IK ZIE NIKS BEHALVE EEN BESTEL-WAGEN... HOEZO?
DIE STAAT DAAR AL DE HELE DAG! EN KIJK EENS OP HET DAK: EEN ANTENNE...

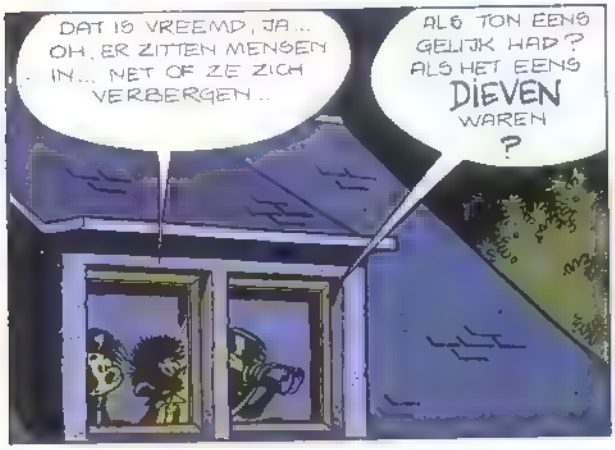
DAT IS VREEMD, JA... OH, ER ZITTEN MENSEN IN... NET OF ZE ZICH VERBERGEN..
ALS TON EENS GELIJK HAD? ALS HET EENS DIEVEN WAREN?

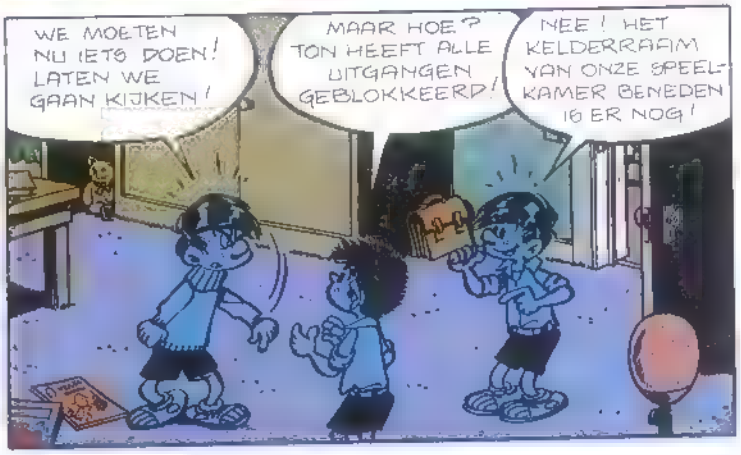
WE MOETEN NU IETS DOEN! LATEN WE GAAN KIJKEN!
MAAR HOE? TON HEEFT ALLE UITGANGEN GEBLOKKEERD!
NEE! HET KELDERRAAM VAN ONZE SPEEL-KAMER BENEDEN IS ER NOG!

SLA OM

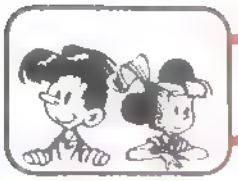

TON en TINNEKE

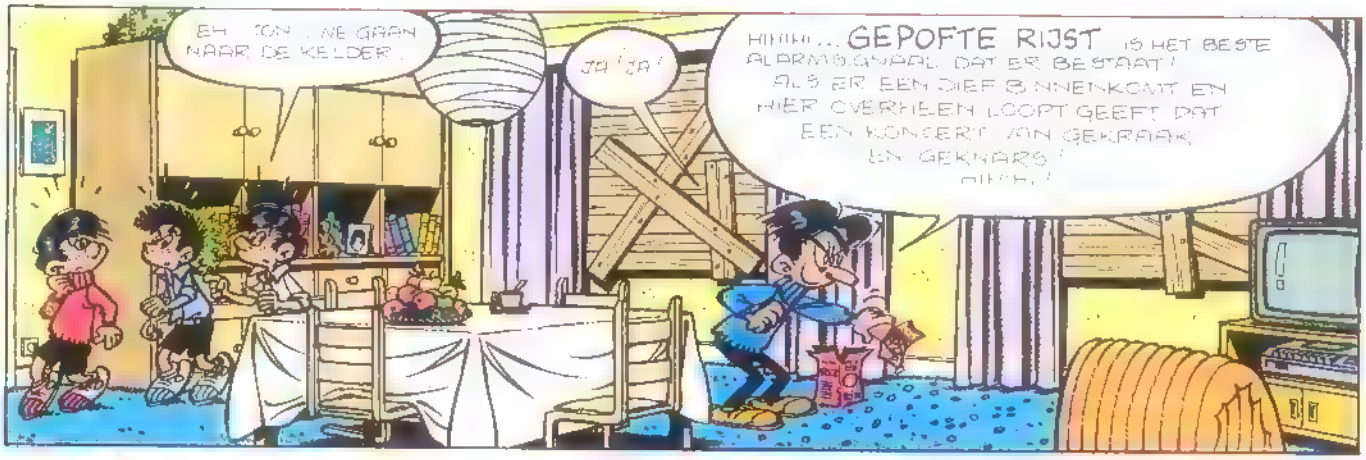

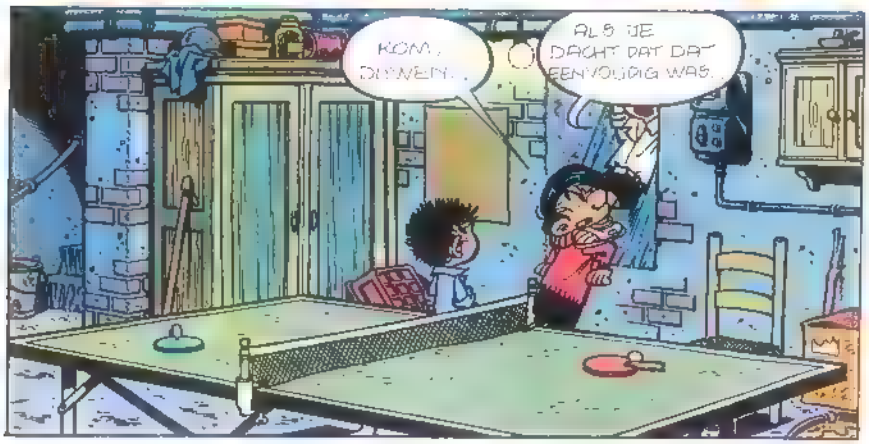

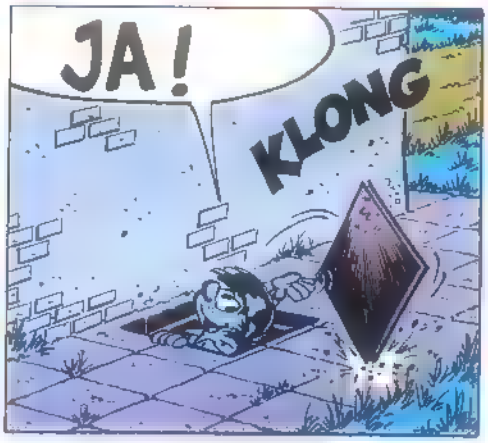

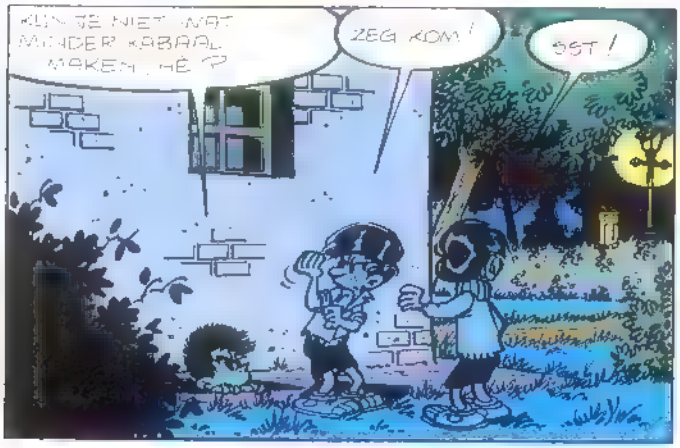

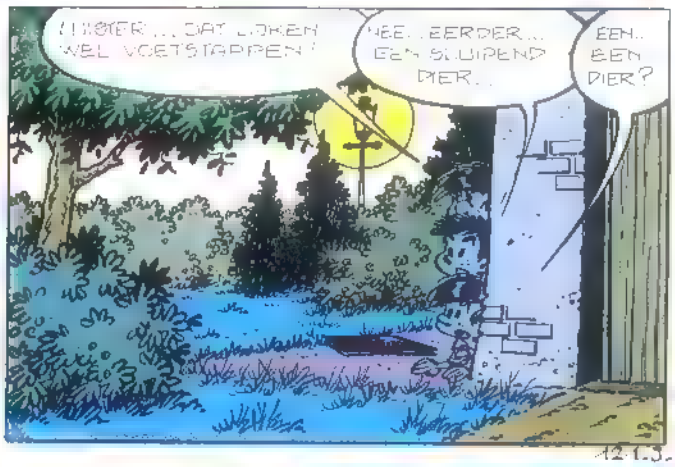

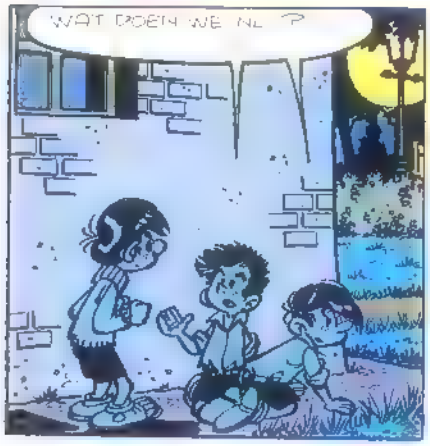

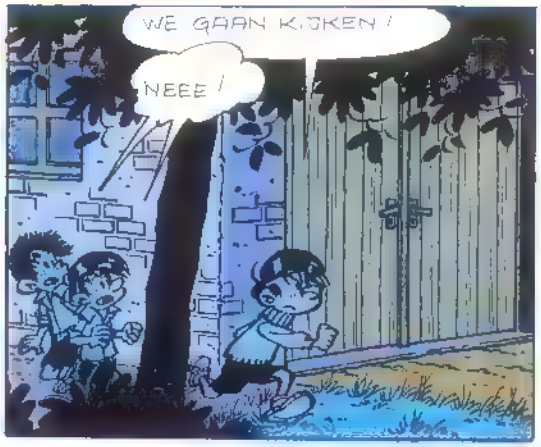

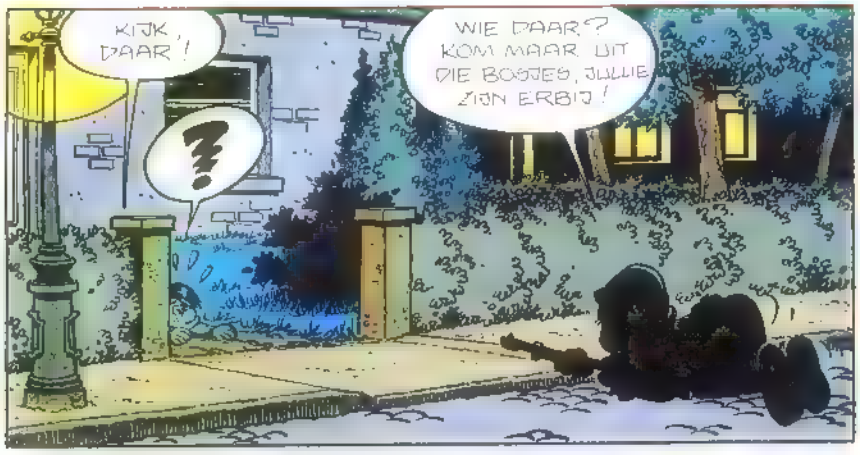
KIJK, DAAR!
?
WIE DAAR? KOM MAAR UIT DIE BOSJES, JULLIE ZIJN ERBIJ!

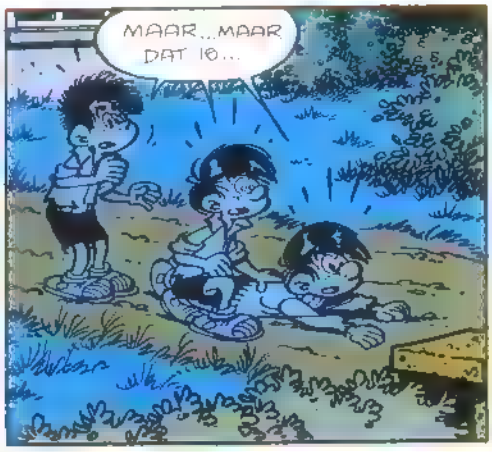
MAAR...MAAR DAT IS...

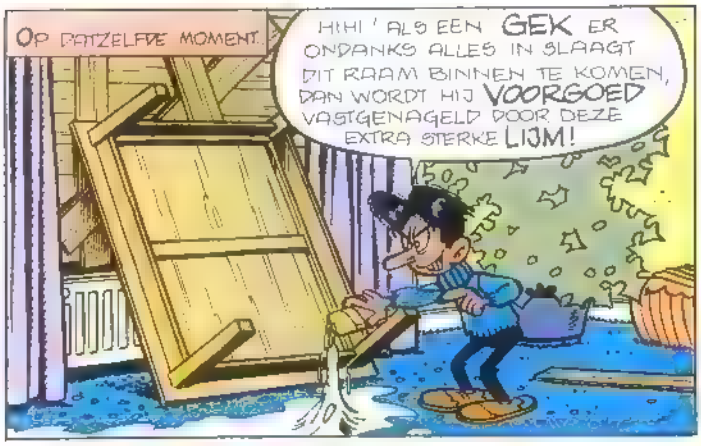
OP DATZELFDE MOMENT
HIHI! ALS EEN GEK ER ONDANKS ALLES IN SLAAGT DIT RAAM BINNEN TE KOMEN, DAN WORDT HIJ VOORGOED VASTGENAGELD DOOR DEZE EXTRA STERKE LIJM!

NU EEN LAATSTE BLIK OP MIJN AANBIDDELIJKE LOT VOOR IK HET VERBERG..

OH, WAT MOOI!
MIJN VINGERS TRILLEN ERVAN...

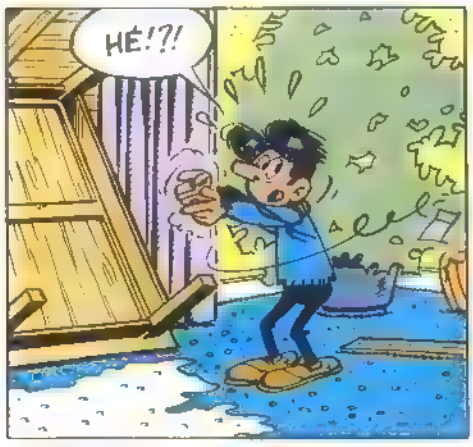
HÉ!?!

HIER JIJ!

AAAAH?

121.K.

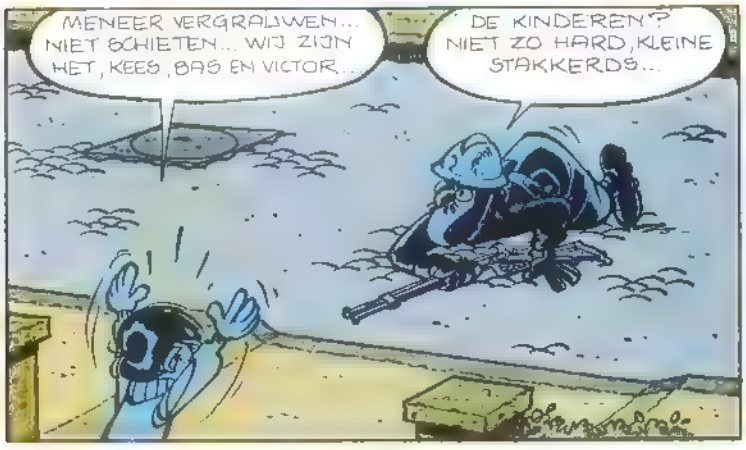
MENEER VERGRAUWEN... NIET SCHIETEN... WIJ ZIJN HET, KEES, BAS EN VICTOR...
DE KINDEREN? NIET ZO HARD, KLEINE STAKKERDS...

MAAR WAT BENT U...
LATER! TROUWENS, IK BEN VAN ALLES OP DE HOOGTE...

SLA OM

TON en TINNEKE

JA, IK HEB EEN TELEFOONTJE GEKREGEN VAN MENEER FELIX, DIE ME VERTELDE DAT TON HET GROTE LOT UIT DE LOTERIJ HAD GEWONNEN!

VAN FELIX?

... TOEN ZAG IK AL DIE MENSEN BIJ JULLIE VOORBIJ KOMEN, EN VOORAL DIE VERDACHTE BESTELWAGEN! WAARSCHIJNLIJK BOOSDOENERS! IK WILDE TON WAARSCHUWEN MAAR DE VERBINDING WERD PLOTSELING VERBROKEN..

ALS WE...

JA!

MAAR GENOEG GEDRAALD, WE MOETEN OPTREDEN! WE SLUIPEN NAAR HET VIJANDELIJK OBJEKT! VOLG MIJ!

EH... TOT UW ORDERS, MENEER VERGRAUWEN!

BENT U MILITAIR GEWEEST, MENEER VERGRAUWEN?

JONGE VRIEND, IK BEN RESERVE-MAJOOR!

EN SOMS MINDER GERESERVEERD!

HET OFFENSIEF GAAT VOORT. WE VALLEN HET OBJEKT LANGS ACHTER AAN.

SSST! LUISTER!

DAT LIJKT WEL GELACH!

HAHAHOHO!

NIET TE GELOVEN. MOET JE HEM ZIEN!

DAAR KUNNEN WE NIET MEE VERLIEZEN!

12-1-L.

LATEN WE VAN DEZE VERDACHTE HILARITEIT GEBRUIK MAKEN. VICTOR, HOU JE KLAAR OM DE DEUR TE OPENEN. EEN... TWEE...

DRIE!

DE EERSTE DIE BEWEEGT, BEWEEGT NOOIT MEER!

JIJ !?

EH... NIET SCHIETEN! HALLO KINDERS!
FELIX! HIJ IS HET ECHT!
EN DE BOEKHANDELAAR!

IK... IK ZAL JULLIE ALLES UITLEGGEN... HET IS ECHT HEEL LOLLIG...
FELIX! JIJ EEN DIEF! JE STELT ME DIEP TELEUR!

EEN DIEF? ACH JA, HIHI! WELNEE, MENEER VERGRAUWEN! ER VALT NIETS TE STELEN OMDAT TON NIETS GEWONNEN HEEFT IN DE LOTERIJ!
WAT?

IK ZAL HET UITLEGGEN: HENDRIK EN IK MAKEN EEN DOKUMENTAIRE FILM OM EEN PRIJSVRAAG TE WINNEN; WE KOZEN ALS THEMA: "LOTERIJGEKKEN", EN WE FILMDEN MET DE VERBORGEN KAMERA...
MAAR TON HEEFT ZIJN NUMMER OP DE T.V. GEZIEN...

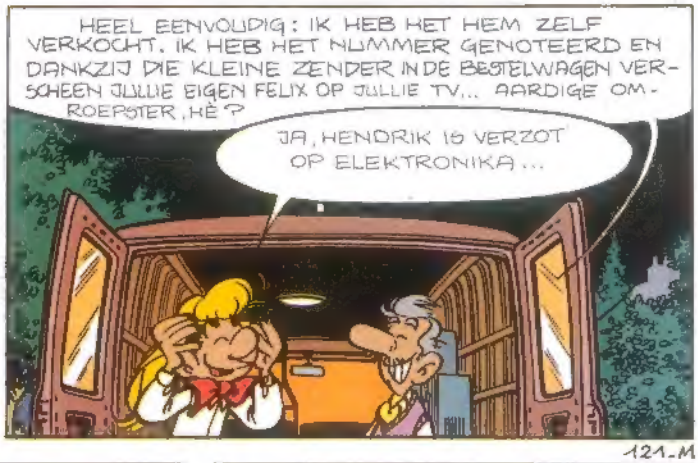
HEEL EENVOUDIG: IK HEB HET HEM ZELF VERKOCHT. IK HEB HET NUMMER GENOTEERD EN DANKZIJ DIE KLEINE ZENDER IN DE BESTELWAGEN VERSCHEEN JULLIE EIGEN FELIX OP JULLIE TV... AARDIGE OMROEPSTER, HÈ?
JA, HENDRIK IS VERZOT OP ELEKTRONIKA...

121-M-

KLEINE VERBORGEN KAMERA'S BIJ TON, RIGHTMIKROFOONS... WE KONDEN BIJ HEM THUIS FILMEN OF WE ER ZELF WAREN...
DAT IS NIET LEUK, FELIX! TON DACHT ECHT DAT HIJ RIJK GEWORDEN WAS...
JA...

EN JIJ MAG HEM HET SLECHTE NIEUWS VERTELLEN, FELIX... EN IN LOOPPAS!!!
EH... JA, JA...

SLA OM

TON en TINNEKE

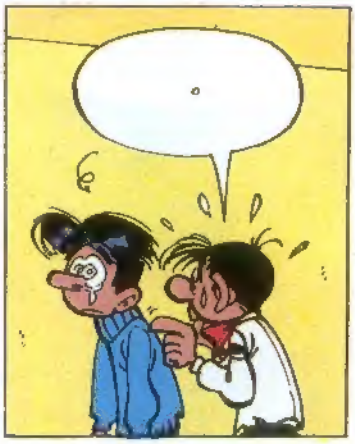

121.N.

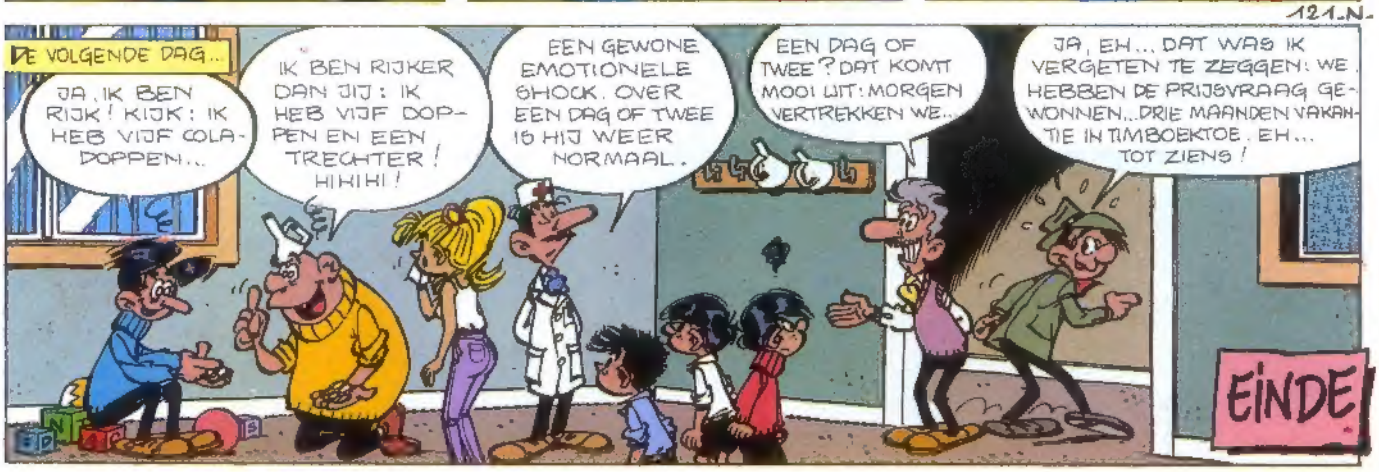

Het weekblad Kuifje moet verkocht worden tegen de verplichte prijs. Het mag niet in een leesmap, noch in huur gegeven worden, behalve wanneer de uitgever zijn toestemming heeft verleend. Tekeningen en manuskripten — niet door ons gevraagd — worden niet teruggezonden.

DE LOMBARD UITGAVEN
P.-H- Spaaklaan 1-11, 1070 Brussel — Prk. 000-0190916-20
Uitgever: Raymond LEBLANC, ls. Gerardlaan 9 - 1160 Brussel
Directeur: Guy LEBLANC
Redactie: J.-L. VERNAL, M. VAN OPPEN
Fotogravure: DE SCHUTTER N.V.
Offsetdruk: DE BIEVRE, p.v.b.a. - Brasschaat

Advertenties voor België: Tel.: 02/522.56.00

ABONNEMENT	BELGIË	BUITENLAND	
Geldt niet voor Nederland		+ verzending	TOTAAL
3 maanden (+ extra-nummer)	600 BF	—	—
6 maanden (+ 2 extra-nummers)	1.180 BF	645 BF	1.825 BF
1 jaar (+ 4 GRATIS extra-nummers)	2.150 BF	1.290 BF	3.440 BF
2 jaar (+ 8 GRATIS extra-nummers)	4.250 BF	2.580 BF	6.830 BF

KUIFJE-NEDERLAND
Lombard Uitgaven Nederland
Postbus 77, 2040 AB Zandvoort
Telefoon 02507-19444
ABONNEMENTSOPGAVE/KLACHTEN
Postbus 450, 5000 AL Tilburg
Telefoon: 013-426 872
Abonnementsprijs: 1/2 jaar: fl. 58.50
1 jaar: fl. 117
Adreswijziging: **4 weken** van te voren **schriftelijke** opgave via wikkel rond KUIFJE
Annuleringen: opzegging **4 weken** vóór het einde van de abonnementstermijn **schriftelijk** opgeven
ADVERTENTIES
Special Media b.v.
Postbus 3300, 1001 CA Amsterdam
Telefoon: 020-222 366

VOLGENDE WEEK

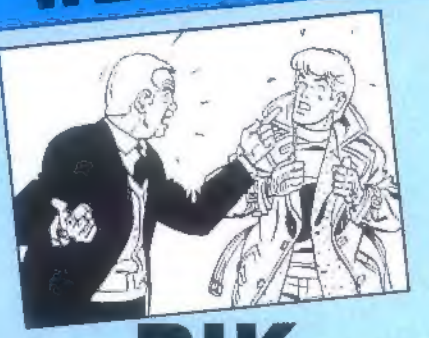

RIK RINGERS
in
« DODENLIJST »

KAPITEIN SABEL
in
HET HOL VAN DE LEEUW

EXTRA LANG VERHAAL

BEWAAR JE WEEKBLAD ZONDER HET TE BESCHADIGEN!

BESTEL DE SCHITTERENDE «KUIFJE VERZAMELBAND»!

In prachtig bruin kunstleder, met afbeelding van KUIFJE en BOBBIE in goud op rug en voorkant. De verzamelband kan 18 nummers bevatten. Voor een jaargang heb je dus drie banden nodig.

Voor België
Prijs: 210 BF + 40 BF verzendingskosten per verzamelband.
Speciaal aanbod: als je 9 banden bestelt (voor 3 jaargangen dus) krijg je de 10 de GRATIS!
Prijs: 2.250 BF (verzendingskosten inbegrepen)
Bestellingen: met een gebarreerde cheque op naam van:
De Lombard Uitgaven
P.-H. Spaaklaan 1-11
1070 BRUSSEL
of stort het bedrag op postrekening 000-0190916-20 van het weekblad KUIFJE.

Voor Nederland:
Maak fl. 11.50 + fl. 3.50 verzendingskosten per verzamelband over op gironummer 561 90 04
ten name van
Lombard Uitgaven Nederland,
Zandvoort.
Drie weken na ontvangst van de betaling krijg je de verzamelband(en) thuis bezorgd.

VOOR IEDEREEN
De verzamelbanden worden in een stevige verpakking geleverd. VERGEET BIJ JE BESTELLING NIET TE VERMELDEN DAT HET OM DE «KUIFJE VERZAMELBANDEN» GAAT EN HET GEWENSTE AANTAL EXEMPLAREN!

EEN KNIPOOGJE
van ernst